Dünya Edebiyatı

Roman

PİYANO

JEAN ECHENOZ

Çeviren: Osman Senemoğlu

DK DOĞAN KİTAP

PİYANO

Orijinal adı: *Au Piano*
© Les Éditions de Minuit, 2003
Yazan: Jean Echenoz
Fransızca aslından çeviren: Osman Senemoğlu

Türkçe yayın hakları: © Doğan Kitapçılık AŞ
1. baskı / haziran 2004 / ISBN 975-293-223-1
Bu kitabın 1. baskısı 2 000 adet yapılmıştır

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design
Baskı: Şefik Matbaası / Marmara Sanayi Sitesi
M Blok No: 291 İkitelli - İSTANBUL

Kitaba katkılarından dolayı Radikal gazetesine teşekkür ederiz

Doğan Kitapçılık AŞ Hürriyet Medya Towers, 34544 Güneşli-İSTANBUL
Tel. (212) 677 06 20 - 677 07 39 Faks (212) 677 07 49
www.dogankitap.com.tr

Piyano

Jean Echenoz

Çeviren: Osman Senemoğlu

DK DOĞAN KİTAP

Birinci bölüm

1

Roma Sokağı yönünden gelen iki adam, Courcelles Bulvarı'nın ucunda belirdi.

Biri, ortadan biraz daha uzun boylu olanı, suskun. Bol, açık renk ve boynuna kadar ilikli yağmurluğunun altına siyah bir takım elbise giymiş, siyah bir papyon takmış ve tertemiz bileklerindeki kuvars-oniks kakmalı küçük kol düğmeleri kıyafetini tamamlıyor. Kısacası, çok iyi giyimli, ama solgun yüzü, belli bir şeye bakmayan gözleri kaygılı bir ruh halinin göstergesi. Kır saçları arkaya taranmış. Korkuyor. Yirmi iki gün içinde feci bir biçimde ölecek, ama kendisi bilmediğinden, korkusu bundan değil.

Yanındaki, ona eşlik eden adam, görünüşte tam tersi: daha genç, çok daha ufak tefek, cılız, konuşkan ve çok güler yüzlü; kafasında kahverengi bej kareli bir şapka var; yer yer solmuş bir pantolon, çıplak bedenine giydiği biçimsiz bir kazak, ayaklarında nemden harelenmiş mokasenler.

Sonunda, Monceau Parkı'nın parmaklıkları hizasına geldiklerinde, çok iyi giyimli adam, şapkan hoşmuş, diye bir gözlem yaptı. Bir saatten beri söylediği ilk sözlerdi bunlar. Öyle mi buldunuz, diye kaygılandı öteki. Pratik olduğuna kuşku yok, bu bir gerçek, ama estetik açıdan ne düşüneceğimi pek bilmiyorum. Avanta mal, yoksa böyle bir şeyi ben kendim almam. Hayır, hayır, dedi şık adam, hoş bir şapka. Üvey oğlum trende bulmuş, diye açıkladı öteki, birileri unutmuş olmalı. Ona küçük geldi, üvey oğlumun kafatası koskocaman, zaten zekâ derecesi de çok yüksek. Tam benim kafama göre; bu daha aptal olmamı, demek istediğim, başkalarından daha aptal olmamı engellemiyor.

Park bekçilerinin durduğu yuvarlak kulübenin iki yanında, yaldızlı demir kapının iki kanadı açıktı. İki adam kapıdan geçip parka girdiler ve daha genç olanı bir an hangi yöne gidecekleri konusunda duraksadı. Hiç susmadan konuşarak duraksamasını örtbas ediyordu; sanki öteki oyalamak için, korkusunu unutturmaya çalışmak için oradaymış gibiydi. Gerçekten işi buydu ama, namusuyla çabalamasına karşın, her zaman tam olarak başaramıyormuş gibiydi. Parka gelmeden önce, siyasal, kültürel ve cinsel türden çeşitli konularda görüş belirtmişti; ama tek başına yaptığı konuşma en küçük bir alışveriş başlatamamış, söyleşiye dönüşememişti. Parkın girişinde etrafı, laleağaçlarından maltaeriklerine, şelaleleri, kayaları, çimleri kuşkulu bakışlarla incelemişti. Öteki, kendi kendinin dehşete kapılmış içinden başka bir şeye bakmıyor gibiydi.

Max Delmarc adındaki öteki adam elli yaşlarındaydı. Hali vakti yerinde olmasına, yaklaşık bir milyon insanın gözünde ünlü olmasına, yirmi yıldan beri her türlü psikolojik destek ve ilaç tedavisi görmesine karşın, ödü patlıyordu ve bu duygu onu bu derece sardığında, genellikle tümüyle susuyordu. Oysa, işte ağzını açtı. Susadım Bernie, dedi Max, sanırım biraz susadım, bir sana uğrasak? Bernie ona ters ters baktı. Sanırım gitmesek daha iyi olur, Mösyö Max, dedi, Mösyö Parisy bundan pek hoşlanmaz. Hem geçen seferi anımsıyor musunuz? Hadi, diye üsteledi Max, bir adım ötede oturuyorsun, yalnızca bir bardakçık. Hayır, dedi Bernie, hayır, ama isterseniz Mösyö Parisy'ye telefon edebilirim. Ona sorarız. Peki boş ver, diye boyun eğdi Max.

Ama, sol tarafta gofret, soğuk içecekler ve atlamak için ip satan bir kulübe gördüğünden kararlı adımlarla oraya doğru yürüdü. Bernie peşinden gitti, geçti ve ondan önce kasanın yanında asılı fiyat listesine baktı –iyi, alkollü içki yok. Bir kahve ister misiniz Mösyö Max? Listeyi okuyup düş kırıklığına kapılan Max, hayır, diye yanıt verdi, idare ederim. Yeniden yürümeye başladılar. Alt kısmında bir genç kız bulunan bir Guy de Maupassant büstünün yanından geçtiler; öteki tarafta çimler ve Ambroise Thomas'nın kız çocuklu bir heykeli ve daha ileride, doğuya doğru,

baygın halde yeni bir taş kızın üstünde Edouard Pailleron'unki. Sanki bu parkta, büyük adamların heykelleri yalnızlıktan korkuyormuş gibi, hepsinin ayaklarının dibinde genç kadınlar var. Ve gitgide de artıyor, şelaleden hemen sonra, en az üç kız –içlerinden birinin iki kolu yok– Charles Gounod'nun gereksinim duyduğu iki kol. Ama Bernie, bu besteci anısına dikilmiş heykelin önünden geçmemeyi yeğledi. Daha ileride, çocuk oyun alanının yanında daha da beteri, Frédéric Chopin'inki vardı: hay Allah, dedi Bernie, Chopin. Özellikle Chopin hiç olmaz. Birden, Max'ı da gerisin geri çevirip yön değiştirdi; bitkilerin çeşitliliğini, bolluğunu ve çok renkliliğini överek, akağacın yaşını, çınarın çevre ölçüsünü belirterek dikkatini dağıttı. Bakın biraz Mösyö Max, diye parladı. Dünya güzel. Dünya güzel, siz de öyle bulmuyor musunuz? Max, adımlarını yavaşlatmadan ve ona yanıt vermeden, dünyaya bakıyormuş gibi yaptı ve hafifçe omuz silkti. Peki, tamam, dedi Bernie mahcup mahcup. Hiç değilse ışıl ışıl olduğunu kabul edin.

Bernie, Max'ı, Chopin'inki dışında parkın her köşesinde dolaştırdıktan, oval havuzu, piramidi ve piramidin tepesini seyrettirmeyi denedikten sonra, çaktırmadan saatine bakıp güzergâhlarını, bir yerinde Alfred de Musset'nin oturduğu Comtesse-de-Ségur Yolu'ndan geçerek çıkışa doğru yöneltti. Alfred'in sol omzuna sol elini koyan yanındaki genç insanın sağ kolunun bulunmaması dışında Musset'yle hiçbir sorun yok.

On dokuz otuz beş, kararsız ilkbahar sonu, ama güneş hâlâ batmamış. İki adam, güneş batarken, batıya doğru Van-Dyck Caddesi'nden geçip parkı terk ettiler. Bir kadeh içme girişiminden beri, Max'ın ağzını bıçak açmıyordu, bu arada Bernie rolünü iyi oynayarak ve onu kollayarak durmadan konuşuyordu. Max, Bernie'ye belli etmeden, bir meşe ağacının arkasında korkudan kusmak için iki üç dakikalığına oradan ayrılmıştı. Ama, öğlenden beri iki kez kustuğundan, çok sancılı bir dizi kasılma sonunda yalnızca safra çıkardı. Şimdi, parktan çıkmış, Hoche Caddesi'ne paralel bir yolda yürüyorlardı, sağdaki –köşesinde bir bar bulunan– ilk sokağa saptılar. Max bir kez daha Bernie'yi davet etmeye yeltendi, Bernie sessizce geri çevirdi –ardından birkaç metre daha–

12

252 numara orasıydı. Gelmişlerdi.

İçeri girdiler. Halatların, makaraların, açık büyük sandıkların, çeşitli mobilyaların bulunduğu loş ve geniş mekâna ulaşıncaya kadar merdivenler, koridorlar, açılan, kapatılan kapılar. Havada bir dalga ve kalabalık uğultusu dolaşıyordu. Saat tam yirmi otuzdu. Max yağmurluğunu çıkarmıştı ve birden, en beklemediği bir anda, Bernie onu arkasından hızla bir perdenin öteki tarafına itti, dalga kısa sürede fırtınaya dönüştü ve piyano oradaydı.

Korkunç Steinway oradaydı; seni yiyip yutmaya hazır geniş klavyesiyle, tüm fildişiyle ve minesiyle seni parçalamaya hazır o devasa takma dişler. Bernie'nin itmesiyle az kalsın sendeleyecek olan Max son anda toparlanıp, kendisini karşılamak için ayağa kalkan tıka basa dolu olan salonun alkış sağanağından boğulmuş durumda yalpalayarak ve soluk soluğa elli iki dişe yöneldi. Önüne oturdu, şef değneğini kaldırdı, hemen ortalık sessizleşti ve başladı işte, dayanamıyorum. Hayat değil bu. Gene de fazla abartmayalım. Manila'da doğup yaşamını taneyle sigara satarak, Bogotá'da ayakkabı boyacısı, Decazeville'de bulaşıkçı olarak da sürdürebilirdim. Madem buradayız, hadi, Frederic Chopin'in opus 21,2 numaralı minör konçertosunun, *maestoso*, 1. bölümü.

2

Salonda, hatta birinci sırada bile, kimse, nasıl da zor olduğunu aklına getirmiyor. Hatta herkese doğalmış gibi geliyor.

Ve gerçekten, Max için her şey çok çabuk rahatlaştı. Orkestra kendini uzun girişe kaptırınca Max biraz sakinleşti. Ardından, sıra ona gelince, çalacağı bölüme girdiğinde her şey daha iyi oldu. Birkaç ölçü sonra korkusu dağıldı, ilk yanlış notayla tümüyle yok oldu –hızlı bir parçada, kalabalıkta eriyip giderek sayılmayanlardan okkalı bir yanlış nota. Bir kere yanlış nota çıkınca Max rahatladığını hissediyor. Şimdi duruma hâkim, dolaşıyor, bildiği işi yapıyor. Her yarımton ona bir şeyler söylüyor, her susku doğru, akor dizileri dans eden kuşlar gibi yerine konuyor, hiç bitmesin istiyor ama, işte birinci bölümün sonu. Durak... Yeni bölümü beklerken herkes ufak ufak öksürüyor, gırtlaklar temizleniyor, balgam kirli bronşlardan dışarı atılıyor, herkes elinden geldiğince hava borusunu temizliyor ve ikinci bölüm, *larghetto* başlıyor: ağır, dalgın ve son derece açık, yanılması olanaksız; Max bir kez bile yanılmıyor, her şey postaya atılan bir mektup gibi kolayca akıp gidiyor. Biraz daha öksürüyorlar ve üçüncü bölüm nefis bir *allegro vivace*... Gör bak bunu da nasıl yollayacağım sana, ay, ay, ay! İki yüzüncü ölçüye doğru ikinci yanlış nota, finalde hep aynı yerde tökezliyorum, ama burada da genel akışın içinde kaynadı, bir şey fark etmediler; geliyoruz, neredeyse vardık; kromatik inişler, çıkışlar dört orkestra girişi, iki bitiş akoru ve tamam, iş halloldu, bravo, yaşa, bravo, perde, bravo, yeniden çağırmadılar, hikâyenin sonu.

Yorgunluktan uyuşmuş ama korku namına bir şey kalmamış

durumda, Max, demet demet çiçeklerden geçilmez hale gelmiş locasına çıktı. Bu çiçekler de ne böyle, diye sinirlendi, biliyorsun ki tahammül edemiyorum, topla bunların hepsini. Tamam, tamam, dedi Bernie aceleyle demetleri toplayıp cenaze arabası gibi tıka basa dolu çıkarken, Max da, üstünde bir ayna bulunan dağınık bir konsolun önündeki sandalyesine yığıldı. Top halinde bir kâğıt mendille boynunu kurulayan Parisy'nin gölgesi aynada görünüyordu. Aaa, dedi Max başını çevirmeden ve gömleğinin düğmesini açmaya çalışarak, orada mısınız? Harikaydı, diye gülümsedi emprezaryo. Sanırım, dedi Max, biliyorum. Ama, bu zımbırtıyı bir kez daha çalmak istemiyorum pek, çok fazla biliyorum. Ayrıca, orkestra partisyonu da pek zayıf, ne de olsa, Chopin bu işte pek iyi değildi. Üstelik, genel olarak orkestralardan bıktım. Ve üst düğmesini açmaya çalışırken, gömlek düğmesi fırlayıp karışık konsolun üstüne düştü. Neyse, biliyorsunuz, yazdan önce yalnızca resitalleriniz var, dedi Parisy yaklaşarak. Berlin.

Hâlâ başını çevirmeden, kaybolan düğmeyi ararken Max ağdalı lokum suratlı, koca gözlüklü, kruvaze takım elbiseli, müzmin terleyen, hafif tenor sesli Parisy'nin kel ve heybetli siluetinin aynada büyüdüğünü gördü. Programımı hatırlatır mısınız, dedi Max. Hafta sonunda Nantes konseriniz var, diye mırıldandı Parisy; 19'unda Gaveau Salonu'ndaki resitaliniz var, sonra şu televizyon işine kadar bir şey yok. Ardından, Japonya yine aradı, Chausson'un tüm yapıtları için kayıtlara ne zaman başlayabileceğinizi soruyorlar, Cerumen'de[1] stüdyoyu kapatmak için kesin tarihe ihtiyaçları varmış. Zamana ihtiyacım var, hazır değilim, dedi Max. Yani bilmeleri gerekiyormuş, diye üsteledi Parisy, ona göre plan yapacak adamlar. Zamana ihtiyacım var, diye yineledi Max, susadım. Ufaklık nerede?

Ufaklık dönmüştü, çiçekleri bırakıp. Kapının yanında duruyor, kendisine yapılacak bir iş verilmesini bekliyordu. Pekâlâ bir kadeh bir şey içerim Bernie, dedi Max, yine kafasını çevirmeden ve sonunda keskin nişancı düğmeyi iki boş vazo arasında kıstırarak. Bir kadehle bir şişe çıkarmak için Bernie bir dolabı açtı, konso-

1. "Kulak kiri" anlamında Fransızca sözcük. (ç.n.)

lun üstünde biraz yer açtıktan sonra, malzemeyi tepsi içinde Max'ın önüne koydu. Geliyorum, dedi Bernie, Janine'den buz alacağım. Buzların gelmesini beklemeden Max, hâlâ aynada yakın çekim duran emprezaryonun imalı bakışları altında, kadehin beşte dördünü doldurdu. Lütfen canımı sıkmayın Parisy, konserlerden sonra hakkım olduğu söylendi. Önce olmaması kabul, ama sonra hakkım var. Yok ondan değil, buzlara yer kalmayacak da, diye bir ayrıntıyı belirtti Parisy. Doğru, dedi Max, kadehin yarısını bir yudumda boşaltarak. İşte, şimdi buzlara yer açıldı. Parisy cebinde yeni bir kâğıt mendil ararken başını salladı ve son mendil olduğunu anlayınca yüzünü ekşitti. Boş mendil paketini buruşturdu ve Bernie sarı-beyaz yalıtılmış bir buz kovasıyla belirdiğinde, buruşturduğu paketi çöp sepetine fırlattı. Sağol Bernie, yok yok, maşa gerekmez. Tam tersi. Max, üçüncüyü alnında, şakaklarında, boynunda gezdirmeden kadehine iki buz attı ve ardından aynadaki Parisy'ye seslenerek, Bernie olmasa ne yapardım, dedi. İyi, iyi, dedi emprezaryo belli belirsiz. Bunun üzerine Bernie çekine çekine söze karıştı. Ne, dedi Parisy. Şey, dedi Bernie. Tabiî, eğer mümkünse, biraz zam yapma olanağınız var mı diye sormak zorundayım. Kesinlikle söz konusu bile değil diyerek kestirip attı Parisy. Bazı yükümlülüklerim var da, diye bir gerekçe gösterdi Bernie, örneğin çok akıllı bir üvey oğlum var, eğitimi için destek olmam gerekiyor. İQ'sü çok yüksek, onu önemli okullara yazdırabilmem için çok pahalı özel dersler gerekiyor. Safsata, dedi Parisy. Çok hassas bir görevim olduğuna da dikkatinizi çekerim, diye ekledi Bernie. Her durumda Mösyö Max'ı kollamak, gıda rejimine göz kulak olmak (Max bu laflara gülümsedi), çalamayacağını sandığı anlarda moralini yükseltmek, bütün bunlar büyük bir sorumluluktur. Öte yandan, diye ekledi, her akşam onu sahneye itmek kolay iş değil, bazen debeleniyor. Mösyö Max bir sanatçı, diye özetledi, halkına borcu var, bir bakıma her şeyin bana bağlı olduğunu anlamalısınız. Hayal görüyorum galiba, dedi Parisy. Özür dilerim ama, diye lafa girdi Max, ufaklığın bütün isteklerini destekliyorum. Benim için vazgeçilmez bir çocuk, eğer o yoksa hiçbir sorumluluk taşımam. Kan ter içindeki Parisy kâ-

16

ğıt mendilini sıktı, artık mendili kalmadığını anımsamadan önce mendil arandı, alnını kurulamak için gömleğinin kolunu kullandı. Düşünmem gerekir, dedi, yeniden konuşuruz. Neden şimdi konuşmuyoruz? diye sordu Bernie. Çok doğru, diye üsteledi Max, tartışmayı niye erteliyoruz? Oturalım, diye iç geçirdi Parisy, cebinden cep telefonu ya da elektrikli tıraş makinesi gibi uzun bir şey çıkararak. Memnuniyetle, dedi Bernie, bu sırada da Max kadehini boşaltıp ayağa kalktı. Tamam, aranızda anlaşmanız için sizi yalnız bırakıyorum. Max locasından çıktığında Parisy de, pilli portatif bir vantilatör olduğu anlaşılan uzun nesnenin ucundaki bir düğmeye bastı, Max kaynanazırıltısının giderek azalan tıkırtısını koridorun sonuna gidene dek duydu.

3

Max, Pleyel Konser Salonu'ndan döndüğünde, Alice, uyuduğu için, hiçbir şey olmamış gibi davrandı. Paris'in 18. Bölgesi'nde, Château-Rouge tarafında, Alice üstte, Max aşağıda, her birinin ötekinden bağımsız olarak yaşayıp çalışabildiği ve niyetleri yoksa, gün boyu karşılaşmayacakları büyüklükte iki daireye yayılmışlardı.

Max, stüdyosuna geçmeden giriş kapısını sessizce kapattı: büyük bir piyano, küçük bir çalışma masası, otel odalarında görülenler gibi küçücük bir buzdolabı, partisyonlarla dolu raflar ve bir divan. Zamanın çoğunu, dahilî bir telefonla üst kata bağlı, çift camlı iki pencereyle sokağın gürültüsünden yalıtılmış bu stüdyoda geçiriyordu. Her tarafta ses yalıtımı bulunduğundan Max, Alice'i uyandırma tehlikesi olmadan istediği kadar gürültü yapabilirdi ve buzdolabından içecek bir şey çıkardıktan sonra, piyanonun kapağını kaldırdı. Kadehini üstüne koyup klavyeyi seyretti. Akşamki iki yanlışını tekrar etmek, bu bölümleri öbürlerinden ayırmak, onları çalışmak, küçük saatler gibi parçalara ayırmak, arızayı bulduktan sonra, iki küçük mekanizma gibi yeniden birleştirmek, gelecek sefer için arızalı çarkı onarmak fena olmayacaktı. Ama, özünde bu konçertoyu çok biliyorum. Üstelik de yorgunum.

En iyisi bir duş yapıp, yeniden stüdyodan geçip kadehi almak ve kadehle yatak odasına gitmek. Yatağa girdiğinde Max, birinci bölümün başında ve üçüncü bölümün üçte ikisinde yaptığı o iki yanlışı düşünmeden edemedi. Önemsizdi, kötü yanlış notalar değildi. Bir notayı ıskalamak, hatta bir akoru ıskalamak, bütünde

boğuntuya geldiğinde önemli değil; bu durumlarda gümbürtü içinde kayboluyor, benden başka kimse fark etmiyor. Yoğunluğu daha az olan, daha kırılgan, daha çıplak ikinci bölümün bir yerlerinde takılmak daha can sıkıcı olabilirdi, herkes fark ederdi. Tamam işte, artık düşünme. Onun yerine, her akşamki gibi, bir an Rose'u düşün. Üstelik çok içtin, bu kadehi bitirmek zorunda değilsin. Tamam. Haydi, uyu şimdi. Ne demek, olmuyor? Tamam, peki, al hapını. Bir bardak suyla. Bir bardak su, dedim. Tamam.

Hap yirmi dakika içinde etkisini gösterdi ve bir yirmi dakika sonra uyku çelişkili olmaya başladı: birkaç saniye boyunca, gözleri, gözkapaklarının altında hızla kıpırdaşırken ilgisiz bir rüya Max'ın zihnini karıştırdı. Ardından, istediğinden daha erken uyandı, yeniden uyumayı denedi ama nafile: tam kendine gelmeden gözlerini kapalı tutarak kafasından saçma düşünceler, çarpık fikirler, amaçsız listeler, sonsuz hesaplar geçirdi; zaman zaman kısacık, ama gerçekten kısacık sürelerle uykuya daldı.

Haydi, artık kalk bakalım, saat onu geçti. Tamam. Peki, hemen değil, ama on buçuktan sonraya kalmak da yok. Gayet tabiî, istediğin kadar düşünebilirsin Rose'u. Sana iyi geleceği kesin değil, ama bu senin sorunun.

4

Rose, bundan yaklaşık otuz yıl öncesine, Toulouse'da konservatuvar dönemine uzanan bir hikâye. Viyolonsel bölümü son sınıfında ve olağanüstü güzellikteki Rose'un, kendisi için biraz büyük olan beyaz bir Fiat'ı var ve her gün, aynı saatte, aynı barın terasına, her zaman aynı masaya takılır ve yalnızca aynı yabanî görünüşlü sakallı adamla konuşur, çabuk konuştuğuna göre sevgilisi gibi görünmemektedir. Günden güne inanılmaz biçimde güzelleşmektedir. Tek itiraz edilecek ayrıntı, biraz fazla kanca burnundadır. Ama, bu daha da güzellik katar: bir Mısır imparatoriçesi, İspanyol soylusu ya da yırtıcı kuş burnu, kısacası bir burun işte. Bütün o yıl boyunca, Max da, her gün, onunla aynı anda, aynı yerde olacak biçimde ayarladı kendini; yalnız, ne çok uzak, ne çok yakın başka bir masasında terasın. Konuşmaya cesaret edemeden Rose'a baktığı bir masaydı bu –benim için çok iyi, benim için çok iyi, ama birbirlerine anlatacak neleri var böyle.

Max'ın, genç kadının yakınındaki bir masaya oturmayı göze aldığı bir tek seferde, kadın, yaklaşma işareti, hatta belki de yüreklendirme sayılabilecek bir davranışla ondan ateş istedi. Ama, böylesi klişeleşmiş bir yaklaşma hareketinin, bu kadar uygun bir yüreklendirmenin, olağanüstü güzellikteki birinden kaynaklanması yakışık almaz; hatta böyle bir varsayımı düşünmek bile onur kırıcıdır, unut bunları, unut bunları. Max, bu çakmağın kıvılcımının en ufak bir barut tanesini ateşlememesi için, ilgisizliğe özen gösteren, kayıtsız bir hareketle, çakmağını uzattı ve iş orada kaldı. Ardından, Max, olanaklar ölçüsünde belli etmeden gözlerini dikip, kadın başka yere bakarken onu seyretmeye devam

etti. Öyle sanıyordu. Sonra, yaz gelince, Rose tatile ve ömür boyu viyolonsele doğru uçtu gitti, solgun Toulouse'da aylak Max, yalnızca birkaç müşterinin, özellikle de turistlerin, ama, vay be, yabanî sakallının da bulunduğu aynı şekilde boş olan o malum terasta bir kadeh atmaya geldi, çaresizlikten Max adamla sohbete koyuldu.

Kısa sürede laf Rose'a geldiğinde, Max, kadının durmadan kendinden, Max'tan söz ettiğini öğrendi, apışıp kaldı. Öylesine aralıksız ondan konuşuyormuş ki, sakallı bazen plağı değiştirmesi için uyarıyormuş. Galiba, Rose da, Max'ın Rose'a yanaşmaya cesaret edememesi gibi, Max'a yanaşmaya cesaret edememiş; bir kez ondan ateş isteme riskini göze almış. Daha da kötüsü, bu bilgi kaynağına göre, Rose'un her gün buraya geliş nedeni, Max'ın müdavim olduğunu fark ettiğinden, onu görmek umuduymuş. Bu haber üzerine, Max, dondu, katıldı, nefessiz kalakaldı, ancak bir dakika sonra, özellikle büyük bir ağlama isteğine kapılınca, insanın nefes almaya, soluk vermeye ihtiyacı olduğunu hatırladı. Peki, şimdi neredeydi bu kadın, nasıl bulunabilirdi, ona ulaşılacak bir adres var mıydı? Yok valla, diye yanıt verdi öteki adam, artık, eğitimi bittiğinden, buradan kesin olarak ayrılıp, nereye gittiğini ara da bul.

O günden beri Max, yaşamının bir bölümünü, rastlantısal olarak onunla karşılaşacağına inanmakla, karşılaşacağını ummakla ve beklemekle geçirdi. Birkaç saniye, birkaç dakika ya da daha fazla süre onu düşünmediği bir gün bile olmadı. Oysa, akılcı değildi bu yaptığı. Otuz yıl sonra, Rose belki dünyanın öbür ucunda oturuyordur, haber kaynağına göre, böyle bir eğilimi zaten varmış ya da belki de ölmüştür; bu konudaki eğilimi de bizlerinkinden daha az değildi.

5

On buçukta kalkan Max, önce yatağının yanında bulduğu yarısı dolu kadehini mutfakta eviyeye döktü, ardından, çıplak durumda kahve hazırlamaya başladı.

Elini yüzünü, akşama doğru, piyano çalmak ya da görüşmeler yapmak için insan içine çıkacağı zaman yıkayacaktı. Eşofman gibi hayli bol, yumuşak ve pratik giysiler geçirdi üstüne; bej ketenden buruşuk eski bir gömlek ve pek beyazlığı kalmamış ince kumaştan pantolon, ama sanki bu dönemde bütün düğmeleri art arda kopmaya başlamışlar gibiydi, gün görmüş gömlekleri bunu kanıtlıyordu. Son zamanlarda, haftada iki ya da üç kez, olur olmaz nedenlerle, çamaşır makinesinin ya da hizmetçi kadının biraz sertçe yıkaması ya da ütülemesi, Max'ın gerinmesi, ters bir hareket ya da ani düşme, yıpranmış bir iplik kopuyor ve düğme ilik evinden çıkıp sararmış bir yaprak, olgun bir meyve ya da kuru bir meşe palamudu gibi, yerde sıçrayıp uzun uzun dönerek düşüyordu.

Ardından, her gün aynı şey: kahveden sonra piyano. Gamlar ve arpejler, kasları yavaşça ısıtmak için yapılan gevşeme jimnastiği gibi yalnızca konser öncesi parmaklarını açmaya yaradığından, Max uzun süredir işe koyulmadan önce egzersiz yapmıyordu. Doğrudan, yakında yorumlaması gereken parçalar üzerinde, kendi icat ettiği birkaç numarayı, şu ya da bu engele uygun kurnazlıkları ya da teknik dolambaçları işleyerek aralıksız üç ya da dört saat boyunca çalışıyordu. Klavyesinin önünde, heyecan, cesaretsizlik ve korkuyla karışık sinirli bir biçimde duruyordu. Bir süre sonra korku, öbür iki harekete baskın çıkıyor ve Max, önce pleksüsün dibine yerleşmiş olan korkunun komşu bölgelere, özellik-

le de midesine yayıldığını hissediyor, gitgide ezici, sarsıcı ve umutsuz biçimde, saat on üçe doğru, ruhsaldan bedensele geçen bu korku açlığa dönüşüyordu.

Mutfakta Max, şimdi de buzdolabında çözümler arıyordu, ama Alice alışveriş yapmadığından, bu açlığı yalnız başına gidermeye razı edecek hiçbir şey yoktu dolapta. Fena da olmadı bu durum. Evde tek başına yemek insanı keyiflendirmez; korku, yok edecek derecede iştahı baskı altına alabilir ve giderek büyüyen açlık, yemenizi engellemeye varacak kadar artar, korkunçtur bu. Çoğu zaman olduğu gibi Max öğle yemeğini, etnik karışımın yığınla Afrika, Tunus, Laos, Lübnan, Hint, Portekiz, Balkan ya da Çin lokantasını türettiği mahallede yemek için çıkacaktı. Ayrıca, iki sokak ötede, yeni açılmış düzgün bir Japon lokantası vardı; haydi Japon lokantasına. Max sırtına bir ceket geçirdi ve yola koyuldu. Apartmandan çıktı, sokağın başına yürüdü ve orada, kavşakta bir kadına rast geldi. Hayır, Rose'a değil. Bir başkasına.

Bu kadın da hiç tereddütsüz, olağanüstü güzel bir kadındı; Rose'la aynı türden değildi; ama, evet, belki de ortak bir şey vardı. Max bu kadını fark edeli çok olmuştu ama tanımıyordu; onunla hiç konuşmamıştı, ne bakışmış, ne de gülüşmüşlerdi. Besbelli aynı mahallede, belki aynı sokakta, belki birkaç metre mesafede yaşıyorlardı; yıllardan beri, kim bilir kaç yıldır, sekiz, on, on iki, belki daha fazla zamandır, ara sıra rastlıyordu ona; ilk kez ne zaman gördüğünü anımsamıyordu.

Her zaman yalnızdı kadın. Bazen Max'ın haftada iki kez gördüğü oluyor, ama bazen de aylarca göremiyordu. Boylu boslu, heyecan verici ve esmer ve hoş ve hüzünlü ve derin ve her biri özellikle gülümsemesine ve bakışına uyan bu sıfatları bir kez saydıktan sonra, Max onu betimlemekte çok zorluk çekerdi. Ama –sanki bağımlı gibi, birbiriyle sıkı sıkıya ilintili ve Max'ı çok üzmesine karşın hiçbir zaman onu hedeflemeyen, onun da tanımadığı, mahallenin öteki ayrıcalıklı insanlarına yönelik– bu gülümseme, bu bakış kafasını kurcalayan tek özellik değildi. Ayrıca, gürültülü, çokrenkli ve genellikle nankör ve meteliksiz olan bu alt tabaka bölgesinde kadının endamındaki, ancak sakin ve zengin güzel

mahallelerde olabileceği sanılan –yürüyüşündeki, tavırlarındaki, giysilerinin seçimindeki– aşırı zarafet de yadırgatıcıydı. Çağdışı uygun sözcük değildi, tipdışı denmesi gerekir, ama henüz böyle bir deyim yok; en azından, bu ulaşılmaz yaratığı Rose teması üstüne bir çeşitleme, bu motifin bir tekrarı olarak gören Max'ın bildiği kadarıyla yok böyle bir deyim. Kadınla bizzat karşılaşınca, Max bakışlarını yakalamaya çalıştı, saniyenin küçük bir parçasında, ona yönelik özel bir ilgi belirtisi olmadan bu bakışı yakalamayı başardı ve iki yüz metre ötede Japon lokantası bulunuyordu. Şuşi ya da saşimi.

Haydi biraz değişiklik olsun diye saşimi. Ardından, eve döndü, yeniden dışarı çıkması için hiçbir neden bulunmadığından piyanoya koyuldu. İki üç kez, Max, kimseyi aramadığından gitgide daha çok çalan, genellikle az çalan telefona yanıt vermek zorunda kaldı. Altıya doğru, Alice'in döndüğünü duydu, ama çalışmasına ara vermedi: akşamüstünü iki bölümdeki, Janácek'in *1.X.1905 Sonatı*'nın "Önseziler" ardından "Ölüm" bölümlerindeki bazı nüansları belirginleştirmekle geçirecek, ondan sonra mutfakta iş gören Alice'in yanına çıkacaktı. Vay, balık ha, diyecekti. Evet, diye yanıtlayacaktı Alice, neden şaştın? Hiiiç, yok bir şey diyecekti Max sofrayı kurarken, balığı severim, balık çatal bıçağını nereye kaldırdın? Ardından, birbirlerine günü nasıl geçirdiklerini az çok anlatarak yemek yiyecekler, ardından bu akşam *Artists and Models*'i yayınlayan televizyonun karşısında bir süre kalacaklardı; Max, zaten gördüğü bu filmi, yorgun olduğundan, Dean Martin, Dorothy Malone'un sırtına ve omuzlarına, "İnnamorata" adlı şarkıyı söyleyerek güneş yağı sürdükten az sonra bırakacaktı. Ardından, her biri kendi odasında, yatmaya gideceklerdi.

6

"Pleyel Salonu'ndaki konserin üstünden bir hafta geçtiğine göre, Max'ın yaklaşık on beş gün ömrü kalmıştı ve onunla, bir gece önce Opéra Graslin'deki Fauré konserinden sonra sabah erkenden son sürat, Nantes'tan Paris'e giden hızlı trende yol alıyorduk. Her zamanki gibi, bu resitalin dehşeti Max'ın bedeninde ve ruhunda henüz geçmişti ki, bu akşam Gaveau Salonu'nda çalacağı düşüncesiyle yeni bir korkuya kapılmıştı bile. Korkuyu azaltmaya çalışmak, biraz oyalanmak için, Max yerinden kalktı, trenin devinimlerinden dengesi bozularak koltukların kenarlarına tutuna tutuna, bara doğru yöneldi.

Bu saatte neredeyse boş olan ve rahatça manzara seyredilebilen bara varmak için kat edilecek yol çok azdı. Ne var ki, pencerelerdeki kalın yatay çubuklar, anlaşılmaz biçimde tam göz hizasına takıldığından, bu durum, ilgi çekici olamayan bu manzarayı seyretmek için, sizi ya eğilmeye ya da ayaklarınızın ucunda yükselmeye zorluyordu. Max bir bira ısmarladıktan sonra sol cebinden telefonunu çıkardı, bir numara tuşladı. Alo, diye hemen yanıtladı Parisy, dinliyorum. Ha, siz misiniz, Nantes nasıl geçti? Fena değildi, diye yanıtladı Max, ama odam tam bir rezaletti. Ha, evet, dedi Parisy dalgın dalgın, sanırım anladım. Bana özürlüler için hazırlanmış bir oda tutmak da nereden çıktı?

Gerçekten, özel yatak ve yükseltilmiş tuvaletler, bütün köşelerde tutunmak için borular, banyoda oturak, kuzeye yönelik pencere ve yerdeki işaretlerden, oranın da özürlülere ayrıldığı belirtilen bir park yeri zorunluluğuyla, klinik havalı bu odada yalnız bir adamı, bilhassa yalnız bir sanatçıyı, özellikle de yalnız korkuya kapıl-

mış sanatçıyı neşelendirecek hiçbir şey yoktu. Biliyorum, diye kabullendi Parisy, biliyorum ama gerçekten başka bir şey bulamadık. Şu sıralarda Nantes'ta, kongreler ya da ona benzer bir şeyler olsa gerek, bütün oteller doluydu. Tamam da, dedi Max, gene de. Biliyor musunuz, diye sürdürdü Parisy, bu tür odaların yalnızca kötü yanları yok, örneğin ötekilerden daha büyükler. Ve görmüşsünüzdür, kapılar daha geniş. Neden daha geniş? diye sordu Max. Çünkü, diye açıkladı Parisy, iki tekerlekli sandalyenin geçmesi için yer olması gerek. Niye iki? diye şaştı Max. Özürlünün de sevişme hakkı var, diye anımsattı Parisy. Tamam da, diye yineledi Max, anladık ama, mini bar bile yoktu. Özürlüler aşırılıktan kaçınır, diye uyardı soğuk biçimde Parisy. Peki, dedi Max, peki. Görüşmek üzere. Ardından, birasını bitirdiği için, yerine gitmeden önce bardan üç minik şişe içki aldı, sağ cebine tıkıştırdı.

Sigara içilen birinci mevkide, Max dörtlü bir koltuk grubunda tek başına oturuyordu. O dönemdeki iyi şeylerden biri de, hızlı trenlerde, on üçüncü vagondaki sigara içilen birinci mevkiin hemen bara bitişik olmasıydı, bu işleri kolaylaştırıyordu. Sigara içilmeyen bölümden çıkıveren bir adam, çok fazla kalmayacağını, yalnızca bir ya da iki sigara içecek kadar oturacağını belirterek bu koltuklardan birinin boş olup olmadığını sordu. Aman, lütfen buyurun, dedi Max, sanki kendi evindeymiş gibi konuksever bir hareket yaparak. Ona teşekkür eden ve çakmakla sigaralar çıkaran adam Max'a biraz fazla ısrarla baktı. Max da, acaba kim olduğumu çıkardı mı, diye sordu kendi kendine. Resimleri bazen gazetelerde, klasik müzik dergilerinde, afişlerde ya da plak poşetlerinde çıktığından tanındığı, –çoğu kez de, tuhaf ama, toplu taşıma araçlarında– konuşmak için yanına gelindiği oluyordu. Tabiî ki, bazen can sıkıcı olsa da, hiçbir zaman tatsız değildi ama o sabah, o trende, süreyi uzun bulan Max için biraz sohbet fena olmayacaktı. Oysa olmadı: Marlboro'sunu tüttürünce, karşısındaki adam birden, ağzı açık uyudu, Max, adamın sağ üst çenesindeki koyu renk dolguyu açıkça görebiliyordu. Eh, ne yapalım canım, zaten her zaman böyle bu. Biraz tanınmış olduğunu bilince insan, her zaman düşündüğünden biraz fazla ya da biraz az tanınmıştır, duruma gö-

re değişir bu. Oyalanmak için ne yapabilirim? İçinden omuz silkip, cebindeki minik içki şişelerinden birincisine daldı.

Tren geldiğinde, durmasından çok önce, yolcular ellerinde çantalarıyla, koltuklarından kalkıp kapıların önüne yığıldılar. Vagondan yalnızca Max, herkesten sonra, yavaş yavaş indi ve onu Montparnasse Garı'nın sekiz numaralı peronunda bekleyen Bernie, durumun hiç de iyi olmadığını hemen anladı. Fırlayıp koştu, Max'ın koluna sarıldı, rotayı garın çıkışına doğru düz tutmaya çalışarak ve durmadan konuşarak piyaniste Pleyel'deki son konserin eleştirilerinin tümüyle övgü dolu olduğunu (yani bana öyle söylediler, hiç gazete okumam), hiç kuşkusuz Gaveau Salonu'nun da bu akşam dolacağını, Birleşik Devletler'den bir aylık bir turne öngörmek için aradıklarını, Parisy'ye göre, Fougeres Festivali'nin önerdiği paranın kabul edilemeyecek rezillikte olduğunu, Chausson'un tüm yapıtlarının yorumunun merakla beklendiğini, Japonların Cerumen Stüdyoları'nda (koyacak daha tuhaf bir isim bulamamışlar mı?) rezervasyon için kesin tarihte ısrar ettiklerini ve daha birçok şeyi anlattı.

Bütün bunlar, yürüyen merdivenlerde, Max'ta yalnızca alaycı gülümsemelere yol açıyor, bu tepki nefesindeki kokuyla birleşince, Bernie'yi son derece kaygılandırıyordu. Aklıma gelmişken sorayım, geçen akşam Parisy'yle nasıl geçti? Hani senin zam işin. Eh, fena değil, diye yanıtladı Bernie, ama biraz size bağlı olacak. Kaygılanma, dedi Max, bir basamakta tökezlerken, idare ederiz. Daha olmazsa, ondan kurtuluruz. Emprezaryo dediğin değiştirilir. Senle ben harika bir ekip oluşturuyoruz, Parisy dediğin hıyarın teki. Gene de, diye itiraz etti Bernie. Sus, diye emretti Max, müzikten bir şey anlamıyor, bir yoğurt sanattan ne kadar anlıyorsa o da o kadar anlıyor. Ayrıca, diye sürdürdü, başka bir basamakta tökezleyerek, tamamen sağır adam. Max'ın dirseğinden daha sıkı tutarak, ama, yine de, dedi Bernie. Evet evet, diye sürdürdü Max, öylesine sağır ki, kulakları yalnızca gözlüğünün saplarını takmaya yarıyor. Üstelik benim projemden de bir şey anlamıyor. Zaten, kimse bir şey anlamıyor benim projemden, diye genelledi. Ben bile.

Saat on ikiyi geçtiğinden, taksiyle Max'ı evine bıraktıktan sonra Bernie, Barbès Bulvarı'ndan aşağıya yürüyerek bir birahane aramaya başladı. Bulunca da, günün yemeğini sipariş edip umumî telefonla tuvaletlerin bulunduğu müessesenin bodrum katına indi. Sonuncuyu kullandıktan sonra, birinciyi kaldırdı Parisy'nin numarasını çevirdi. Söyle bakalım, diye kaygılandı Parisy, durumu nasıl? Pek parlak görünmüyor, dedi Bernie, sanırım iyi değil. Nasıl, diye parladı Parisy, yine mi zom olmuş? Bu saatte mi? Yorgun, diye Max'ı kollamaya çalıştı Bernie, onu çok yorgun gördüm... Dinleyin Bernard, dedi Parisy kuru bir biçimde, bu sizin işiniz, bu sizin sorumluluğunuz. Geçen günkü anlaşmamızı anımsıyor musunuz? Eğer konser tehlikeye girerse, anlaşma biter. Şimdi işinizi yapın.

Max Château-Rouge'daki evinde, Alice'in mutfakta bıraktığı söğüş piliçle öğle yemeğini yedikten sonra, stüdyosundaki divanda bir süre kestirdi. Yeniden korku basınca sıçrayarak uyandı, bir kadeh atıp korkuyu def etmeye çalıştı, ancak gizilleştirmeyi başardı korkusunu. Akşama doğru, her zamanki gibi, konser öncesi ona eşlik etmek için, Bernie yeniden belirdiğinde, Max gardaki kadar kendinden emin değildi ve Bernie onu, giyinmesine yardım etmeden önce duşa soktu, ardından, Custine Sokağı köşesinde çağırdığı bir taksiye tıkıştılar. Monceau Parkı'na, dedi Bernie. Ama neden Monceau Parkı, diye itiraz etti Max. Neden beni hep oraya götürüyorsun? Monceau Parkı iyidir, diye yanıtladı Bernie. Rahat, güzel, ulaşımı kolay. Benim evime yakın. Ayrıca, bir de hayal gücüm bu kadar.

Geçtikleri bulvarların üstünde gökyüzü koyu griydi, hava ağır, yer yer serin rüzgârlıydı, ara sıra, tokat gibi savrulan yağmur tanecikleri arabanın açık penceresinden giriyordu. Max durmadan yağmurluğunun önünü ilikleyip açıyordu. Taksi, parkın yaldız boyalı parmaklıklarının önünde durduğunda, hah, işte yağmur başladı, dedi. İnmeden bir an bekleyin, diye uyardı Bernie, sizi koruyacağım. Koşar adım arabanın çevresinde dolaşmadan önce, şoföre, bana bir fatura verir misiniz, dedi, katlanan bir şemsiyeyi Max'ın üstüne açtı, Max, ince ince yağan yağmur altında taksiden çıkarken yalpaladı.

Yeniden parka girdiler. Bernie, hem bir kolundan Max'ı tutmak, hem de öbür koluyla şemsiyeyi tam kellesinin üstünde taşımak için iki büklüm oluyordu. Biraz da kendini koru, diye itiraz etti Max. Biraz da kendini koru. Sırılsıklam olacaksın. Şapkam var, diye anımsattı Bernie. Dinle, dedi Max, gidip senin evde, sıcakta bir kadeh atsak, yalnızca küçük bir bira. Hayır, Mösyö Max, dedi Bernie, kararlı bir sesle. Dinle, diye üsteledi Max, yağmurun ellerime iyi gelmediğini biliyorsun. Parmaklarımı perişan ediyor, donuyorum, artrozum azacak, başladığını hissediyorum. Bu koşullarda çalamayacağım. Mösyö Max, diye inledi Bernie, umutsuzca. Karşısındakinin pes etmek üzere olduğunu anlayan Max, elini yağmurluğunun bir cebine daldırdı ve trende aldığı küçük içki şişelerinden birini çıkarıp, taarruz el bombası gibi, tehditkâr bir havayla salladı. Bak, dedi, çekindiğin buysa, zaten üstümde var. Ancak canlandırır beni. Bak, çok basit. Ya senin evde bir bira ya da şunu hemen burada içiyorum. Bu daha mı iyi olur sanıyorsun? İyi değil, diye pes etti Bernie, iyi değil. İyi olmayan nedir? diye şaşırdı Max. Neresi kötü? Senin ev ne taraftaydı tam olarak? Murillo Sokağı, dedi Bernie kaygılı bir sesle, bu taraftan. Çok iyi anladım, dedi Max. Vay be, dedi sinir sinir sırıtarak, güzel mahallelerde yaşıyorsun. Ufacık, diye belli belirsiz itiraz etti Bernie, en üst katta, yalnızca üvey oğlumla bana yer var. Ailemden kalma. Hadi gidelim, dedi Max. Boyun eğen Bernie, Max'ın önünden onu parkın güney kapısına doğru götüreceğine, peşine takıldı, ama yine de, ilkece, Chopin'e adanmış, Chopin'in piyanosu başında, kim bilir hangi mazurkasını tıngırdatırken yontulmuş, aletin altında da, saçları bir peçeyle örtülü, tuhaf biçimde büyük ayaklı, besbelli kendini müziğe vermiş, vazgeçilmez bir genç kadının, kâh kendinden geçmenin etkisiyle –vay anasını ne kadar güzel bu müzik– kâh öfkenin etkisiyle –vay anasını, bıktım usandım artık bu heriften– bir eliyle gözlerini kapatıp oturduğu anıtın oradan geçmemeye özen gösterdi.

Murillo Sokağı 4 numara gerçekten güzel bir binaydı, ama Bernie'nin oturduğu yer, birleştirilmiş üç hizmetçi odasından oluşuyor ve avluya bakıyordu. Bernie, Max'ı, salon, mutfak ve yemek

odası işlevlerini üstlenmiş ve yatağının da bulunduğu ana odaya aldı. Açık bir kapıdan, evde olmadığı belli olan çok zeki üvey oğlanın odasında gelişmiş bilgisayar malzemeleri Max'ın gözüne çarptı. Bernie, öngörüldüğü gibi, üzülerek Max'a bir bira verdi, bizimki parkta gösterdiği alkolün yarısını biraya boşalttı. Ardından, ufak tefek adam, dakikalar boyu Max'ın sarhoşluğu arttıkça gerekçeleri ve fikirleri daha güçlükle bularak her zamanki gibi, piyanisti oyalamaya, ona konserin yaklaştığını unutturmaya çabaladı; –sarhoşluğun tek olumlu yanı Max'ın korkusunu hafifletmiş gibi görünmesiydi.

Yedi buçuğa doğru, birbirlerine destek olarak, ağır ağır Messine Caddesi'nden aşağıya doğru, Gaveau Salonu'na indiler. Ve saat tam sekizde, Max'ı ayakta tutmak için nice kaygıdan sonra, Bernie onu, her zamanki tekniğini kullanarak piyanoya doğru itti. Bizimki, öngörülmedik bir biçimde, emin adımlarla, alete doğru yürüdü; kafasının dumanlı olmasından klavye, her zamankinin dışında sıradan bir çene gibi değil, onu ciddi ciddi parçalayıp çiğneyerek yutmaya hazırlanan gerçek bir ağız gibiydi. Oysa, sahnede görünür görünmez tüm salon onu alkışlamak için ayağa kalkıyordu, bitmek tükenmek bilmeyen alkış Niagara'sı, geçen haftakinden de daha canlıydı, her zamankinden daha canlı olan bu tezahürat hiç azalmadan uzadığından, kafası pek yerinde olmayan Max, konserin bittiği sonucunu çıkarabileceğini sandı. Halkı birkaç kez eğilerek selamladı, Parisy'nin dehşete düşmüş bakışları altında, aynı kararlı adımlarla kulise yöneldi; ama, hiç duraksamadan Bernie onu omuzlarından tutup geri çevirdi ve sertçe iterek kararlı biçimde sahneye yolladı, haydi: sonat.

İyi yaptınız Bernie, dedi Parisy, çok iyiydiniz. Gerçekten çok iyiydiniz. Biliyor musunuz, her gün kolay olmuyor, dedi Bernie. Ne de olsa bedensel güce dayalı bir meslek bu.

7

İki saat sonra, konserin etkisiyle ayılmış, kalbi huzur içinde, ama beyni boş durumda, Max Delmarc bir taksinin arkasında uyukluyordu. Sonunda taksi durduğunda Max gözünü açtı, evini tanıdı ardından, giriş kapısının önünde, hiç hareket etmeden durup onun tarafına bakan çok kocaman bir köpek gördü. Şoförün parasını verdikten sonra, Max taksiden inerken de köpek ona bakmaya devam ediyordu: gerçekten, bokser ya da buldog boyutunda, sakin ve iyi görünüşlü iri bir köpekti, sonunda, uzun bir tasma ipi tarafından çekilerek gitti, Max köpeğin gergin ipini travelling yaparcasına izledi ve arkası dönük bir cinsi latife ulaştı. Oysa, arkadan da olsa, uzaktan da olsa, iki ampulünden biri bozuk sokak lambasının ışığında da olsa, Max, ara sıra mahallede karşılaştığı, olağanüstü güzellikteki kadını tanımakta hiç zorlanmadı. İşte, şimdi peşinde hayvanıyla, Villette Bahçesi'ne doğru uzaklaşıyordu. Bu saatte.

Max, sokakta tanımadığı kadınlara yanaşacak türden biri değildi, hele bu saatte. Kuşkusuz bu bir ilke sorunu, ama yalnız ilke de değil: istese de yapamazdı. Oysa, bütün gün aldığı alkolün gecikmiş etkisiyle mi, kuşkusuz, ama belki de yalnızca ondan değil, işte, mutlaka onunla konuşmak niyetiyle bu kadını izlemeye başladı. Ona ne diyeceğini hiç bilmiyordu, bundan kaygılanmıyordu, kaygılanmadığına bile şaşmıyordu, son anda ne diyeceğini bulacaktı. Ne yazık ki, hizasına geldiğinde, birden kadının kendi kendine konuştuğunu duyup şaşırdı, cep telefonuyla görüştüğünü fark etti. Bu koşullarda yanaşması söz konusu olmayacağından, hiçbir şey yokmuş gibi, hiç bakmadan, hızlı adımlarla yanından

geçti, nereye gideceğini de bilmeden, biliyormuş gibi yaparak kendine o anda bir hedef uydurarak yürüdü, bu hedef de üç köşe ötedeki Villette Bahçesi olacaktı tabiî. Bu saatte mahallenin küçük sokakları tenha: adımları çok gürültü çıkarıp evlerin loş cephelerinde yankılanıyor gibi geliyordu, bu da yürüyüşünü sakarlaştırdığından, Max arkadan bakınca rahatsızmış gibi göründüğünü düşündü. Sonra, bahçeye geldiğinde, basit planı hazırdı: bu kadınla karşılaşmak için geri dönecek ve bu kez onunla konuşacaktı, hâlâ ona ne diyeceği hakkında bir fikri yoktu, ama bu, şaşırtıcı biçimde önemsiz geliyordu.

Sonuçta, bahçeye gelince geri döndü, kendine doğru gelmekte olan onu gördü, bu kez köpek, gölge halinde belirsiz durumdaki sahibesinin önündeydi. Gölge çabuk belirginleştiğinden, hâlâ telefonuyla konuştuğunu görünce, Max'a da, bir kez daha kadına yanaşmaktan vazgeçmek düştü. Başı önde, ayakkabılarının ucuna bakarak hızla kadının yanından geçip evine sığınmaya koştu; numaramı çakmış olmalı, en kötüsü kaçık, en iyisi budala sanmıştır, her neyse de iş tamamen yattı. Binanın giriş kapısını itti, durmadığı halde Alice'in odasında hâlâ ışık olduğunu fark etti, içeri girince, yağmurluğunu stüdyodaki divanının üstüne fırlattı, her zamanki gibi biraz oyalanmadan, doğrudan yatak odasına geçti, yatmak için sinirli hareketlerle elbiselerini çıkardı. Ama, bir an kıpırtısız kaldıktan sonra, hemen, ters mi yüz mü demeden, elbiseleri yeniden hızla sırtına geçirdi, stüdyoyu ters yönde kat etti, dışarı fırladı. Kadın da evine girmiş olmalıydı ama belli olmaz, hâlâ ona ne anlatacağı konusunda bir fikri yoktu, ama sonuçta ne kaybedecekti ki. Aman ne görüyorum: orada. Kadın orada, köpek orada, onlar orada.

Max, kararlı, yaklaştı. Köpek, saldırganlık göstermeden, hiçbir hırlama çıkarmadan, yarım diş bile göstermeden, büyüklüğü kadar sevimli görünerek ona bakmaya başladı –sorarım size, böyle köpekler neye yarar. Kadın da, Max'ın yaklaşmasını, biraz şaşkın, hiç telaşlanmadan, doğal biber özlü savunma spreyi çıkarmadan seyrediyordu. Endişelenmeyin, diye kekeledi Max çarçabuk, birkaç saniyenizi alacağım, o kadar. Uzun zamandır sokakta size

rastlıyorum. Doğru, diye gülümsedi kadın. Güzel, dedi Max, demek ki beni fark etmiş, fena değil. Ve ben, dedi Max, şey, yalnızca sizin kim olduğunuzu öğrenmek istiyordum. Herif küstah.

55 numarada oturuyorum, diye gülümsedi kadın, gördüğünüz gibi, köpeğimi gezdiriyorum (ben de 59'dayım diye hesapladı Max). Genellikle çocuklarım (tüh be, dedi Max içinden) gezdirir köpeği, ama bu akşam evde yoklar. Sessizlik ve yeniden gülümseme. Çoktan ayrılma zamanı gelmişti, şey yerine konulmamak için. Özellikle, şey yerine konulmak istemeyen Max, elinden geldiğince gülümseyip hafifçe eğildi. Eh o zaman, dedi, size iyi geceler dilerim.

Max, yeniden avludan geçerken yine Alice'in ışığını fark etti, ama ona iyi akşamlar dilemekten vazgeçti. Oysa, konserden sonra çoğu kez onu görür, neler olduğunu anlatırdı, peki ya sen, senin günün nasıl geçti, bu tür şeyler, ama o akşam, olanaksızdı. Şimdi olanları anlatmadan edemezdi, zaten epey gülünç duruma düşmüştü, ayrıca biraz sinirli olduğunu hissediyordu. O nedenle, stüdyonun içinde biraz dolandı, tabiî son bir kadeh doldurdu, piyanonun kapağını kaldırdı ardından hemen kapattı, okumadan bir gazeteyi karıştırdı sonunda yatmaya gitti: uzun uzun köpekli kadını, çok azıcık da Rose'u düşünme, uyku ilacım ve iyi akşamlar.

8

Sonraki günler Max köpekli kadınla alışılmadık bir düzende, son yıllardakinden çok daha sık biçimde karşılaştı. Önceki akşamki kısa görüşmelerinin ardından, selamlaşmaları hatta biraz birbirlerine gülümsemeleri gerekirdi, çünkü o kısa sohbet son derece zarif geçmişti. Öte yandan, bu gülümsemelerin de genişliği ve türü değişkenlik göstermeye başladı. Bir akşam, kadını her zamankinden daha şık gördüğünde –bu derece şık olması kuşkusuz bir davete gidecek anlamındadır ve kim bilir kiminle gideceği ve Max'ın kıskanmaya başlayıp başlamayacağı sorulabilir, böyle hikâyelerde her şey çok çabuk gelişir– kadın Max'a neşeli, neredeyse suç ortağı gibi ya da yalnızca hoş gören bir gülücük attı, hatta bu gülücük uzuyormuş gibi oldu, belki Max'a öyle geldi, ardından kadın arkasını döndü, bu da Max'ın kendini gülünç duruma düşmüş hissetmesine, ardından gururu okşanmış, onun ardından da kendini gururu okşanmış gördüğü için gülünç duruma düşmüş hissetmesine yol açtı.

Başka bir seferinde, öğlene doğru, kadının sokağın öbür ucundan, üstünde jogging kıyafetleri –kuşkusuz Hermès marka kıyafetler, ama gene de jogging kıyafetleri işte– ve bir alışveriş arabasını çekerek geldiğini gördü, –tamam Conran Mağazaları'nın arabası ama, gene de, alışveriş arabası işte. Her zamankinden daha az makyajlı, saçları daha özensiz, daha az kibirli ve daha az mağrurdu, yalnızca alışverişten dönüyor ve böyle yakalanmaktan pek hoşlanmıyor olmalıydı, çünkü bu kez hafif olan gülümsemesi, Max'a pek neşeliymiş gibi gelmedi. Bir başka gün de yine, 55 numaranın önünde, yağmur altında, araca göre biraz küçük bir ye-

re, arabasını park ederken gördü –siyah bir Audi, diye saptadı Max. Koltuğunda tümüyle arka cama doğru dönmüş, görünüşe göre tam nefes nefeseyken Max'a gülümsemesi bu kez, işin güçlüğü göz önünde bulundurulursa –hani, şu gözleri hafifçe göğe doğru kaldırıp sizi yaşamın küçük zorluklarına ortak eden, üstelik de yağmurda, su damlacıklarıyla dolu camlardaki oynak yansımaların ve buğunun daha da yumuşattığı bu dudak hareketiyle– daha da suç ortaklığı niteliğindeydi. Arabası olmayan ve o zamana kadar bu kadının da arabası olduğundan habersiz Max, o anda plakayı ezberledi. Bütün bu durumlarda köpek artık görünmüyordu ve her fırsatta Max elden geldiğince ölçülü davranmaya, bu gülücüklere kibar bir ihtiyatla, bir yarımton üstünde, kısacası bir centilmene yaraşır biçimde karşılık vermeye niyet etti. Bütün bunlar, şey yerine konulma riskini göze almamak içindi.

Bu davetkâr gülümseme günü Max, Parisy'yi ağırlayacaktı. Televizyonda bir konser kaydından önce yorumcunun moral durumundan endişelenen emprezaryo ilk kez Max'ın evine geliyordu. Saygın bir orkestra, olağanüstü solistler Radio-France Stüdyoları'nın canlı yayın koşulları ve davetiyeyle gelmiş küçük bir izleyici topluluğu; ama yayın banttan yapılacaktı, gece geç vakit bir kültür kanalında. Eğer Parisy, o gün, teri emdiği ve gizlediği varsayılan koyu bir kostüm giymiş olarak, partisyonlara son bir kez göz atmak, bazı teknik konuları çözmek bahanesiyle geliyorsa da, gerçek niyeti, bu konser nedeniyle birkaç günden beri her zamanki gibi sinirli olan Max'ın, konser saatini beklerken aşırı derece dağıtıp dağıtmadığından emin olmaktı. Emprezaryo, genellikle bu tür gözetim işlerini havale ederdi, ama bu kez sorun yalnızca Bernie'nin denetimine bırakılamayacak kadar ciddiydi. Max çok dalgın görünüyordu, Audi'nin plakasındaki rakamlarla nota partisyon ölçülerinin sayılarını karıştırma eğilimdeydi. Susamadınız mı, dedi Max, bir şey içmek istemez misiniz? Dinleyin, diye başladı Parisy, tercihimi hemen söylemek isterim. Kaygılanmayın, diye sözünü kesti Max, bugün alkol yok. Zaten, bana ne olduğunu ben de bilmiyorum ama pek istekli değilim. Bir kahve? Memnuniyetle, diye yanıtladı öteki.

Max, dahilî telefondan biraz kahve yapması için Alice'e rica etti, sonra da gelip onlarla birlikte içmesini önerdi. Ardından partisyonu kapatıp esneyerek kendini divana bıraktı. İyi misiniz? diye kaygılandı Parisy, çok sinirli değilsiniz değil mi? Tuhaf ama hayır, dedi Max. Televizyon, konser salonlarıyla aynı etkiyi yapmıyor bana. Nasıl olsa canlı yayın da değil, diye anımsattı Parisy, dert edecek bir şeyiniz yok. Sonuçta, aksaklık olursa, bir bölüm baştan alınabilir. Evet, evet, dedi Max, stüdyonun penceresinden sıkıntılı bir bakış atmak için doğrulurken. Yağmurun ve rüzgârın ortak etkisiyle, sokakta dikkate değer bir şey ve bir kimse yoktu, yalnızca, alışılageldiği gibi, kaldırımda dizili linolyum rulolarında yüzde 25 indirim vardı, bir eczanenin yeşil haçlı amblemi, her zamanki gibi yanıp sönüyordu ve komşu eskici dükkânında, her şey, eskisi gibi, on franktı. Tam bu sırada Alice elinde bir tepsiyle belirdi.

Neredeyse aynı boyda, daha ince ve iki yaş daha genç, saçları Max'ınkiler kadar beyazlaşmış, belli belirsiz gizlenen hafif bir çirkinlik, tek süsü boynunda ince bir altın zincirle Alice, açık gri, çok hafif, çok bol, çok etkisiz bir takım giymişti. Tepsiyi divanın yanındaki bir iskemleye koydu, gülümseyerek yaklaşırken Parisy birden koltuğundan fırlayarak sert biçimde eğildi ve doğruldu. Ciddiyetle Alice'e baktı, Alice ona hitap edince, kekelemeye ve aşırı derecede terlemeye başlayacak kadar etkilenmiş gibiydi. Alice'in bir erkek üzerinde böyle bir etki yaratmasına pek alışık olmayan Max emprezaryoya hayretle bakıyordu. Ama, adamın istikrarını kaybettiğini görmek hoşuna gitmişti. Parisy kendine gelmek için uygun bir söz söylemeye çabaladığından Alice hemen bir kahkaha attı. Pek güzel olmayan bazı kadınlar gibi, güldürmek için çok fazla bir şey gerekmiyordu ve bu yüzden bazen fazla gülüyordu ve kahkahası, bir öfke ya da acı çığlığı gibi, sanki gülmek canını acıtıyormuş gibi, sanki bir şeyleri zorla dışarı atıyormuş gibi, boğuk boğuk yankılanıyordu.

Oysa, Parisy bu kahkahaya şaşırmış görünmedi, genellikle buna dayanamayan ve Alice'in önünde en ufak gülünç bir şey söylemekten çekinen Max da şaşırmamıştı –yalnız, hiç de gülünç olmayan bir şey bile ona kahkaha attırabilir, zincirleme olarak, do-

laylı biçimde, gitgide tutulamayan ve bu süreci otoriter önlemlerle engellemeye çabaladıkça daha da azan kahkahalara yol açabilirdi. Yine de Max durumu belirginleştirmeye karar verdi. Evet işte, dedi, size kız kardeşimi takdim edeyim. Tanıştığınızı sanmıyorum.

9

Buna karşılık sizleri, tanıyorum sizleri, buradan ne olduğunuzu görüyorum. Max'ın da o kadın düşkünü erkeklerden, hani şu sempatik ama biraz yapışkan, yaşlı çapkınlardan biri olduğunu sanıyordunuz. Önce Alice'le, ardından Rose'la, şimdi de bu köpekli kadınla olan bu hikâyeler size onun aşk düşkünü bir adam tipi olduğunu düşündürdü. Bu tipi ona uygun gördünüz, haksız da sayılmazsınız. Ama, hiç de öyle değil. Kanıtı da, buraya kadar sanatçının yaşamında söz konusu olan üç kadından biri kız kardeşi, öbürü bir anı, üçüncüsü de bir hayalden ibaret, hepsi bu. Başka da yok. Yineleyelim, kaygılanmakta haksızdınız.

Kahvesini içtikten sonra, Parisy, Alice çıkana kadar gözlerini ondan ayıramadı ve ondan sonra saatin ilerlediğini, arabasını Clignancourt Sokağı'na bıraktığını belirtti, Max piyanist üniformasını giydi. Ve yine tam o sırada, sakin, hatta alışılmadık bir dinginlikle davranmasına karşın, iki düğme daha elbisesinden ayrılma kararı aldı, biri koşup bir mobilyanın altına sığındı, öteki de parkenin yarığına tüydü. Max'ın giysilerinde, dolabının sonbaharı gibi, bir mevsim olmalıydı bu. Ama şu anda, aceleleri olduğundan uzun aramalara girişemeyeceklerdi, oraya çağrılan Alice de, müdahale edecek zamanı olmadığı gözlemini yaptı, Max da, smokin gömleğini sıradan bir modelle değiştirmek zorunda kaldı. Can sıkıcıydı ama idare edecekti ve Parisy'nin Volvo'suyla, Château-Rouge'dan, neredeyse Yeni-Zelanda'nın enine eşit mesafedeki, Paris'in öteki ucuna, 16. Bölge'ye doğru, alelacele yola çıkıldı.

Hava berbat, dedi Parisy, merkezden geçmemeye çalışacağız. Gerçekten de, yağmur hiç dinmediğinden, her zamanki gibi trafik

yoğunlaşmalarının oluşması kaçınılmazdı. Trafiği sıkışmış Paris'ten geçerek zaman yitirmemek için, çevre bulvarlardan gitmeye karar verdiler.

Önce, dümdüz olan Clignancourt Sokağı boyunca gidip sonra, Poissonniers Sokağı'na ulaşmak, oradan da çevre bulvarlara geçmek için, sağa Championnet Sokağı'na dönüldü. Bulvarların kaldırımlarında, tek tük Nijeryalı, Litvanyalı, Ganalı, Moldavyalı, Senegalli, Slovakyalı, Arnavut ya da Fildişi Kıyısı'ndan ise çok genç kadın vardı. Şemsiyelerinin altında kısacık elbiseleriyle beklerken, dört tür erkek tarafından neredeyse, sürekli gözetlenmekteydiler: birinci türdekiler, pek uzaklarda olmayan, kızlara her zamanki talimatları verdikten sonra (günde otuz viziteden az olmaz, yirmi beşin altına düşerse bacaklarını kırarız) dev motorlu arabalarında, sıcakta bekleyen Bulgar ya da Türk muhabbet tellalları; ikinciler, kızların o değişmeyen on iki hecelik dizeyi (on beş euro saksofon, otuza düzüş) gece gündüz değişik tonlarda yineledikleri müşteriler; üçüncüler, genellikle gece gelen, ama pek kötü davranmayan güvenlik güçleri (merhaba merhaba, polis, kimliğiniz var mı? Yok mu? Hiçbir belge yok mu? Fotokopisi bile yok mu?); dördüncülerden, gecenin ikinci yarısında, konuyla ilgili bininci röportajda, insanların görüntülerini koruma yasasına uygun olarak çalışan kızların yüzlerini ekranda özenle bulanıklaştırılmasına dikkat eden televizyoncular dan hiç söz etmeyelim. Çoğu kez on sekizinde bile olmayan bu genç kadınlar, genç kızlar, Suchet Bulvarı'na doğru seyrekleşmeye başladı, ardından, Boulainvilliers Sokağı'nda hiç kız kalmadı ve bu sokakta Parisy'nin arabası, radyoevine kadar kayarcasına yürüdü gitti.

Kayıt saat on sekizde başlayacaktı ama stüdyoya alışmak, ışıkçılar ve ses mühendisleriyle görüşmek, her şeyin haftalar süren provalarda yerli yerine oturtulmasına karşın, orkestrayla son birkaç noktayı gözden geçirmek için biraz zaman gerekmekteydi. Ardından, aynanın önündeki koltuklara üçerli gruplar halinde gelip dikkatli bir kayıtsızlıkla çalışan ve genellikle güzel kadınların uzman ellerinde makyaja geçilecekti. Zaten, yalnızca solistlerle orkestra şefine makyaj yapılıyordu, kasvetlilerle pancar suratlı-

lar için gerekli birkaç ufak pudra darbesi dışında, topluluğun büyük bölümü doğal halde kalıyordu. Orkestranın sığması için asgarî büyüklükte bir mekân gerekmesine karşın stüdyo ekranda gözüktüğünden daha dardı, ama televizyonda hep aynı hikâye olur: mekân, ekran, fikirler, tasarılar, dış dünyaya göre hepsi daha küçüktür.

Nereden geldiği belli olmayan seslerin geri sayımı bitirmesinden sonra konser başlayabildi. Orkestra şefi, yapmacıklı sırıtışı, yumuşak ve uyutucu hareketleri, değişik yorumcu gruplarına yönelik şifreli küçük işaretleri, parmağını dudaklarına koyuşu ve yersiz kalça kıvırmalarıyla hayli gıcık biriydi. Sonuçta, çalgıcılar da uyanıklık yapmaya başladılar: partisyonun biraz kendilerini gösterme olanağı veren yerlerinden yararlanarak, birkaç tempo boyunca kalabalıktan sıyrılmaya çalıştılar, bir obuacı aşırı konsantrasyon gösterdi hatta, bir yakın çekimi hak etmek için abarttı. Biraz sonra, kendilerine ayrılan birkaç notalık belirgin bölüm sayesinde iki korno da numaralarını çekti. Max da, o gün yaşadığı birazcık heyecanı çok çabuk yenip hatta biraz sıkılmaya bile başladığında, piyanist havaları atmaya başladı. Dalgın bakışlar atmak, başını aşırı derecede omuzlarına gömmek, tempoya göre aşırı eğilmek, alete, yapıta, müziğin özüne ve kendine gülümsemek, biraz oyalanmak gerek.

Ardından, bunların hepsi bitti, eve dönme zamanı geldi. Kırk yılda bir de olsa böyle keyifli görünmesini fırsat bilip Max makyajını sildirmemeye karar verdi. Parisy, onu evine bırakamayacağı için özür dilediğinden, hafifleyen yağmurda yaya olarak yola koyuldu, Grenelle Köprüsü'nü geçip nehrin belkemiği bir bölüm olan banklar ve ağaçlarla bezeli Cygnes Gezisi'ne kadar yürüdü, Bir Hakeim Köprüsü'ne kadar buradan gitti, köprüden geçip Passy Metro İstasyonu'na ulaştı, 6 numaralı metro hattına binip Etoile'de araç değiştirerek Barbes'e gitmeyi tasarlıyordu. Passy İstasyonu çok güzeldir, çok havadar, şık, öylesine güzeldir ki, insana boş ve yalnızca süs için yapılmış izlenimi veren amiral gemileri kadar seçkin yüksek binalarla çevrilidir. Max huzur içinde metronun gelmesini bekliyordu.

42

Geldiğinde, birkaç yolcu inip binerken, ters taraftan, Nation yönüne doğru bir başka tren geldi, durdu, öteki gibi biraz doldu, boşaldı. Ve Max, bindikten sonra, camlı bir kapıya dayanmış, ayakta dururken hareket etmek üzere olan, tam kendi vagonunun hizasındaki karşıdaki vagonda kimi gördü ya da en azından gördüğünü sandı dersiniz? Rose'u tabiî ki.

Rose, bol pilili, görünüşe göre hafif, poplinden, esnek ve beli sıkı, açık bej bir yağmurluğun altına koyu gri bir tayyör giymişti. Max, Rose'un bu elbisesini bilmiyordu tabiî ki, ama onun dışında, otuz yılda pek değişmemiş gibiydi.

10

Acil durum. İhbar zilinin çalmasına karşın Max, kendini tehlikeli biçimde vagonun dışına attı: kapanırken hafifçe omuzlarına çarpan kapılardan korunmak için, Mısır resimleri gibi, yanlamasına geçip perona atladı. Oradan, yan yana duran iki trenin camlarının ardından Rose'u seçmeye çalıştı, tam bu sırada, indiği tren Etoile'e doğru hareket ederken sarsıldı. Bir an öteki trenin daha rahat görülmesini sağladı ama, iki saniye sonra o da, Max'ın içinde gerçekten Rose'un bulunup bulunmadığını denetlemesine fırsat vermeden Nation yönüne doğru hareket etti. O kadının Rose olduğundan tam emin değildi ama, bir an benzerlik ona çok belirginmiş gibi geldi: bu yağmurluğa bürünmüş benzerlikle Max, onca zamandır onu bir kez bile görmemiş olmasına karşın, bir dönemler Rose'un giyim zevkine uygun olduğunu düşündüğü şeyleri tanımıştı. Yani hiçbir şey kesin değildi ama yine de belli olmaz: Max, peron boyunca, aktarma istasyonlarına giden koridorlara doğru koştu, karşı perona ulaşmak için basamakları dörder dörder yuttu, bir sonraki trenin gelişini bekledi. Bu da çok zamanını aldı. Anlamsız bir çabaydı. Bir metronun peşinden gidilmez. Ama, aslında neden olmasın. Beklerken, zamanı hızlandırmak için, harıl harıl metronun iç talimatnamesini okudu –ücretsiz seyahat hakkı olan beş yolcu türü arasında, son sırada da olsa, hâlâ, yalnız başına yolculuk eden iki kolu da kopmuş insanlar bulunduğunu gördü. Tren geldi, Max bindi. Bu trenin boş koltuk açısından çok zengin olmasına karşın, Max, camdan geçecekleri istasyonların peronlarını denetleyebileceği bir kapıya konuşlanarak ayakta durdu. Bir Hakeim Köprüsü'nden Passy'yi terk eder etmez, ön-

ce Sen Nehri'ni seyretmeyi denedi, sonra art arda gelen istasyonlar arasında kenti de inceleyebildi.

Zengin mahallelerle kenar mahalleleri bağlayan –bu sıfatlar da, birbirinin yerini alacak kadar birbirine karışıp eski değerlerini yitirdiler ya, neyse– bu Etoile-Nation metro hattının büyük bölümü yerüstünden geçer: tüm öteki hatlardan fazla, iki istasyondan biri yararlanır gün ışığından. Tren, dolanır gibi, denizyılanı gibi, ya *roller-coaster* ya korku treni gibi ya da düzüşür gibi, durmadan yeraltından çıkar, sonra yeniden yeraltına girer.

Ama, nehri geçince ilk durak olan Bir Hakeim'in peronunda bej yağmurluktan hiçbir iz yoktu. Çift camlı kubbesi altında aydınlık ve beyaz bir istasyon olan Dupleix'te de, bejden eser yoktu, oysa binaların, mutfakların, banyoların, salonların, otel odalarının dahil, yatak odalarının çok yakınından geçiliyordu ve buralarda günbatımı yaklaştığından elektrikler yandı yanacaktı. Max, yaptığı işin aşırı saçma olduğunu düşünmeye başladı. Pencereler, perde ya da stor gibi örtülerle korunsa da, evlerdeki sahneleri hayal meyal seçebiliyordu. Bir masa çevresine oturmuş üç adam. Bir abajurun altında bir çocuk. Bir odadan ötekine geçen bir kadın. Bir yastığa yatmış bir kedi ya da bir köpek. Max, Motte-Picquet-Grenelle İstasyonu'nda da Rose'dan en ufak bir iz bulamayınca, tasarısının sonucundan daha da çok kuşku duymaya başladı. Neredeyse vazgeçecekken, yok, devam etti. Bu iş ya da başkası, fark etmez.

Yavaş yavaş, gelip geçen istasyonlara eğreti bakmaya başladı. Daha çok, istasyonlar arasında, balkonları ve terasları süsleyen nesneleri ve insanları saymaya koyuldu; yılbaşından aylar sonra, kızıl kılçığından başka bir şeyi kalmamış Noel ağaçları, dikey gündöndü tarlaları gibi, hepsi aynı yöne çevrilmiş çanak antenler, yarı çıplak korkuluklara yaslanmış ve Max gibi, onları seyreden tiplerle dolu açık hava metrosunun geçişini seyreden birkaç aylak kadın bir yana –ipe ya da çekaslara serili çamaşırlar, inik bir panjura dayalı bir bisiklet, pazar arabaları, pusetler, hurdaya çıkmış çamaşır makineleri, ıslanmış mukavva ambalaj kutuları, bahçe koltukları, halılar, merdivenler, tabureler, yeşil bitkiler, sar-

dunyanın aslan payını aldığı çiçek saksıları, kırık eski oyuncaklar, plastik leğenler, kaplar, içlerinden yan yatmış uzun süpürge saplarının çıktığı kovalar.

Pasteur İstasyonu'nu geçtikten sonra, Max, Rose'a ilişkin tüm umutlarını yitirdiğinden ve sonunda açılır-kapanır bir sandalyeye çöktüğünden peronlara kayıtsızca bakıyordu. Metro yerüstünden gittiği sürece Max manzarayı seyrediyor, yerin altına daldığında, karşısında oturan iki kişiye bakıyordu, ama bu açıdan, hiç de iç açıcı bir durum yoktu: ayakları dibinde bir bavul olanın saç derisinde bir yara vardı; soluk benizli olanı, "Nafaka Tahsilatı Kılavuzu" başlıklı bir broşürü inceliyordu. Max biletine bakmayı yeğledi.

Bu sahnede pek bir şey olmadığından, burası biletten söz ederek doldurulabilir. Yani biletler ve onların ek kullanımları üstüne çok şey söylenebilir –diş temizleyici, tırnak temizleyici ya da kâğıt kesici, pena, mızrap, sayfa işareti, kırıntı toplayıcı, kıvırıp dayanakların altına besleme yapmak ya da uyuşturucu madde çekmek için kamış, bebek evine paravana, minik not defteri, anı, acil bir durumda bir kıza telefon numarası çiziktirdiğiniz kâğıt parçası– ve bu biletlerin çeşitli yazgıları –uzunlamasına ikiye ya da dörde katlanmışları, bu durumda bir alyansın, bir şövalye yüzüğün, bir kol saatinin altına iliştirilebilir, akordeon gibi altıya hatta sekize katlanabilir, konfeti olarak yırtılabilir, elma soyar gibi sarmal yapılabilir ardından metro şebekesinin çöp kutularına, yerlere, şebekenin rayları arasına, şebeke dışında yol kenarlarındaki oluklara, sokağa atılır, evde yazı tura oynanır: manyetik taraf tura, kent planı olan taraf yazı–, ama belki de bunları geliştirmenin sırası değil şimdi.

Metro yeniden yerüstünde gitmeye başladığında, Max üstlerinden geçtikleri viyadüklerle de ilgilenebilirdi, iyi ve güzel viyadükler, akıllı ve mağrur, sevgili yaşlı demir mimarîsi, ama hayır: takip planı gözle görülür biçimde bozulup çabucak bir gelincik gibi solduğundan, o da işte Nationale İstasyonu'nda metrodan indi. Ardından, yapacak bir şeyi olmadığı için, hep 6 numaralı metro hattını, ama açık havadan izleyerek, bu viyadüklerin altında bir pist gibi uzanan barbar, berbat, bakımsız bölgeyi arşınlayarak rasgele

yürümeye başladı. Buralarda kimi zaman pazarlar, küçük basket sahaları kurulur, eskiciler, çeşitli satıcılar tezgâh açar, ama özellikle, biraz vahşi bir araba park alanıdır: katarların demir zangırtıları altında endişeye kapılmadan dolaşmanın imkânsız olduğu bir *no man's land*, soğuk, dar bir yoldur buraları. İşte Max, Sen Nehri'ne kadar bu yolu izledi. Nehri, demin geldiğinin tersi yönde geçti sonra Bel-Air'e kadar yola devam etti, yorulduğundan ilk gelen metroya bindi.

11

Bel-Air iki tünel arasında sıkışıp kalmış, Sahel Sokağı'na vaha gibi açılan, bir açık hava istasyonudur. Çift sıralı beş sütunun desteklediği, sundurmaların uzattığı boyalı ahşap rüzgârlıklar süsler peronlarını. Bunlar öteki istasyondakilerden daha kısaymış gibi görünür ve genellikle Bel-Air gösterişsiz gibidir. Sanki bir kasaba istasyonu, George-V İstasyonu'nun taşralı kuzeni ya da üvey kardeşi gibidir.

İlk bakışta bu istasyonda böylesine ısrar edecek pek fazla neden yok gibi görünse de, hiç gerçeğe uymasa da, Max, Rose'u bu istasyonda yeniden gördüğünü sandı. Olay şöyle gelişti. Étoile İstasyonu'na doğru bir tren ters yönden çıkageldiğinde Max da, Nation istikametinde, ıssız perona doğru geliyordu –bu tren hikâyelerinin de sonu gelmez hiç. Yolcular indi, hemen hemen hiç binen olmadı, sonra tren uzaklaştı. Max, merdivenlerde kaybolmadan önce çıkışa yönelen yolculara dalgın dalgın bakıyordu. Oysa, aralarında, arkadan, yolcuların biraz arkasından gelen, hâlâ o denilebilecek biri vardı, şu farkla ki, bu kez lacivert pantolon, fermuarlı bir mont ya da onun gibi bir şey giymişti, her şey birkaç saniyede olup bittiğinden görecek zaman bulamamıştı. Bu arada, Max, Rose'u öteki istikamette takip etmişken bu yönde bir trenden inmesinin anormal olacağını düşünüp anlayacak zamanı buldu –üstelik bu Rose aynı biçimde de giyinik değildi. Ne mekân, ne zaman, ne de giysiler uyuyordu ama n'apalım, haydi. Koşalım.

Mahfaza içinde olmayan ve neredeyse saçlarına değen yirmi dört çift neon lambasının altında koşmaya başladı. Alışılmış metro gereçleri arasında koştu, kontrol ekranları, yangın söndürücü-

ler, plastik iskemleler, aynalar, elektrik çarpma tehlikesine dikkat çeken piktogramlar, çöp kutuları –Etoile yönünde dört çöp kutusu, oysa, Nation yönünde yalnızca iki tane, neden? Zengin mahallelerden dönerken daha mı az çöp atılıyor? Max'ın kendine bu soruyu soracak zamanı olmadı ama, yine de, metrodan çıkarken bir bileti boşu boşuna harcadığı düşüncesine kapıldı.

Yeniden kendini Sahel Sokak'ta bulduğunda, ortada hiçbir şey yoktu, ne sağda, ne solda. İstasyonun bir ucunda, parmaklıkla korunan hattın üstünden geçen, üzerinde yamuk yumuk boş kutuların (Orangina, Cola, Yoplait), altı çakıl taşının, depozitolu kırık bir şarap şişesinin, eski püskü petrol yeşili bir çift espadrilin, kum kabı için yeşil plastikten küçük bir küreğin bulunduğu ve çevresini sessizliğin, büyük sessizliğin, 12. Bölge'ye özgü ünlü sessizliğin sardığı üstgeçidi kullanmaya karar verdi.

Ve bu sessizlikte, göz alabildiğine, ne bir şey, ne bir kimse. Tamam. Durumu inceleyelim. Dört şeyden biri. Ya Passy'deki bej yağmurluklu Rose'du, ya Bel-Air'deki, yeşil montlu Rose'du. Ya iki ayrı yönde de metroya binmek için, bir saatten az bir zamanda kılık değiştiren, bu pek akla yakın değildi, her iki yerdeki de Rose'du. Ya da hiçbiri o değildi, bu çok daha akla yakındı. Haydi, boş ver. Dön evine. Yeniden metroya bin, yeraltına dal. Tamam, bir bilet al. Ve surat asma.

Ve uzun dönüşünün sürdüğü zaman içinde, on dört istasyon ve iki aktarma, metro, temizlik hizmetlilerinin tüm çabalarına karşın, her zamankinden daha pis, daha bunaltıcı gelmişti Max'a. Başlangıçta, şebekenin, kliniklerinkinden örnek alınan tertemiz zemini, derinliğin yarattığı kaygılandırıcı fikirleri –karanlık, ıslaklık, miyasmalar, nem, hastalıklar, salgınlar, çöküntüler, fareler– yok etmese bile, bu ini kusursuz bir banyoya dönüştürerek azaltmayı amaçlıyordu. Ne var ki, ters etki elde ediliyordu. Çünkü banyoların bir talihsizliği vardır. Birazcık pis bir banyo, çok daha pis banyo olmayan bir yerden daha pismiş gibi görünür. Beyaz bir zeminde, buzdağı ya da çarşaf, küçük bir şeyin, kuşkulu minicik bir ayrıntının bulunması, tıpkı bir sineğin bütün bir şekerliği mateme sokmasına yettiği gibi, her şeyin dönmesine yeter.

Tırnakların altındaki siyah pislikler, dişlerdeki tartarlar gibi, iki beyaz fayans üstündeki bir kir izinden daha kötü bir şey yoktur. Evine dönünce, Max'ın bir duş yapma isteği bile kalmamıştı.

Ama, ertesi sabah, evinden çıktığı sırada, köpekli kadınla yeniden karşılaştı. Kadın bu kez temel şıklığını sergiliyordu –yani, kadının düşsel akşam toplantılarıyla, alışverişe giderken giydiklerinin arasında, bu mahalleye özgü bir zarafet– ve Max'ı görür görmez kararlı adımlarla ona doğru yürüdü. Ah, mösyö, dedi, sizi dün akşam televizyonda gördüm, tesadüfen, zaplarken. Sanki bu fiili kullandığı için özür dilermişçesine, bir an gülümseyerek durdu. Ah, mahallemizde büyük bir müzisyen olduğunu bilmiyordum, diye söze devam etti. Kocama (tüh, dedi Max içinden) plaklarınızı almasını söyleyeceğim. Kadın, ince topukları üstünde gitmeden önce yine, bu kez farklı biçimde gülümsedi ve Max dönüp uzun uzun uzaklaşmasını seyrederken ne denirse denilsin müziğin iyi yanları da var, diye düşünüyordu.

12

Bundan birkaç gün sonra Max, ne olduğunu pek bilmediği ama Parisy'nin, imajı açısından iyi olacağını ileri sürdüğü bir bağış toplama gecesine katılmak zorundaydı. Bir dizi yorumcu, küçük parçalar çalmak için, peş peşe sahne alacaktı; Max içlerinden çoğunu tanıyordu. Neredeyse hepsi arkadaşıydı, keyifli bir ortam vardı, heyecan sıfırdı. Salondaki hava da, konser salonlarından çok daha rahattı: seyirciler çok teklifsiz ve çok az ilgili, bol sayıda çocuk, alışılmış klasik müzik izleyicisinin özelliklerine hiç uymayan bir topluluk. Tam da, Schumann'ın "Çocuk Sahneleri"ni çalacak olan Max'ın sırası gelince, piyanoya şaşırtıcı bir karmaşa içinde oturdu: salondan, önceki konserlerinde hiç karşılaşmadığı –çünkü ne denirse denilsin, klasik müzik dinleyicisi genellikle iyi eğitimlidir, beğenmediği zaman bile, ilkece susar– seslenme, konuşma, gülüşme ve buruşturulan ambalaj kâğıdı hışırtıları yükseliyordu.

Bu kermes ortamında Max, hiç alıınmadan, başlangıçta kendisi bile kendini zor duyacak biçimde, "Gizemli Diyarlardan"ı çalmaya başlamıştı. Oysa, çalmaya devam ederken, bir bulutun dağılıp sessiz mavi bir gökyüzünü ortaya çıkarması gibi, uğultunun dağıldığını hissetti. Dinleyicileri büyülemekte, bir boğa gibi kendine doğru getirtmekte, dikkatlerini yoğunlaştırmakta, onları zapt edip kıstırmakta olduğunu fark etti. Bir süre sonra, salondaki sessizlik, müziğin kendisi kadar cafcaflı, çekici ve güçlü oldu, –Max, on parmağının klavyede neler yaptığına hiç egemen olamadı, bunun nereden, çalışmasından mı, deneyiminden mi yoksa şimşek gibi, beklenmedik bir ışık gibi, başka yerden mi geldiğini

hiç anlayamadı– bu iki akım karşılıklı gidip geliyor ve birlikte tepki gösteriyordu. Ender olsa da, böyle bir olay görülebilir ve yirmi dakika sonra, "Şair Konuşuyor"u bitirir bitirmez, bir sessizlikten sonra, bir anlık bir şaşkınlığın ardından, Max'ın Champs-Elysées Tiyatrosu'ndaki büyük bir başarıya değişmeyeceği bir tezahürat fışkırdı.

Şampanya. Doğal olarak biraz toparlanmak gerek. Şampanya tabiî, ama çabuk; organizatörler gelip Max'tan, genel istek üzerine birkaç plak imzalamasını rica ettiler. Tabiî, dedi Max, bir kadeh daha ve emrinizdeyim. Arkasında bir sandalye, önünde epey uzun bir kuyruk bulunan küçük bir masanın bulunduğu salona geçti. Max'ın iki yıl önce doldurduğu "Çocuk Sahneleri"nin stokları da, genel olarak bütün Schumann'lar da, ardından elde romantik müzik olarak ne varsa hepsi çok çabuk tükendi, kibirli tebessümlü bezgin erkeklerden, davetkâr tebessümlü heyecanlandırıcı kadınlardan, hatta saçları düzgün taranmış ciddi tebessümlü çocuklardan oluşan uzun bir kuyruk ortaya çıkmıştı ve Max imzalıyor da imzalıyordu. İnsan hayatta ne kadar çok adını yazmak zorunda kalıyordu.

Oysa az sonra, bu kalabalık içinden, hayli yakışıklı görünümlü, temiz yüzlü, özel dikilmiş takım elbiseli bir adama sıra geldi, adam, eğilerek Max'ın önüne üç plak koydu. Beni tanımazsınız dedi gülümsemeden, ama karımı ve köpeğimi tanıyorsunuz. Max neyin söz konusu olduğunu hemen anladığından, son saatinin geldiğini sandı. Ölümünün yakın olduğunu bildiğimizden, biz de bunun şimdi olacağını düşünme eğiliminde olacağız ama hayır, hiç de değil, hatta her şeyin çok iyi geçeceği bile söylenebilir. Bu adamın eşi, geceleri ayaküstü rastlaşmaları kocasına anlatmış olmalı, görünüşe göre adamda da herhangi bir kıskançlık ya da cinayetle intikam alma tepkisi baş göstermemiş. Dediğine göre, adamın kendisi de, güzel sanatlar dünyasıyla pek de ilgisiz sayılmayacak bir meslektenmiş. Hangi ada imzalamalıyım? diye sordu Max, umutla. Adam, benim için, dedi, adım Georges, tek başıma geldim, karım ve çocuklarım yok. Max'ın köpekli kadının adını öğrenmesi bugün olmayacak.

Her şey pek de kötü olmamıştı ama Max, bağış toplama galasından ayrılırken biraz sinirliydi. Heyecanlı olmadığından, çalmadan önce içme gereksinimi duymamışsa da, sonra, sayıları giderek azalan meslektaşlarıyla, epey şampanya indirmişti gövdeye, sonunda, herkes gidince, o da ayrılmak zorunda kalmıştı, ardından, tek başına, sonuncusu da kapanıncaya kadar birkaç bar dolaşmıştı, ama sonunda eve gidip yatmak da gerekiyor.

Geç oldu, hava soğuk, yağmur atıştırıyor ya da çiseliyordu, Max bu saatte ıssız sokakta, hayli düz adımlarla ilerliyordu, evine gelmeden önce 55 numaranın önünden geçtiği için, yarım daire bir bakış atıp köpekli kadının kocasının bir köşeye gizlenip gizlenmediğini denetledi, adam fikir değiştirerek Max'a zarar vermek için yolunu gözleyebilirdi. Hayır, kimse yok. Ama, keşke bu bakışı arkasına atsaydı, çünkü birden paltosunun yakasından kavradıklarını hissetti, kaldırıma yuvarlandı ve sırtüstü yere uzanmış, atkıyla yüzleri kapalı iki herifi üstünde buldu –zaten atkılı ya da atkısız, Max, korunmak için koluyla yüzünü kapatmıştı–, adamlar düzenli biçimde üstünü aramaya başladılar. Bunun için, yağmurluğunu öylesine şiddetle ve özensiz açtılar ki, iki üç düğme daha kopup yol kenarındaki oyuğa doğru yuvarlandı– doğrusu, gerçekten de düğme mevsimi olduğu belirginleşiyordu.

Herifler Max'ın ceplerinde bulduklarını yöntemli biçimde çıkarıyordu, bir süre sonra, Max işin uzadığını düşündüğünden, bağırmayı, yok canım gerçekten bağırmayı değil, birazcık bağırmayı akıl etti, belli olmaz, usulen, belki biri gelebilirdi. Ama, önce, ancak, bir tür mızmız bir iniltiyi andıran, cılız bir ses çıkarabildi –ve sonra, bir elin, susturmak için ağzını kapattığını hissetti. Kuşkusuz, bağırmaya devam etmek için bu eli itebilirdi, yeniyetmelerinkini andıran küçük bir eldi. Ama, başka bir elin, ille de daha iri değil ama, silahlı bir elin kendisine daha kökten bir tedavi uygulamasından çekindi– ama özellikle de dudakları üstündeki bu elin kirli ve tuzlu tadını hissetti ve ağzını sağlığını koruma refleksiyle kapatmayı yeğledi.

Öte yandan, doğrusunu isterseniz, işte teslim oluyor, birdenbire neredeyse rahatlatıcı, neredeyse utandırıcı bir zevk veren bir

tevekküle kapılarak, her şeyden vazgeçerek, her şeyin boşluğuna inanarak kendini bırakmayı yeğliyor. Ameliyathane lambasının kusursuz ışığında ve cerrahî bloğun ideal dinginliğinde, takkeli cerrahların bakışları altında anestezi uzmanı da maskeyi yüzünüze dayadığında, olan oldu deyip, kendini bırakmaktan hoşlanmak da aynı şeydir. Bununla bağlantılı olarak, her ne kadar harekât tüm hızıyla sürse de, Max'a, zaman uzuyormuş, artıyormuş, sanki bütün bu olanlar, üstündeki iki herifin asabi telaşına karşın, ağır çekimde yapılıyormuş gibi geliyordu.

Oysa, yapmaması gerekirdi ama bazı talihsiz refleksler vardır: Max da, bu heriflerin kim olduğunu görmek için gözlerini korumaktan vazgeçti, kuşkusuz çok gençtiler ama, neye benziyorlardı? Ama, atkılar yüzlerini örttüğünden, Max, ne yaptığının farkında olmadan, öfkeyle atılıp atkılardan birini çekti. Gerçekten de çok genç, donuk bir yüz keşfetti. O yüzdeki bir anlık korku, hemen öfkeye, sonra intikam ifadesine dönüştü, ardından, Max üstünde, hiç kuşkusuz en az kendi kadar korkuya kapılmış delikanlının, ucunda bir kama tuttuğu kolunun kalktığını ve tam âdemelmasının altından boğazının derinlerine sapladığını ancak görebildi. Kama, önce Max'ın üstderisini deldi, sonra hareket devam ederek soluk ve yemek borularını kesti, geçerken de şahdamarı ve boyun damarı türünden damarlara zarar verip iki omur –yedinci boyun ile birinci sırt omurları– arasından kayarak Max'ın omuriliğini kesti ve bunu gören kimse yoktu orada.

Komşu evlerde tüm ışıklar sönüktü, tüm pencereler karanlıktı, kimse bakmıyordu, yalnızca köpekli kadının köpeği, 55 numaranın dördüncü katında bu saatte ayaktaydı. Dalgın ve yumuşak başlı bir köpekti, Max bunun farkına hemen varmıştı, uykusuzluk çeken, oyalanmak için geceleri pencereden bakan ve bu üzücü manzarayı gören, düşünceli, iyi bir köpekti o. Eğer bu hayvanın hayalci yaradılışı onu hayal görmeye yatkın kılıyorsa, şimdi de belki, gösteriyi tamamlamak için, Max'ın ruhunun misafirperver semaya doğru yükseldiğini de görecekti.

İkinci bölüm

13

Hayır.

Hayır. Ne göğe yükseliş, ne sema, ne de başka bir hikâye. Yalnız, galiba Max, öldükten sonra da, olayları duyumsamaya devam etti. Duvarları kirli etkisi yapacak biçimde aşıboyalı loş bir odanın dörtte birini kaplayan tek kişilik bir yatakta çıplaktı. Duvarlar bir komodinin üstündeki düşük voltajlı bir başucu lambasının ışığını emiyordu, abajurun üstüne konulmuş koyu kırmızı püsküllü bir örtü sağırlığı daha da artırıyordu. Ama gözlerini açtıktan sonra, pek bir şey göremeden birkaç dakika etrafına bakındıktan sonra, Max bu yeni çevreden bir şey algılamadan örtüyü çekti. Yine dakikalar akıp gitti, olan biteni anlamak için biraz çaba harcadı, sonuç yok. Umutsuzluktan sonunda ayağa kalktı, bir sandalyenin arkalığında özenle katlanmış duran pantolonunu aldı, ayağına geçirdi, kesin bir nedeni olmadan kilitli olduğunu sandığı odanın kapısına yönelmeden önce, kısa bir baş dönmesiyle mücadele etti.

Kilitli de değilmiş. Ama, kolayca açılsa da bu kapı, aralarına düzenli olarak yerleştirilmiş, kandil gibi, soluk ışıklı aplikler bulunan kapalı kapıların olduğu uzun bir koridora çıkıyordu. Koridor uçsuz bucaksız ve bomboştu, hiçbir yere çıkmıyordu, kapının tam olarak sürgülenip sürgülenmediği konusunda da bir ipucu vermiyordu. Belden yukarısı çıplak olan Max kapıyı kapatmaya hazırlanırken, koridorun dibinde, solda, sarı bir bornoz giymiş belirsiz birinin, kendisi gibi, duvardan uzaklaşarak kapısının önünü kolaçan ediyormuş gibi yaptığını gördü. Max nasıl davranacağı konusunda duraksıyordu, işaret mi etmeli, yoksa saklan-

malı mıydı, bu kişinin huyunu suyunu bilmiyordu, ama bir siluetin geldiğini görünce öteki birden köşeye çekildi.

Beyaz ve nereden çıktığı belli olmayan bu siluet, Sarı Bornozlu'yu, tatlı ama kararlı bir biçimde azarlarmış gibi yaptı, Bornozlu da hemen ortadan kayboldu. Beyaz Siluet, kendisine bakan Max'ı fark edermiş gibi yaptı ve yaklaştığını görünce, Doris Day'e benzeyen, uzun boylu, hemşire önlüğü giymiş, açık renk saçları toplanıp bağlanmış genç bir kadına dönüştü. Aynı sözsüz yumuşaklıkla Max'a odasına dönmesini emretti. Ve Doris Day'in sesiyle, orada kalmalısınız, sizi almaya geleceğiz, dedi. Ama, diye söze başladı Max, daha fazla bir şey söyleyemedi, genç kadın, bu itiraz girişimini, aralarında havada bir kuş uçuşu gibi sallanan hafif bir parmak işaretiyle bertaraf etti. Gerçekten korkunç derecede Doris Day'e benziyordu kadın, hani biraz sağmal, dolgun tombul yüzlü, iri memeli, geniş alınlı, sivri elmacıkkemikli, her zaman, heyecanlı oynak başı kızlar gibi bir gülümseme üreten kocaman altdudaklı, büyük ağızlı, iri sarışın kadın türü: istek uyandırmaktan çok güven veren, her yanından katı ahlak ve sıhhat fışkıran bir kadın.

Max, odasına dönünce orayı daha dikkatli inceledi. İkisi de maundan yapılmış yatak ve komodin dışında birçok eşya için çok az yer vardı: galiba meşeden yapılmış ve içinde Max'ın bedenine uygun yedek birkaç giysinin bulunduğu küçük bir dolap, servis masası boyutlarında bir sehpa, pantolonunu katlanmış olarak bulduğu sandalye ve hepsi o kadar. Duvarları süsleyen hiçbir şey yoktu; görünürde biblo, dergi, kitap da yoktu, ne komodinin çekmecesinde Kutsal Kitap vardı, ne de buranın neresi olduğunu, yörede ne yapılabileceğini, nerelerin ziyaret edilebileceğini saat ve fiyat tarifeleriyle gösteren bir broşür vardı. Manevî inziva yeri olarak düzenlenmiş manastırlarda bulunması gereken odalar gibi, yalın, daha doğrusu rahat bir odaydı, gelir durumu da rahat olan insanlara yönelik bir oda. Klimalı, ne yazık ki penceresi olmadığından tamamen sessiz ve radyo ya da televizyon donanımı da bulunmadığından hep öyle sessiz kalacak bir mekân. Lavabonun üstünde ayna olmamasına karşın, gerektiği gibi tasarlanmış

tuvaletin kapısı yarısaydam bir maddedendi. Max, yansımasını bu yarısaydam maddede görmeye çalışırken boynunun dibinde koyu renk bir leke fark eder gibi oldu. Oysa, tam o sırada, yalnızca bir şey elini oraya götürmekten caydırmakla kalmadı, çat kapı, bir ziyaretçi içeri daldı.

Bu adam, belki Max'tan biraz daha uzun boyluydu, kuşkusuz biraz daha ince, iyi görünümlü ve yakışıklı, normal zamanda onu gıcık ederdi. Max'ın meslek yaşamında çok karşılaştığı, sanat direktörü ya da plak şirketi reklam tasarımcısı, eleştirmen ya da barok müziğin belli bir alanına yönelik özel festival prodüktörü gibi, birçok herifi anımsatan bu adam, neredeyse kendini beğenmişliğe varan bir vurdumduymazlık sergiliyordu. Koyu gri tişört ve mokasenlerin üstüne giydiği bol ve hafif bej keten takımı ona biraz fazla yakışıyordu. Görünüşüne aşırı önem veriyor gibiydi, gür ve arkaya taranmış saçlarında, çaktırmadan havaya kalkmış bir perçem, özensizlik havası yaratmak için gerekli küçük etkiyi yaratıyordu. Manikürlü tırnaklar, aylık ultraviyole seansları ve bakımlı ciltle, spor salonlarından, kuaförlerden, güzellik salonlarından, terzilerden hatta çay salonlarından çıkmış gibiydi. Günaydın, dedi Max sakin bir sesle, memnun oldum. Adım Christian Béliard, ama siz bana Christian diyebilirsiniz. Sizinle ben ilgileneceğim.

Bütün bunlar –Max'ı biraz tanıyanlar talumin edebilir– hiç de hayra alamet değildi: Max, Amerikalıların yaptığı gibi, tanımadığı birinin hemen adıyla hitap etmesinden pek hoşlanmazdı. Bu yabancıyı da, ona, yüzüne pek bakmadan saygısız bir edayla seslenmesi nedeniyle pek sevmedi. Bu yabancının, sergilediği rahatlıkla, profesyonel bir kaygısızlıkla sergilediği tavırları, onunla konuşurken sanki denetlemedeymiş gibi odaya göz gezdirmesini hiç sevmedi. Bu kadar ileri gitmişken bir de sen, diye konuşması eksikti. Max, anında gıcık kaptığı bu herifin ne hakla kendisiyle ilgilenmek zorunda olduğunu gerçekten anlamıyordu. Her şeyden önce, kendisine bu kadar mesafeli bir itibarın neden gösterildiğinin, tam olarak ne yapıldığının ve de bizzat Max'ın orada ne yaptığının kibarca anlatılmasını isterdi. Ama, ister gıcık olsun, ister

olmasın, herifin sezgileri epey güçlüydü, en azından, Max'ın sinir sisteminde dönenleri anlayabilmek için iyi eğitilmiş biriydi. Kaygılanmayın, dedi Beliard, dudak ucuyla gülümseyip yatağın ayak ucuna otururken, her şey çok güzel olacak. Hızlıca anlatayım size.

Bu açıklamalardan, Max'ın burada geçici olarak bulunduğu sonucu çıkıyordu. Burada, yani bir tür Özel Sevkiyat Merkezi'nde, yazgısının belirleneceği bir tür ayırım merkezi gibi bir yerde bulunduğunu anladığını sandı. Uzman bir komisyonun hazırlayacağı dosyasının düzenlenmesi için gerekli süre bir haftayı aşmayacak, bu zaman içinde de Max, merkezin olanaklarından istediği gibi yararlanarak biraz dinlenebilecek, yemeklerin de şahane olduğunu göreceksiniz. Komisyonun vereceği kararların özellikleri çok yalın olacaktı: alternatif zorunluluk ilkesi uyarınca yalnız iki kısım mümkündü. Görüşmenin sonuçlarına göre, Max, öngörülen iki yerden birine yönlendirilecekti. Ama, kaygılanmayın, dedi Beliard, her birinin iyi yanları var. Her durumda, ne demek istediğimi beş dakika içinde daha iyi göreceksiniz. Giyinin lütfen.

Odadan çıkıp, iki yanında, yaldızlı tahtadan meşaleleri andıran apliklerle ayrılmış, Max'ın odasınınkine benzeyen kapıların bulunduğu koridorda yürüdüler. Üzerinde numara bulunmayan bu kapılar, aralık duran ve kendisininkine benzer bir hücrenin görülmesine olanak sağlayan biri dışında, kapalıydı. Temizlik yapılıyor gibi görünüyordu çünkü, Max, kapı aralığından, sırtları dönük, tertemiz bluzlu, şaşırtıcı kısalıkta siyah etekli, bakım malzemeleri, çarşaf yığınları, yastık kılıfları, temiz keseler ve kirli çarşaf ve yastık kılıfı bohçalarıyla buruşuk keseler ve havlular bulunan metalik arabaya abanmış iki hizmetçi kadının, elektrik süpürgesinin boğuk uğultusu içinde ve dezenfektan lüks parfüm kokuları arasında çalışmakta olduğunu fark etti.

Ardından, solda, bir başka kapı açıldı ve içeriden Max'ın yarım saat önce karşılaştığı hemşire çıktı, onlar geçerken durdu. Max kadını, başını eğip saygıyla selamladı ve suratının asıldığını gördüğü Beliard'a döndü. 26 numaradaki biraz huzursuz, dedi hemşire kaygılı bir sesle, ona nasıl davranmak gerektiğini bilmiyorum. Bakın, dedi Beliard soğuk bir ifadeyle, 26 biraz özel bir tip,

nasıl muamele edileceğini biliyorsunuz, değil mi? Tabiî biliyorum, diye yanıtladı hemşire, ama her şeyi denedim, hiçbiri onda sökmüyor. Artık benim yetki alanıma girmiyor o, dedi Béliard, sizin uzmanlığınız değil mi bu? Tabiî, bir uzmanlığınız varsa, diye de ekledi kırıcı bir ses tonuyla. Ayrıca, görüyorsunuz ki meşgulüm, gidip Mösyö Lopez'le görüşün, başaramazsanız görev yerinizi filan değiştiririz. Sanırım mutfakta adama ihtiyaçları var, görüşmek üzere.

Huzursuz bir havada ayrıldılar. Bu kız hiç de fena değil, diye yorumladı Max. Doris Day'i andıran yanı çok belirgin. Zaten o Doris Day, dedi Béliard kayıtsızca. Anlamadım? dedi Max. Evet, dedi Béliard, şey, yani Doris Day'di demek istedim. Neden, tanıyor musunuz? Max, şaşırmaktan vazgeçip, kuşkusuz epey tanınmış birisi, birkaç filmini gördüm. Hatta, sanırım evde bir ya da iki plağı da vardı. Ha, evet, dedi Béliard kayıtsızca, sahi siz de müzik camiasındandınız, değil mi? Tam aynı müzik türü değil, dedi Max, ama başka şeylerle de ilgileniyorum, başka türlerle demek istiyorum.

Havada bir eksilmiş yedili akoru yapıp ellerine bakarak bir an sustu. Yeniden başlamak için can attığımı söylemek zorundayım, enstrümanımdan uzak kalınca hemen özlüyorum. Ah, korkarım bu biraz zor olacak, diye itiraz etti Béliard. Bu konuyu yeniden ele almak gerekecek, size anlatacağım. Anlamadım? diye yineledi Max. Yani, dedi Béliard, faaliyet alanınızı değiştirmeniz gerekecek. Buraya gelince öyle yapılır. Elimden bir şey gelmez, tamam mı, herkes için aynı kural. Peki ne yapmamı istiyorsunuz, diye kaygılandı Max, başka bir şey yapmayı bilmiyorum. Buluruz, dedi Béliard, herkes için, her zaman bir çözüm buluruz. Örneğin Doris'e bakın, o da dönmek zorunda kaldı, mesleğini değiştirmesi gerekti. Sağlık hizmetlerini seçti, tamam, biraz da fiziği uygun olduğundan, işinde fena da değil, ama ne yapıldıysa, bazı star alışkanlıklarından kurtulamadı. Ara sıra kendini kaptırıyor, bazen haddini bildirmek gerekiyor. Ha, evet, dedi Max, pek anlaşamadığınızı fark ettim. Yalnız o değil, dedi Beliard, o tür kızları pek sevmem. Hangi tür? diye sordu Max. Hıh, dedi Beliard bir el ha-

reketiyle, sarışınları filan. Çok gördüm.

Koridorun sonundaki dönemeci geçince çok geniş bir hole varılıyordu ve nihayet buraya gün ışığı giriyordu, ışık, karşıt yönlerde bulunan iki büyük pencereden doluyordu içeriye. Bu pencerelerden biri, geleneksel alametleriyle, ama uzaktan ve kuşbakışı görünüşle –değişik dönemlerden kalma ve değişik işlevli kuleleri, Eiffel'den Maine-Montparnasse'a ve Jussieu'ye, kiliseleri ve çeşitli anıtlarıyla– tıpatıp Paris'e benzeyen bir kente bakıyordu. Bu kentin hangi açıdan görüldüğünü, özellikle de tam olarak nerede bulunulduğunu saptamak olanaksızdı, çünkü, Max'ın bildiği hiçbir noktadan böyle bir Paris manzarası yoktu. Ne olursa olsun, Paris ya da benzeri kent kahverengimsi ve tulum gibi şişmiş kirlilik bulutlarından düşen kara ve sentetik bir yağmur altında boğuluyor izlenimi verdiğinden, bu taraftan gelen ışık da saydamlıktan uzak, iç karartıcı, neredeyse sönüktü, oysa öteki pencereden giren ışık tatlı, şefkatli ve pırıl pırıl akıyordu. Bu pencere gerçekten de kocaman bir parka hâkimdi, tatlı girinti çıkıntıların bulunduğu, en koyusundan en açığına, yeşilin tüm tonlarını içeren bol çeşitli bitkisel bir kitle: daha yumuşak bir gökyüzü altında, yer yer dalgalanan bu alan, göz alabildiğine, uçsuz bucaksız sonsuza dek yayılıyordu sanki.

İşte aşağı yukarı sizi bekleyenler, dedi Béliard iki zıt ekseni göstererek. Olabilecek iki sevkiyat yeri var, tamam mı, park ya da kentsel bölge. İkisinden birine gönderileceksiniz. Ama, endişelenmeyin, iyi ya da kötü çözüm diye bir şey yok, her ikisinin de iyi ve kötü yanları var. Durum şu, merkezde konaklama süresi yaklaşık bir haftayla sınırlı. Hesap basit, bugün perşembe, gelecek çarşambaya yerleşmeniz gerek. Ya öyle mi, dedi Max coşkusuzca, yani burada kalamam, öyle mi? Burada fena değilim, sanırım kendimi oyalayabilir, işe de yararım. Sözü bile olmaz, diye kesti attı Beliard. Burası yalnızca geçiş için. Peki, ya Doris? diye şaşkınlığını belirtti Max. Doris özel bir durum, dedi Beliard pis pis gülerek, o bir istisna. Himaye edenler var onu, anlıyor musunuz, işini becerdi. Sistemin de zaafları var, bazen her yerde olduğu gibi burada da iltimas yapılıyor. Max, Doris Day'in kimin nez-

dinde ve kimin sayesinde bu tür bir iltimastan yararlandığını sormaya cesaret edemedi.

Max, dalgın dalgın çenesini kaşırken, ihmal edilmişten epey uzun sakalını –Çünkü, tam olarak ne zamandır tıraş olmamıştı? Kaldırım sahnesiyle uyanma sahnesini ayıran süre ne kadardı? Bu konuda bilgi alınabilir miydi?– ters yönden okşadığında elini, otomatik olarak gömleğinin yakasından içeri sokacakken Béliard bu hareketine hemen engel oldu. Yaranıza dokunmayın, dedi, çaresine bakılacak. Zaten, dedi çatık kaşla Max'a yaklaşıp profesyonel bir gözle inceleyerek, çok çabuk çaresine bakılsa iyi olur. Sizi böyle bırakamazlar. O zamana kadar odanızda kalın. Yolu biliyorsunuz.

Evet, dedi Max, ama sanırım biraz karnım aç. Yiyecek bir şeyler bulamaz mıyım? Gırtlağınızın bu durumunda, dedi Béliard, şimdilik yemeniz pek tavsiye edilmez. Peki ama gırtlağımın nesi var, diye sordu Max, hiçbir şey hissetmiyorum, kendimi çok iyi hissediyorum. Bu normal, dedi Béliard, ameliyatı beklerken size özel bir tedavi uygulanıyor. Daha sonra yemek yiyebilirsiniz. Şimdilik herhangi bir şey yutmak yasak, zaten geçmez de. Ama, hepsini ayarlayacağım bunların, biraz sonra sizi görmeye birisi gelecek.

14

Max, yokluğunda, hayli yıldızlı bir otel konforu sağlamak için düzenlenmesiyle ilgilendikleri odasına döndü. Şimdi sehpanın üstünde, süslü bir buket çiçek ve streç filmle örtülmüş egzotik ama yasak meyvelerle –kivi, mango, muz ve çok sayıda papaya– dolu bir tepsi vardı. Ayrıca, eski ve sakin, çok rahatsız etmeyen, hiç kuşkusuz ılımlı bir duygusal tarafından seçilmiş şarkılardan oluşan, ses yüksekliği de komodine yerleştirilmiş bir düğmeden ayarlanan bir fon müziği kısık biçimde çalıyordu.

Komodinin üstüne, hepsi de sanki aynı şirket kütüphanesinden gelmiş gibi bir örnek kırmızı ciltli, müzikte olduğu gibi, aynı ölçütlere göre seçildiği izlenimi veren bir deste kadar kitap da konulduğundan Max ciltleri inceledi. Klasik yapıtlardan bir seçki söz konusuydu, Dante ya da Dostoyevskiy, Thomas Mann ya da Chretien de Troyes gibi şeylerdi, araya karışmış *Maddecilik ve Ampiriyokrtisizm*'ın şaşırtıcı nüshası dışında. Max bu kitabı birkaç dakika karıştırdı. Tuvaletin parlak kapısında boşu boşuna yarasını görmeye çabaladıktan sonra, bir muz soyma isteğine direnerek yatağına uzanmaya karar verdi, Lenin'i bırakıp Auguste Desplaces'ın eski çevirisinden (1840) *Kurtulan Kudüs*'ü rasgele açtı.

Okumada fazla ilerleyemedi, çünkü hemen kapısına vuruldu. Kuşkusuz yine Beliard'dı gelen, ama hayır, o değilmiş. Geleneksel siyah-beyaz giysiler içinde bir uşak gülümseyerek odaya girdi. Günaydın mösyö, açık sol elinde her zamanki yemek tepsisi yerine, ucunda ince bir boru takılı, içinde saydam bir sıvı bulunan bir kavanoz vardı, borunun ucunda da, yaygın olarak damla-

lık diye adlandırılan iğneli bir lastik hortum.

Bu uşak, siyah ve parlak kıvırcık saçlı, sıcak, alaycı gülüşlü ve Dean Martin'vâri büyüleyici uzun boylu bir çocuktu. Zaten yakından bakıldığında, mükemmel dansçı tavırlarından, mavi yansımalı kestane gözlerine varıncaya kadar, tam da Dean Martin fiziğindeydi. Ona öylesine benziyordu ki, Doris Day'le birörneğini gördüğünden, Max, bu durumda gerçek örneğin söz konusu olup olmadığını soruyordu kendine: hassas bir zemine daldığının bilincinde olarak, yine de riski göze aldı. Özür dilerim, dedi, sakın siz Dean Martin olmayasınız? Maalesef hayır efendim, diye yanıt verdi uşak, her zamankinden daha uzaylı gibi gülerek, ne yazık ki değilim. Ah, çok isterdim. İnanılmaz derecede benziyorsunuz, dedi Max, özür dileyen bir ifadeyle. Öyle galiba, dedi uşak alçakgönüllülükle, gerçekten de birkaç kez söylediler bunu bana. Kolunuzu sıvayın lütfen. Hayır, sağ kol daha uygun, lütfen.

Sonraki bir saat boyunca Max yatağında kaldı, bu arada glikoz, vitamin ve mineral tuzlar içeren bir eriyik bedenine dağıldı. Sonra, yine kapıya vuruldu –hay Allah, durmadı gitti– ve bu kez de, Doris Day'in, her zamankinden daha çok vejetaryenlik ve Hıristiyan bilimi kokan tebessümüydü. Her zaman dinç ve neşeli Doris Day'in peşinde, ünlü herhangi birine benzemeyen hastabakıcı gibi giyinmiş bir delikanlı vardı. Max'a, gömleğe benzer bir şeyi giymesi, başına bir takke takıp ayağına sentetik kumaştan şosonlar geçirmesi için soyunması rica edildi, ardından delikanlının ittiği sedyeye uzandı, yeniden koridorlara koyuldular. Bu kez ters yöne sapıp, bir kule asansörü kadar hızlı, bir hastane asansörü kadar geniş, bir yük asansörüne gittiler: çok büyük bir yükseklikten, çok büyük bir hızla inmiş olmalılar ki, Max, üçüncü bodruma gelene kadar, tıkanık kulaklarını açmak için yutkunmak zorunda kaldı.

Beyaz ışığa batmış, kanatlı kapılardan, gediklerin bulunduğu yeni koridorlardan geçtiler, sonunda kapılardan biri, öteki ameliyathanelerden farksız bir ameliyathaneye açıldı ve cerrah da ünlü birine benzemiyordu. Sadece küçük bir tamir işlemi, dedi doktor, yeni bir iğneyi bu kez Max'ın sol koluna saplarken– bölge

küçük bir estetik müdahaleyle onarılacak, tabiî ki hayatî fonksiyonlar artık dert değil. Yalnızca yaranın temizlenmesi, gırtlaktaki zedelenmiş yerlerin toparlanması, ardından, özellikle de, hassas bir yer olan omurilik tarafındaki zarar görmüş parçaların yeniden düzeltilmesi söz konusu. Bütün bunlardan sonra da, saldırganların silahının açtığı delik tıkanıp örtülecek. Doktor açıklamalarını bitirmeden, Max kimyasal bir uykuya daldı.

Aniden uyandığında, odasını hemen çıkaramadı ama, bir iskemleye oturmuş dergi sayfalarını karıştıran ayakucundaki Doris Day'i hemen tanıdı. Bir şey sormak için ağzını açacaktı ki, Doris sağ elini hafifçe Max'ın dudaklarına, kendininkilere de sol elinin bir parmağını koydu. Konuşmayın, dedi yavaşça, daha çok erken, canınız acıyabilir. Ama kaygılanmayın, artık her şey çok çabuk olacak. Sizin durumunuzda yaralar hızla iyileşiyor. Göreceksiniz, yarından itibaren her şey daha iyi olacak. Bu sözlerden bir şey anlamamasına karşın, Max anlamış gibi başını salladı, sağ koluna takılı serum şişesine bir göz attı, ardından da kütük gibi uyudu.

Gözlerini yeniden açtığında, bu sefer hemen tanıdığı odasında kimse yoktu. Hiçbir yerden, hiçbir ses gelmiyordu, sakin bir uyku çekmesi için, fondaki müzik yayınını kesmiş olmalıydılar; akşamın mı, sabahın mı, gündüzün mü, gecenin mi saat kaçı olduğunu bilmenin de hiçbir yolu yoktu. Yapacak başka işi olmadığından, Max, bir sentez yapıp şimdi başına neler gelebileceğini –hangi bölgeye doğru yönlendirileceğini– düşünerek merkeze geldiğinden beri topladığı bütün bilgileri gözden geçirmeye koyuldu. Görünüşe bakılırsa, estetik açıdan, park, ne olduğunu yakından görmek daha uygun olsa da, iyi bir çözüm gibiydi. Beliard kararın dosya incelemesiyle alındığını belirttiğinden, Max, yaşamının bilançosuna güvendiğinden, gelecek için iyimserdi.

Çünkü, ona öyle geliyordu ki, her zaman rahat durmuştu. Hayatını şöyle bir gözden geçirdiğinde, herhangi bir alanda, konuda büyük bir kusur işlemediği sonucuna vardı. Kuşkusuz, sağlığında, kuşkuculuktan, alkolden, iradesizlikten çekmişti; kuşkusuz kendini tembelliğe bıraktığı, küçük öfkelere yenik düştüğü, kibire kapıldığı olmuştu, ama başka türlü de olamazdı ki. Genelde,

bütün bunlar, gerçekten bağışlanabilir gibiydi. Eğer bu parka liyakate göre giriliyorsa, Max kabulüne neyin engel olabileceğini göremiyordu, ama hiç kuşkusuz, daha geniş bilgi sahibi olmadan yazgısı hakkında fikir yürütmek için henüz erkendi– ve kapı da tam bu sırada açıldı: Béliard.

15

Söyleyin bakalım, bu sabah nasılız? diye buyurdu Béliard kendinden emin başhekim sesiyle. Demek ki, sabalunış. Yarın sabahmış, belki de yarından sonraki sabah. Ama, Max yanıt vermeden kapı vuruldu: bu kez uşak, gerçek bir yemek tepsisinin taşıyıcısıydı.

Burada her şeyin çok hızlı olduğunu gördünüz, dedi Béliard, Max'a bir cep aynası uzatırken, pansumana bile gerek yok, yara neredeyse kapanmış. Gerçekten de, Max aynada, gırtlağının çukurunda, belli belirsiz küçük noktalarla çevrili hafif soluk bir çizgi görebildi yalnızca. Yeniden beslenmeye başlayabileceksiniz, diye ekledi, hızla sehpayı toplayıp tepsiyi koyan sonra da serum iğnesini çıkarmaya yönelen uşağı göstererek. Max'ın kolundan iğneyi çıkardıktan sonra o bölgeyi, bir muşambayı bezle siler gibi, hemen alkolle temizledi, üstüne de küçük bir yara bandı, hop, tamam. Oldu, dedi Béliard, bitti, artık giyinebilirsiniz.

Max gömleğini giyerken, duruma göre bir yemek oldu efendim, diye özür diledi uşak alçak sesle. Ameliyatınız yüzünden. Nekahet rejimi pek iç açıcı değildir, kabul, ama bunun için bize kızmayın ne olur. Yakında daha çeşitli mönüler deneyeceksiniz. Bu seferki, sade pilav, haşlanmış sebze, bir dilim jambon, yoğurt ve meyve ezmesi, üstüne de madensuyu. Damak zevkinize uyar mı? diye kaygılandı uşak, çatal bıçağı özenle tabağın iki yanına ayraç olarak yerleştirirken. Kısa kesiyoruz Dino, kısa kesiyoruz, diye bağırdı Beliard, sanki emrindeki personele sert davranmaktan zevk alır gibiydi. Hizmetkârı işini bitirir bitirmez kabaca kovmak istedi, ama Dino, mademki Dino oradaydı, mesafeli, güler

yüzlü, vurdumduymaz ve sakin bir umursamazlıkla, hiç acele etmedi.

Mademki kendinize geldiniz, dedi Béliard, size biraz burayı gezdireyim. Max'ı ameliyathaneye götürdükleri asansöre bindiler, aşağı inerken Max, Béliard'ın ağzından Dino hakkında biraz bilgi koparmayı denedi. Neden? diye sordu öteki, soğuk bir biçimde. Pek bilmiyorum, dedi Max, bu çocuğu sevimli ve özel buluyorum. Size yanıt veremem, dedi Beliard, kendisinden söz edilmesinden hoşlanmaz. Kendisi hakkında hiçbir şey bilinmemesini yeğliyor, buna da saygı duyuyorum. Bizim kurumumuzda insanların bu hakkı vardır, ama bazen sinirime dokunduğunu sizden saklamayacağım, hatta onu biraz laubali buluyorum.

Bu kez asansör, cerrahî servisinin üç kat üstünde, merkezin giriş katında durdu. Daha geniş ve daha güzel bezenmiş –konsollar üstünde taze çiçek buketleri, kaideler üstünde neoklasik heykelcikler, cafcaflı manzara resimleri– yeni bir koridor ağına daldılar, hostes kızlar, kâhyalar, dosyalarını koltukaltlarına sıkıştırıp çekingen ve saygı dolu bir selamla yolunu kestikleri Béliard'la konuşan ve ancak kısa bir çene hareketiyle yanıt alan gözlüklü ve topuzlu sekreterler. Koridorlar, hep koridorlar, sonunda upuzun pastel vitrayların desteklediği kristal ve parlak bronz avizelerle gündüz gibi aydınlatılmış ve çift eğrili dev bir merdivenin yükseldiği koskoca bir hole varan koridorlar. İşte, dedi Béliard, merkezin girişi burası. Bir döner kapının ardından, genellikle büyük konaklarda görüldüğü gibi, sütunlar ve fıskıyelerle çevrili, orasında burasında uzun otomobiller bulunan, onların kartellerinden damlamış yağlarla lekeli, lastiklerinin izleriyle çizgi çizgi, çakıl taşı döşeli büyük bir alan seçiliyordu –ama burada, Max'ın bulunduğu yerden anlayabildiği kadarıyla, hiçbir leke, hiçbir lastiğin hiçbir izi, parlak gökyüzü altında hiçbir araba yoktu.

Holde ve çevrede de, hiçbir kontrol memuru yokmuş gibiydi. Ne bir güvenlik görevlisi, ne bekçi vardı, güvenlik kamerası da yoktu, hayır hayır, Max, merdivenin arkasında gizlenmiş durumda, bel hizasına kadar mat camdan ve içinde geleneksel büyük otel kapıcısı kıyafeti giymiş –beyaz yelek üstüne, yakaları çapraz

anahtarla süslü siyah kuyruklu ceket–, dalgın, çevresine dikkat etmeyen altmışlık bir adamın durduğu, göze batmayan küçük bir nöbetçi kulübesi fark etti. Sanki fazla çalışanınız yok, diye bir gözlem yaptı Max. İsteyen istediği gibi girip çıkıyor galiba? Pek o kadar kolay değil, diye hafifletti Beliard, ama biraz gerçek payı da var. Özdenetim ilkesine göre çalışıyoruz, gözetim çok kısıtlı, herkes kendi sorumluluğunu üstlenmeli yani. Yarın ilgilenirseniz, size parkı göstereceğim. Bu arada sizi müdürle tanıştırabilirim. Görmek ister misiniz? Aa, evet, dedi Max, iyi fikir, müdürü görmek isterim. Beliard, nöbetçi kulübesine doğru yönelirken, önce yerinde olup olmadığını öğrenelim, dedi: Joseph, acaba Mösyö Lopez bürosunda mı?

Joseph'in olumlu yanıtı üzerine, bu kez merdivenlere yöneldiler. Katlarda, koşuşturan ya da duran hademelere rastladılar –önü işlemeli yünlü kumaştan ceket, şeritli pantolon, beyaz yakalı, beyaz eldivenli ve kasket giymiş– ergenlik çağına henüz girmiş çok genç çocuklardı bunlar ve Beliard'la Max'ın geçişi, özünde matrak etkinliklerini durdurmuş gibiydi. İkinci katta çift kanatlı bir kapıda bir odacı nöbetteydi, Beliard'ı saygıyla selamladıktan sonra Max'la birlikte içeri buyur etti: peş peşe bir dizi, kimisi bomboş, bazen cam bölmelerle bürolara ayrılmış, masa başlarında bir konuda çalışan gölgelerin fark edildiği büyük salonlardan geçtiler. Bir bölmeyi daha aştıktan sonra, Beliard karşısına çıkan kapıya vurdu ve hemen ardından geniş müdür makamının yolu açıldı. Burası, haydi fazla betimlememeye karar verelim bu büroyu, yalnızca mobilyalarının ve bezemelerinin, belki biraz daha solgun ve kasvetli, biraz daha kötü temizlenmişi olsa da, Max'ın buraya gelinceye kadar geçtiği yerlerdekilerle uyum içinde olduğunu belirtmekle yetinelim.

Ama, her ne kadar müdür makamıysa da, bu büroda, yalnızca ince, hafif kambur ve bir konsol üstüne saçılmış sarımtırak belge tomarları üstüne eğilmiş, ayakta bir adam bulunuyordu. Bu adam, orta boylu, dapdaracık ucuz gri elbiseli, dengesiz beslenme belirtisi olan uzun soluk yüzlü, çapaklı gözleri yaşaran birisiydi. Az maaşlı, kaygılı, bunalımlı, kaygılı olduğuna pişman olmak-

tan çok üzgün ama, buna da boyun eğmiş, bir noter kâtibi havası sergiliyordu. Müdürün sekreteri ya da muhasebecisi ya da sekreter yardımcılarından, muhasebeci yardımcılarından biri olmalıydı bu adam, hiç kuşkusuz Beliard onu müdüre haber vermeye yollayacaktı.

Ama, hayır, Béliard gerçekten de, Mösyö Lopez, dedi yumuşak bir sesle ve saygıyla, işte bize yeni gelen Mösyö Delmarc. Bu hafta kabul edilenlerden, sizi görmek istiyordu. Ya, dedi öteki belli belirsiz biçimde ve Max'a şaşkın bir bakış atarak, eh, hoş geldiniz. Max'a, âdet yerini bulsun diye bir iki soru bile sormadı, ilk bakışta biraz ürkmüş, olaylar onu aştığından, şaşkın gibi görünüyordu – Max'ın başına gelenleri herkesten iyi bildiğinden, bunun bir taktik, keyfi kaçmasın diye takınılmış bir tavır olup olmadığı sorulabilir. Adı neydi? diye sordu Béliard'a, o da yineledi, Max'ın soyadını harf harf söyleyerek. Evet, dedi Lopez, sanırım biliyorum. Bir saniye. Yeniden konsola eğilip dağınık belgeleri karıştırarak sonunda birini çıkarıp Beliard'a uzattı. Beliard belgeye hızla bir göz attı, ardından, genel sessizlikte, daha dikkatli okumaya koyuldu.

İhtiyatlı biçimde uzakta kalan Max, yine de o şeye bir göz attı: küçük kareli, 125×200 boyutunda, kenarları sararmış, hafiften kırışık, neredeyse her yanı, ince, sık, kahverengi mürekkepli bir yazıyla doldurulmuş dikdörtgen bir fişti bu: Lopez'in konsolu üstünde yığılı evrakların çoğu gibi, bunun da yeni bir şey olmadığı besbelliydi. Eskiden, kataloglarını bilgisayar dosyalarına aktarmadan önce, halk kütüphanelerinde kullanılan fişleri anımsatıyordu. Vay, bilgisayar sistemine geçmediniz mi? diye bir gözlem yapmakta sakınca görmedi Max. Ben size soru soruyor muyum? diye karşılık verdi Beliard, başını kaldırmadan. Bu arada Lopez oturmuş, boş gözlerle baktığı masasının üstündeki hayalî tozları elinin tersiyle siliyordu. Okumasını tamamlayan Beliard, belgeyi Lopez'e geri vermeden önce, Max'a bir göz attı. Evet, dedi, sanırım ben de aşağı yukarı anlıyorum. Peki ama, nesi var bunların, diye sordu Max kendi kendine, özel olarak anlaşılacak ne var?

Odasında, sahanda iki yumurta, bir bira, bir dilim kavun onu bekliyordu, gündelik yemeklerin iyileşmekte olduğunun belli be-

lirsiz göstergeleriydi bunlar. Gerçekten de, ertesi sabahtan itibaren kahvaltı daha dişe dokunur olmuş, ardından akşam yemeğiyse, resmen pahalı bir lokantaya layık hale gelmişti. Ameliyat sonrası ikinci günün tümünü Max, önce aklı Lopez'in bürosunda gördüğü fişe takılı, öğleden sonra da can sıkıntısının yarattığı dalgınlıkla, hiç okuma niyeti olmaksızın, kitapları karıştırarak odasında geçirmek zorunda kaldı. Dino rahat ve güler yüzlü kibarlığıyla hizmetini sağlamaya devam ediyordu ama, hâlâ ağzından tek kelime almak bile mümkün olmuyordu, daha sonra Béliard kahve içmek için uğruyordu. Akşam olunca, Max, Béliard'a gelecek günlerin programı hakkındaki kaygılarını iletti. Burada biraz sıkılmaya başladım, diye itiraf etmek zorunda kaldı. Ara sıra, çıkıp bir tur atamaz mıyım? Tamamen serbestsiniz, diye güvence verdi Beliard, kapınız açık. Kurum içinde istediğiniz gibi dolaşmanıza hiçbir engel yok. Gerçek eğlenceler için, daha sonra bakacağız. Puro?

16

Ertesi günün başlangıcı hayli moral bozucu olacaktı. Pazar olduğundan, bu merkez gibi dünyadan kopuk bir yerde bile pazar günü, her zaman ve her yerde olduğu gibi, ağırlık ve boşluk etkisini, cansız gerinmelerini, boş ve kasvetli yankılarını yaratacaktı. Her şeyden önce, Max'ın odasından hiç çıkmadan, mutfakta kimse olmadığında başınıza gelebileceği gibi, soğuk bir yemek servisi yapılıncaya kadar, Lopez'in fişi hikâyesine kafayı takarak geçireceği, bitmek tükenmek bilmez bir sabah olacaktı. Zaten o yemek servisi bile yapılmayacaktı: acıkmaya başladığında, Dino'nun gelişini gözlemek için kapıyı açınca, tepsiyi, paspas gibi ayaklarının dibine koridora bırakılmış olarak bulacaktı. Béliard da, eğer bir yerde öğle yemeğine çağrılmamışsa, Dino gibi, haftalık tatilinden yararlanıyor olmalıydı, çünkü her zamanki gibi Max'a kahveye gelmeyecekti, Max, ameliyatı atlatıp iyileştiğini hissediyordu ve karnını doyurduktan sonra merkezde bir tur atmaya karar verdi. Kafasında belli bir niyet vardı.

Pek kolay olmadı. Bir gün önce Béliard'la geçtiği yolları şimdi tek başına bulması gerekti. Her zamankinden de daha tenha olan kat koridoru, bütün öğrenciler okul tatiline ailelerinin yanına gittiğinde, cezalı ya da yetimlerin çalışanlarla birlikte tek başına kaldığı zamanlardaki ıssız yatılı okulun havasını yansıtıyordu. Tek fark, Max'ın burada hiçbir çalışanla karşılaşmamasıydı. Uzaktan bir elektrikli süpürge uğultusu, bir süpürgenin kovanın kenarlarına çarparken çıkardığı seslere benzer gürültüler duyduğunu sandı, ama görünürde kimse olmadığından, sessizliğin yarattığı hafif sanrılar da söz konusu olabilirdi. İşler fena gitmiyordu. Asansöre

giden yolu bulmakta zorlanmadı ve kapılar kapanınca, makine gürültüsüz çalıştığından, Max daha yoğun bir sessizliğe gömüldü, sessizlik içinde sessizlik, hiç de hayra alamet olmayan sessizliğin küpü. Zemin katın düğmesine titreyen bir işaretparmağıyla nişan alıp bastı, ardından, asansörün duracağını belirten ve Max'ı hafifçe sıçratan ding dong sesine kadar iniş, tüm yaşamını gözünün önünden geçirmeye yetecek uzunluktaydı.

Dünkü gibi, aletin kapıları, daha iyi bezenmiş aynı koridor ağına açıldı. Kapılar, şimdi bomboş olan aynı odalara çıkıyordu ve Max, kapı aralıklarında durup büro, sergi salonu, kahve makineleri bulunan toplantı salonu olabilecek yerleri seyredebildi. Bezemesi, hafiften Sovyet güzellik anlayışını yansıtan dev hacimli şatafatlı bir salona bile daldı: yalancı mermerler, tavan kenarlarında kabartmalar, kalın damaskodan duvar kaplamaları, belirsiz motifli halılar, iyi niyet yüklü ve örtü kaplı çirkin hantal mobilyalar. Hatta burada, en dipte bir piyano bile vardı. Büyük bir konser piyanosu. Vay be!

Max bunu görünce, birkaç gündür müziği neredeyse unuttuğunun bilincine vardı. Oysa, müzik hayatıydı, en azından bir zamanlar öyleydi. Ne var ki, bu konuya Beliard'la şöyle bir değinmişler, o da artık bundan vazgeçmesi gerektiğini ima etmişti. Max, o anda bu imadan en küçük bir rahatsızlık duymadığını anımsıyordu, ama gene de piyano piyanodur yani. Bir piyano. Max, yabanî bir hayvana yaklaşır gibi, sanki alet, en ufak ani bir harekette çığlık atarak uçuverecekmiş gibi, usulca ona doğru yaklaştı. Beliard'ın pazar günü orada bulunmamasından yararlanıp, bu modelin kasası içinde ne bulunduğunu görme arzusu, bu piyanoyu biraz konuşturma isteği duyuyordu. Ama önce bir metre kala ihtiyatla durarak markasını çözmeye çalıştı. Oysa, ne Gaveau, ne Steinway, ne Bechtein, ne Bösendorfer'di. Hiçbiri değildi: altın varakla yazılmış hiçbir imza yoktu nota rahlesinin arkasında. Adsız ve siyah, cilalı, parlak, yalnız ve kapalı kocaman bir makine. Ayaklarının ucuna basa basa, ona doğru biraz daha ilerleyerek sessizce ellerini içten dışa çevirdi ama, kapağı kaldırmak için parmak uçlarını yavaşça klavyeye doğru uzattığında, kapağın kilitli ve tuşla-

ra ulaşılamaz olduğu ortaya çıktı. Max, kapağı zorlamayı deneyerek üsteledi ama hayır, çare yok, kilitli. Bernie'nin birçok yeteneği arasında, kilidi iki zaman ve üç harekette, maymuncukla hemencecik açıvermek de bulunuyordu, ama artık Bernie yok. Bernie de hayatıydı.

Max, bir süre, ama iki ya da üç defadan fazla değil, kapalı piyanonun çevresinde dönmekle yetindi. Hiç olmazsa armoni tablasını, karkası incelemek için, telleri okşamak ve tırnaklarını arp çalar gibi tellerde dolaştırmak için, pek umutlanmadan, aletin üst kanat kapağını kaldırmayı da denedi, ama nafile: öbür taraf gibi, burası da kilitli. Bu iki ya da üç piyano turu sırasında, Max'ın kafasındaki küçük fikir büyüdü.

Bu fikir sayesinde hole giden yolu çabucak ve hiç zahmetsizce buluverdi. Hâlâ, adımlarının gürültüsünü büyüttüğünden hiç memnun olmadığı yoğun bir sessizlikte ilerliyordu. Sessizlik, çeşitli ve belirsiz başka gürültüler de doğuruyordu, hışırtılar ve gürlemeler, iniltiler, gıcırtılar, uzaktan gelen uğultulardı bunlar ve kafatası bu gürültülerin çıkış yerini ve yankı odasını oluşturuyor ve Max içinde bunların saptanamayan kaynaklarını, olası doğum yerlerini belirlediğinde hemencecik kesiliyordu. Hole varınca, burada da herhangi bir görevli bulunmadığını gördü; kapıcı bile cam kulübesinde yoktu. Yine de Max, önce çevreyi, bedava bir ziyaret günü tarihî bir şatoya rehbersiz salıverilmiş, rasgele oraya buraya girip çıkan bir turist gibi, dalgın ama her türlü ilginçliğe açık, umursamaz bir havada inceliyormuş gibi yaptı. Oysa, gezintisinin bir amacı vardı: holün döner kapısına, eşmerkezli daireler çizerek çaktırmadan yaklaşmak, buraya ulaşınca, kilitli olmadığını anlamak için kapıyı hafifçe itmek, ardından kapıyı denetlendikten sonra, daha kararlı biçimde iterek içine girmek ve çok doğallıkla dışarı çıkmak. Döner kapı içinde bulunduğu üç saniye boyunca kısa süreyle bir kapalı yer korkusuna kapıldı, bu sırada, kafasının bir köşesindeki küçük düşünce giderek büyüyüp tümüyle kafasını doldurdu– tüyeceğim Tanrım, buradan tüyüyorum.

Nereye gitmek için? Hiçbir fikri yok. Bir kez dışarı çıkınca te-

mel amaç, elden geldiğince buradan uzaklaşmaktı, sonra icabına bakılırdı. Dışarısı küçük bir manzaradan oluşuyordu: merkezin önünde uzanan çakıl taşla kaplı meydanı geçtikten sonra, üstünkörü asfaltlanmış bir yol uzanıyordu, bu yoldaki kaplama, gitgide birleştiriciliğini yitiren katran yüzünden parça parça kalkmış, aralarında tutam tutam yabanî otlar bitmişti. Bu yol, kısa sürede, arabaların zar zor yürüyeceği, kenarlarında değnek çekirgesi görünümlü kuru ağaççıkların bulunduğu çakıllı bir patikaya dönüşüyordu, her yanda ve uçsuz bucaksız çorak engebelerden başka bir şey gözükmüyordu etrafta.

Max'ın pencerelerden gördüğü iki taraftan herhangi birini çağrıştıran bir şey yoktu bu manzarada: ara bir evresiydi doğanın, gri, özelliksiz, daha ziyade serin bir evre. Biraz ürpererek de olsa, Max, bu yoldan gitmeye karar verdi; zaten, hem başka seçeneği yoktu, hem de gideceği yer hakkında en küçük bir fikri bulunmuyordu. Yaklaşık beş yüz metre sonra dönüp merkezi seyretmeyi düşündü. Burası, asansörde içeriden de belli olduğu gibi, çok yüksek bir binaydı; çevresine kanatlar, ekler, uzun alçak binalar yapılmış neredeyse yaklaşık kırk katlı, gri bir kuleydi. Bütün hepsi epey sayıda insanı barındırıyor olmalıydı.

Bu ıssız yolda, kırların ortasında, büyük olasılıkla iki zamanlı, cılız ama arkasında gittikçe güçlenen bir motor sesi duyana kadar, iki ya da üç kilometre yürümüş olmalıydı. Max, motor sesinin yanı başında azaldığını ve boş viteste hafifçe çalıştığını duyuncaya kadar hiçbir şey olmuyormuş gibi davranmaya özen gösterdi. Ama, dönüp bakması gerekti: Max'ın markasını bilmediği bir şirket arabasıydı söz konusu olan– zaten, piyanoda olduğu gibi, hiçbir yapımcı adı görünmüyordu. Mini-Moke'la golf sahalarında görülen küçük arabalar arası bir şeydi, sade olmasına rağmen çok şık, üstü açık küçük bir arazi arabasıydı. Max, direksiyondaki Dino'yu, uşak üniformasını cart mavi, iyi dikimli sivil bir kostümle değiştirmesine karşın, tanımakta zorlanmadı. Ayrıca, bir de şapkası vardı, tek kelime söylemeden ama otuz iki dişini birden göstererek dayanılmaz biçimde sırıtırken bir eliyle yolcu tarafındaki kapıyı açtı, ötekiyle şapkasını hafifçe arkaya itti.

Besbelli hiç tartışma olamayacaktı, Max'ın tek kelime etmeden binip oturmaktan başka çaresi yoktu. Dino arabaya manevra yaptırdı ve hiç yorum yapmadan merkez yönüne doğru yola koyuldular, önce sessiz, sonra sanki Dino bu sessizliğin ağır gelebileceğini düşünüp ve Max'ın da hemen ne olduğunu bulduğu bir melodiyi –"The Night İs Young And You're So Beautiful"– önce mırıldanmaya başlayıp sonra, sözleriyle filan, alçak sesle, parmak uçlarıyla direksiyonda doğaçlama bir tempo uydurarak gerçekten söylemeye başladı. Şarkıyı hatırlaması yetmemiş gibi, Max, Dino'nun ses tınısını da giderek daha kesin biçimde hatırlıyordu. Biraz sıradan, laubali, yetenekli ve kendi sıradanlığıyla dalga geçen bu cazibeli şarkıcı sesi, hiç kuşkusuz Dean Martin'in sesiydi; tabiî ki Dean Martin, bu durum, tartışmasız olduğu kadar tedirgin ediciydi de, çünkü ne de olsa karşısındaki Dean Martin'di.

Ama bu aynı zamanda Max için, söz konusu sanatçıyı, adam kimliğinin gizlenmesine önem verdiğini açıkça belli ettiğinden tanıdığını çaktırmadan, daha yakından tanıma fırsatıydı da. Dino kimliğinin bilinmesini istemiyorsa bu onun sorunuydu ve Max bu konuda ısrar ederek adamın canını sıkacak değildi. Ne var ki, her şeye karşın, ne bileyim, oradan buradan sohbet edilebilirdi. Şarkısını bitirince, Dino, dedi Max, önümüzdeki günlerde bir yere gidip bir kadeh içemez miyiz ? Sizi daha yakından tanımak beni memnun eder. Bu ana kadar samimi bir sevimlilik gösteren adamın gülümsemesi birden dondu, bir düşmanlık göstermese de, nazikçe Max'a döndü: kimse beni tanıyamaz, efendim, diye yanıtladı sessizce, ardından porselen dişlerini yeniden ortaya çıkardı. Max üstelemekten çekindi: Dino sakin ve gizemli bir adamdı, Beliard'ın dediği gibi, buna da ancak saygı duyulurdu.

Neredeyse o gülümseme kadar beyaz bir gökyüzü altında merkeze doğru yol alırken Max, dönüşte kendini bekleyen korkunç sıkıntıları düşlemeye başladı. Kaçma ya da firar girişiminin –suç türünün tanımlanması gerekecekti– sonucu, disiplin önlemlerini hayal etmek bile olanaksızdı, ama bu davranışı ödeten cezalar mutlaka vardı. Neler olabilirdi bunlar? Hapis, tecrit, ihtar ya da

taş kırdırma, disiplin kuruluna çıkıp ardından buradan kovulma, ama artık nereye kovulabilirdi ki? Hep aynı kaygısızlıkla direksiyonda parmaklarını tıngırdatan Dino'nun davranışlarına bakılırsa –davranışları tam anlamıyla acıma olarak nitelenmese de, daha çok iplemez, daha da doğrusu hiçbir şeyi iplemez gibiydi, kuşkusuz yalnız gibi değil, öyleydi de– şimdilik hiçbiri olmayacağa benziyordu.

Ama, merkeze dönünce Max, ne silahlı vurdumduymaz gardiyanlar, elleri şıringalı hastabakıcılar tarafından karşılandı, ne de bir zindana ya da siyahlar giymiş adamların karşısına sürüklendi. Dino odasına kadar eşlik etmekle yetindi, odada Béliard tek kişilik yatağa oturmuş saatine bakarak sakin sakin onu bekliyordu. Max, azarlanmaktan hatta tehdit edilmekten çekiniyordu, çünkü, Béliard'ın haftalık tek tatil günü olan pazarını da berbat etmişti –ama hayır, o da en az Dino kadar anlayışlı ve kayıtsız davrandı. Hatta nazik olduğu bile söylenebilir. Tam Max, karmaşık açıklamalara dalacakken Beliard bir hareketle onu susturdu. Kaygılanmayın, dedi, gün geldi herkes bunu denedi. Hayır, diye belirginleştirdi, tam olarak herkes değil. Ama, biliyor musunuz, bu tür girişimlere karşı değiliz. Tersine, çok sağlıklı bir durum, yerinde bir tepki. Özellikle, tümüyle iyileştiğinizin göstergesi. Dairesel bir hareket yaparak da ekledi, şimdi eşyalarınızı toparlayın lütfen. Eşyam yok, diye anımsattı Max kaygıyla. Özür dilerim, dedi Béliard, ağız alışkanlığı, yalnızca yeriniz değiştirilecek.

Max daha beterini bekliyordu –karanlık zindan, kapitone duvarlı hücre, tecrit odası– ama hayır, hiç de değil, hatta galiba daha iyi bir odaya yerleşmesine karar verilmişti. Aynı katta, daha büyük, özellikle de ötekinden daha aydınlık olan yeni odasının, parkın geniş biçimde görüldüğü bir terasa açılan iki kanatlı boydan boya cam bir kapısı vardı. Max o akşam da yemeğini odasında yiyecekti ve ertesi gün kendisini öğle yemeğine davet edeceğini söyleyen Béliard ona bir dürbün verdi bu sayede Max, hava iyice kararana kadar park hakkında daha iyi bir fikir edinebilecekti.

Max'ın tepsisini getirince, yeniden uşak kıyafetini giyen Dino, bu odaya hayran oldu, mobilyalarını, işlevsel düzenini ve duvar-

ların rengini öve öve bitiremedi. Benimkinden çok daha güzel, dedi, üstelik öyle bir manzaranız var ki, vay be. Bu ünlemi çıkartırken gerçek haline öyle benziyordu ki, Max dayanamayıp, hadi, hadi Dino, dedi lütfen kendinizi tanıyın artık. Kim, ben mi? diye bozuldu uşak. Ne demek istediğimi pekâlâ biliyorsunuz, dedi Max sinirlenerek, eminim ki sizsiniz. Sizi tanırım, birçok kez sinemada gördüm, daha bir aydan az bir süre önce, televizyonda, Tashlin'in bir filminde gördüm. Hatta sizin plaklarınızdan bile aldım. Hadi, kabul edin, aramızda kalacak. Efendim, dedi kararlı bir biçimde, sizi çok sempatik buluyorum ama, bir daha bu konuyu açmazsanız size minnettar olurum. Tamam mı?

17

Ertesi gün, yarıma doğru Béliard gelip Max'ı aldı, sizi biraz insan içine çıkaralım, diye de açıkladı. Köşenizde çekilip yaşamak sizin için iyi olmaz, dünyadan kopmamak gerekir, fikir alışverişi her zaman iyidir. Yani, bu Max'ın odası dışında yiyeceği ilk yemek olacaktı, odadan çıkınca da koridorda Doris'le karşılaştılar. Oralarda pek yapacak bir şeyi olmadan, sanki yalnızca Max'a rastlamak istiyormuş gibi dolaşıyordu. Ve daha önce de söyledik, Max hiçbir zaman çapkın olmadığından, kendisine hiç güvenmediğinden yöneltilen az çok imalı davetlere de, onlarda bir ima görmediği için, duyarlılık göstermemesine karşın, Doris ona dikkatle bakıyormuş, ısrarla gülümsüyormuş gibi geldi. Daha değişik ve daha işveli olan makyajı ve yürüyüşü herzamanki gibi değildi, sanki bir şeyler, neyse, bilmiyorum. Ne hikâye anlatıyorsun. Ne olacağını sanıyorsun.

Max'ı, bu kez asansör girişinden geçmeyen yeni bir koridor ağında dolaştırırken, tabiî ki burası merkezin tek lokantası değil, ama iyice bir yerdir, dedi Beliard. Yoksa işin içinden çıkılamaz, diye sürdürdü. Gerçekten de her katta bir lokanta var. Bölümlere ayrılmış durumdayız, insanlar coğrafî bölgelere göre gruplara ayrıldı. Göreceksiniz sizin odadan pek uzakta değiller. Tanıdığınız adamlara denk gelebilirsiniz. Zaten onlar da, yalnızca bir hafta için buradalar, sizin gibi. Anladım, dedi Max, ama neden yalnız adamlar var? Aa, size merkezin karma olmadığını söylememiş miydim? Kadınlar bölümü başka bir yerde. Biliyorum, biraz çağdışı gelebilir bu, yönetimle çok tartıştığımız bir konudur ama şimdilik bununla yetiniyoruz. Bakacağız. Zamanımız var. Hem de

çok zamanımız var. Zaten geldik de. Önce siz lütfen.

Altışar kişilik kırk kadar masa bulunan iki yüz-üç yüz kişilik bir mekândı. Özellikle yaşlı adamlar vardı, tabiî etraflarına bakmadan ağır ağır ve az yiyen yaşlılar ama, neşeyle yeniden şarap isteyen, Max'ın yaşında gençler de vardı. Bunlar arasında, kaza ve cinayet kurbanlarının ya da intihar etmişlerin oranı daha yüksekti. Çoğunda, ağır yara izlerinin –kesici silahlarla açılmış yarıklar, mermi delikleri, boğma izleri ve çeşitli kafatası kırıkları– anıları görülüyordu. Kuşkusuz cerrahlar, Max'ınkine müdahale ettikleri gibi, bu yaraları da tedavi etmişler ve izleri belli belirsiz bir hale getirmişlerdi, ama bazılarındaki darp belirtileri yine de kalmıştı ve herkesin kendine özgü davranışına göre, geçmişte ne olduğunu tahmine çalışmak bir eğlence biçimiydi. Ne olursa olsun, bu geçmiş kimsenin iştahını kesmişe benzemiyordu. Peki, dedi Béliard, sizi bırakıyorum. Sizinle ilgilenecekler, sonra bulurum sizi.

Gerçekten de bir şef garson yaklaşıp Max'a yol göstererek onu bir kişilik boş yer bulunan bir masaya götürdü. İlk bakışta masa arkadaşlarından kimseyi tanıyamadığından, kimse de onunla konuşma girişiminde bulunmadığından Max önce çevreyi ve sonra da çalışanları incelemeye koyuldu. Dev açılı ve geniş manzaralı çok büyük boyutlarda bir salondu burası ve yemekhaneye, subay kantinine ya da personel büfesine benzer bir yanı yoktu. Tam tersine her şey bir büyük lokanta havası yaratıyordu –pilili tenteler, ağır avizeler, şelale gibi tavandan aşağı sarkan yeşil bitkiler, bembeyaz ve işlemeli masa örtüleri ve peçeteler, kalmalı çatal bıçaklar, biçmeli bıçaklıklar, iç içe okunamaz harflerden oluşan markalı zarif porselenler, göz kamaştırıcı kristaller, menevişli sürahiler, her masada bakır lambalar ve karışık çiçek demetleri.

Siyah smokinli, kelebek yakalı kolalı gömlekli, siyah papyonlu ve beyaz yelekli, siyah çoraplı ve kauçuk topuklu cilasız siyah ayakkabılı kıdemli bir şef garson servisi denetliyordu. Fraklı, siyah yelek ve pantolonlu, kelebek yakalı kolalı gömlekli, siyah papyonlu, siyah çoraplı ve kauçuk topuklu cilasız siyah ayakkabılı yardımcıları şefe destek oluyordu. Yardımcılar da, kruvaze kısa beyaz ceketli, "V" yakalı siyah yelekli, siyah pantolonlu, kolalı

beyaz gömlekli, kelebek yakalı, beyaz papyonlu, siyah çoraplı ve kauçuk topuklu cilasız siyah ayakkabılı bir alay grup şefini yönetiyordu. Cepken gibi bir ceket giymiş, siyah yelek ve pantolonlu, kolalı beyaz gömlekli, kelebek yakalı, siyah papyonlu, plake cepli, deri bağlı kaba siyah bezden önlükler takmış şarap çeşnicileri ise, durmadan kadehlerdeki içki düzeyini kolluyorlardı; yaldızlı bir salkım figüründen arma, cepkenlerinin sol yakasına takılıydı.

Hiyerarşinin daha altında, sofra kaldıran komilerin yardım ettiği refakat komileri, grup şeflerinin servis masasıyla geri hizmetler arasındaki bağlantıyı sağlıyorlardı. Geri hizmetler, her aklı başında kurumda olduğu gibi, bir aşçıbaşının kumandasında kahvecilerden, tepsicilerden, bulaşıkçılardan, gümüş takım ve porselen takım sorumlularından, kadehçilerden, mahzencilerden, satın almacılarla sebze meyvecilerden oluşan bir komi ordusunun seferber edildiği görünmeyen yerlerdir –piramidin zirvesindeyse, masaların uzağında dolaşıp her an sessizce uyanık olan lokanta müdürü, gri kırçıllı kumaştan bir ceket ve yelek, kolalı yakalı beyaz bir gömlek, çizgili pantolon, siyah çoraplar, siyah ayakkabılar giymiş, gri bir kravat takmıştı saçları da tamamen kırlaşmıştı.

Kuşkusuz merkeze Max'tan önce gelen, bu nedenle de ondan daha bilgili olan adamlar olası iki sevkiyat yeri –park ya da kentsel bölge– hakkında daha çok şey biliyorlardı sanki, ama her biri, kimi zaman ihanetle de olsa, ötekilerini de ihmal etmeden kendi geleceğini düşünüyordu. Sıkı biçimde fikir üretiliyor, el altından iddiaya giriliyordu, Max dinliyordu. Karma olmama ilkesini öğrenmeden önce, lokantada Rose'a rastlama düşüncesi birkaç saniyeliğine yoklamıştı, ama peki, unutalım gitsin.

Devreler haftalık olduğundan, beş altı gündür orada bulunanlar tanışıp sohbet edecek zamanı bulmuşlardı. Max, kendisini terbiye edilecek bir toymuş gibi karşıladıklarını hissetti, tuzu yüzüne bakmadan veriyorlardı, onunla hemen hemen hiç konuşmuyorlardı. Yalnızca, masalar arasında arabasıyla dolaşıp müşterilere kesilecek parçaları gösterdikten sonra dilimleyen, tertemiz mutfak kıyafeti içindeki et kesici onu sevimli bulmuş gibi geldi Max'a: galiba o gün, Polonya usulü piliçle Cumberland soslu ka-

raca budu arasında tercih yapılacaktı. Piliç seçtikten sonra Max, mönünün geri kalanını, kahveye kadar, Béliard'ın gelip onu almasını bekleyerek yedi.

Daha sonra asansörde, söyleyin bakalım, dedi Béliard, arkadaş buldunuz mu? Lokantada tanıdık kimseye rastlamadığından, hayır, diye karşılık verdi Max, merkezde Doris'le Dino'nun varlığı – Dino kimliğini gizlemekte ısrar etse de– onu etkilemişti ama başka ünlülerle karşılaşmadığından biraz düş kırıklığına uğramıştı. Bu konuda avucunuzu yalayacaksınız, dedi Béliard, her ne kadar merkezin ilkelerinden biri, eski ünlüleri dönüştürüp çalışan personel arasına katmak olsa da, uyulması gereken kotalar var, her şeyin bir kontenjanı var: her kata ikiden fazla yok. Örneğin, alt katta Renato Salvatori'yle Prenses Süreyya'yı bulursunuz. Eski ünlülerden bazıları, hep bir yerde yaşadıklarından, kent kesimiyle park arasında seçim yapmaktan muaf olduklarını düşünüyorlardı. Kuşkusuz tehlikesiz bir konumdu ama geleceği de yoktu.

Max, asansörün belli belirsiz zili geldiklerini bildirdiğinde, Beliard'a bu gelecek sorununu açıklattırmayı tasarlıyordu. Bu kez, Max'ın firar etmeye çalıştığından çok farklı bir girişe ulaşan yeni koridorlardan geçelim. Burada, sömürgeci tipi eski otellerin döner kapı sisteminden, nöbetçi kulübesinden, çakıllı avludan eser yok: burada camlı iki yüksek ve geniş kapı doğrudan doğaya açılıyordu. Haydi, gelin peşimden, dedi Beliard. Sindirim için küçük bir gezintiye ne dersiniz? Memnuniyetle, dedi Max.

Önce, Max'ın parkın genel yapısını görebileceği bir tepeye tırmandılar. Aşağı yukarı yuvarlak, uçsuz bucaksız bir yeşillikti burası, öylesine genişti ki, tüm çevresi üç yüz altmış dereceyi aşıyormuş izlenimi veriyordu. Bu yeşillik, başarılı biçimde bir araya getirilmiş, şaşırtıcı derecede çeşitli manzaralardan oluşuyordu, akla gelebilecek bütün jeomorfolojik özelliklerin –vadiler, tepeler, sarp yamaçlar, kanyonlar, ovalar ve doruklar, vb– bir montajıydı, bunların arasında çok gelişmiş bir akarsu ağı yayılıyordu: sağda solda, gelip geçici ya da sabit parıltılar, ırmakların, derelerin ve göllerin, bataklıkların, göletlerin, havzaların ve fıskıyele-

rin, şelalelerin ve geometrik havuzların yerini belirtiyor ya da çağrıştırıyordu, ufukta da bir deniz kıyısı seçiliyordu.

Tepenin yamacına indiklerinde Max, ufka doğru yayılan bir bitki bolluğuyla karşılaştı, kimi Portekiz bahçelerinde görüldüğü gibi, ama onlardan daha tümü kapsayıcı olarak en değişik iklimlerde yetişen bütün türlerin uyum içinde bir arada olduğu bir ağaç ve fidan topluluğuydu –karaağaçla çam ve sakızla porsuk ağaçları yan yanaydı–, öylesine çok ağaç vardı ki, dünyada bilinen otuz bin çeşitten hiçbiri eksik değildi sanki. Devam edelim, dedi Béliard, bütün bunları biraz daha yakından göreceğiz. Max'ın tüymeyi denediği yolun tamamen karşıtı üslupta bir yola girdiler; bol çiçekli, çevresinde dikenli ve sarmaşıklı meyve, süs ve orman ağaçları bulunan bir yol. Bu geniş bitki örtüsünde, hayvanlar da eksik değildi. Çalılar arasından tavşanlar fırlıyordu, bir mekanizma gibi hızlı, yanardöner tüyleriyle sinekkuşları daldan uçarak gökyüzüne çizikler atıyordu ve onların biraz altında, özenle seçilmiş nadide böcekler –menevişli yusufçuklar, parlak uğurböcekleri, madensi ziba böcekleri. Biraz ötede, bazı arsız maymunlar aptalca çığlıklar atarak sarmaşıklarda sallanırken daha sakin, daha terbiyeli olan başka maymunlarsa, kollarına taktıkları hasır sepetle armut ağaçlarından meyve topluyorlardı.

Bir süre sonra, uzaklarda, ağaçlar arasında, en az onlar kadar çeşitli, tek tük küçük evler görülmeye başladı. Kulübeden yurda, geleneksel izbeden Japon çay köşküne; bu yapılar değişik kültürel kökenlerin göstergesi olabilirdi, ama daha modern binalar da vardı, propilenden şişme çadırlar, camekânlı beton barınaklar, kendi kendini taşıyan konteynerler ya da tekgöz odalı plastik modüler kabinler– hatta bir Algeco hazır konutu bile vardı. Tüm yapıların hep iki özelliği vardı. Önce, her biri, en çok bir ya da iki kişiyi barındıracak küçük boyutlardaydı, sonra da, eğer doğrudan tekerlek üstüne kondurulmamışsa, hemen hemen hepsi, bir çırpıda sökülüp takılacak gibiydi. Max şaşırdığından, Béliard, coğrafî devingenliğin, geniş boyutların olanak verdiği göçebeliğin park sakinlerinin bir yaşam biçimi olduğunu anlatıyordu. Ancak, ağaçlara, dallar arasına yerleşmiş ve daha kalıcı olan konutların,

çınardan sekoyaya giden asma kaldırımların birleştirdiği bir ağ kurmalarına karşın, manzaraya yayılmış bu devingen konutlar, genellikle birbirlerinden yeterli uzaklıktaydı.

Kimi zaman oturanlardan bazılarının görüldüğü bu evleri Max ancak çok uzaktan görüyordu. Biraz yaklaşamaz mıyız? diye sordu. Hayır, diye yanıtladı Béliard, yapamayız. Rahatsız edemeyiz, hoşlanmazlar bundan. Huzurlarına çok düşkünler. Ayrıca, siz ziyaretçi konumunda olduğunuzdan, sakinlerle görüşmenize izin veremem. Yalnızca, rahatlarının yerinde olduğunu söyleyebilirim, herkes evinde, tarzını kendi seçtiği küçük yuvasında. Beğenilen bir çözüm bu. Park çok geniş olduğundan huzur içinde yaşanabilir burada, insanlar üst üste değil. Ama, bazen bir araya geliyorlar. Sportif etkinlikler için gerekli malzemeler var, golf sahaları, tenis kortları, büyük havuzlarda yüzme kulüpleri, hepsi var. Hizmette sınır yok diyebilirim. Ayrıca, zaman zaman, konserler, küçük gösteriler de düzenliyorlar, tabiî kimse izlemek zorunda değil bunları. Herkes istediği gibi davranıyor. Gene de, bir evi size daha yakından göstereceğim. Gidip bir göz atabiliriz, şu anda oturan kimse yok.

Bahçesi, sakızağaçları ile günlük ağaçları gölgesinde, otomatik sulama sisteminin yarattığı gelip geçici gökkuşakları altındaki güller ve şakayıklar, flokslar ve çörekotları, örümcek çiçekleri ve haşhaşlarla dolu, Anglosakson üslubunda minik bir sayfiye evine doğru yöneltti Max'ı. Şunlara bakın ne kadar güzel, diye hayranlığını belirtti Béliard, bahçelerini bile düzenleyebilirler. Ayrıca, istediğiniz kadar meyve ağacı var parkta, rahatça hepsinden yenebilir. Yani, hepsi derken daha çok ağaç kavununu kastediyorum. Burada neredeyse hiç mevsim yok, iklim ideal. Bu yüzden durmadan meyve veriyor kavun ağacı, durmadan. Yani aramızda kalsın, sevmek lazım bu ağaç kavununu, benim mideme oturuyor. Her şeye karşın size daha egzotik bir iki ev daha göstereceğim, kimse olmamasından yararlanacağız. Böyle olması da doğal, çünkü pek konforlu değiller, geçici mesken olarak işe yarıyorlar daha çok.

Böylece Max, çatısı hasır örgü bir doku üstüne yayılmış iğne yaprak tabakalarından oluşan bir örtüyle kaplı, meşe kazıklar üs-

tüne kurulu, kestane ağacından kirişleri, söğütten sırıklarıyla bir kulübeyi; iskeleti, duvarları ve çatısı, saz, bambu ve hasırotu örgüsünden yapılma yuvarlak bir barınağı; zemini palmiye yaprağı ve keçi kılıyla örülmüş bir hasırla kaplı ve kenarlarıyla çatısının bezini kalın halatların tuttuğu yuvarlak bir çadırı; çamur, saman ve at gübresinden oluşan bir harçla sıvalı, birbirlerine bataklık kömürü ve tezekle bağlanmış kerpiç dizileri üstüne yapılmış dik çerçeveli konik bir kulübeyi arka arkaya hayranlıkla gezme fırsatı buldu.

Her şeye karşın tüm bunlar biraz İnsan Müzesi'ni andırıyor, diye kabul etti Béliard, epey etnografik şeyler, neyse, burada keselim. Bu kadar egzotik olmayanlar da var, bakın. Gerçekten de, yürüdükleri için Max, Akdeniz tipi kulübeler, balıkçı barınakları ve bostanlar hatta daha özenle yapılmış olan karavanlar, dönüştürülmüş vagonlar ya da furgonlar, özel amaçlara göre düzenlenmiş bunker'ler ve blockhaus'lar, ters çevrilmiş gemi gövdeleri gördü. Görüyorsunuz her şeyden var, dedi Béliard, iş müşterinin seçimine kalmış. Evet, dedi Max, nasıl ısıtılıyorlar? Ortam açısından her şey çok iyi incelenmiştir, diye gülümsedi Béliard, burada hiçbir zaman ısıtmaya gerek yok, vantilatöre de. Evet işte, size park hakkında bir fikir vermek istedim, zaten sizin kararınız yarın verilecek. Ama, nasıl rahat edebileceğinizi görüyorsunuz, değil mi? Evet, diye kabul etti Max, tek nokta, biraz sıkılacağımdan korkmam. Aa, dedi Béliard, tabiî, kuşkusuz bütün sorun da bu. Peki. Geç oldu, sanırım dönsek iyi olur.

Yeni odasına giderken Max yine koridorda Doris'e rastladı. Doris Max'ın yanında durdu, gülümseyerek, bir şeye ihtiyacınız yok mu? dedi. Her şey yolunda, dedi Max, her şey yolunda. Parkı gezebildiniz mi, ne kadar güzel olduğunu gördünüz mü? Harika, diye onayladı Max, gerçekten güzel. Eh, sizi tutmayayım, ben işimi bitirdim, diye belirtti Doris, size iyi geceler dilerim. İyi geceler, dedi Max, iyi geceler. Uzun gülücükler ve ısrarlı bakışlarla ayrıldılar. Max'ın odasına gireli henüz üç dakika olmamıştı ki kapı vuruldu. Sudan bir bahaneyle giren yine Doris'ti, temizlikçi kadınların bir şey unuttuklarını ileri sürerek, bu şeyi boşuna aradık-

tan sonra ateşli biçimde Max'a doğru dönüp, hiç beklenmedik biçimde, kendini onun kollarına bırakan Doris'ti. Ve bir akşam vakti, Max Delmarc Doris Day'e işte böyle sahip oldu.

18

Doris Day'le bir aşk gecesi.

19

Ertesi sabah Max çok geç ve yatağında tek başına uyandı. Daha gözlerini açmadan önce bir, sonra iki kez dönünce, düşüncesinin ilk hareketi birden geceyi anımsattı. Önce, Doris'le olanlar öylesine inanılmazdı ki, düş gördüğünü sandı ama, bir kez gözlerini açıp çarşafları şöylece bir incelemek için kıçı üstüne doğrulduğunda, bunların durumu, olayın gerçekliğini doğruladı. Kendini sırtüstü yatağa bıraktı, memnuniyetle iç geçirip örtüleri üstüne çekti. Ardından, gecenin önemli anlarını kafasından geçirdikten sonra düşüncesinin ikinci hareketi ortaya çıktı: bugün olacaktı, diye anımsadı. Beliard'a bakılırsa, bugün geleceği hakkında bilgilendirilmesi gerekiyordu.

Bu kararı beklerken Max, ameliyattan sonra olduğu gibi, ama daha salt kuralcı bir biçimde, yeniden hayat muhasebesini yapmaya koyuldu: belirli bir protokole dayalı bir vicdan muhasebesi. Şöyle bir gözden geçirelim: kimseyi öldürmedim, hemen hemen hiçbir şey çalmadım, en ufak bir yalancı şahitlik yaptığımı anımsamıyorum ve de çok az küfrettim. Pazarları dinlenmeye hep özen gösterdim ve anne babama gelince, sanırım onlar için elimden geleni yaptım. Zina sorununu derinlemesine inceleme fırsatı bulamadıysam da, daha genel nitelikli başkasının, karıları da dahil, malında gözü olmak sorunu var kuşkusuz, bu konudaki tutumum her zaman çok net değildi belki. Tamam, ama aşırı bir şey de yoktu. Geriye, tabiî ki tanrısallık sorunu kalıyor, bu konuda da dürüst olduğumu düşünüyorum. Kuşkucu ama namuslu. Kararsız ama saygılı. Bunun dışında, sanırım başka bir şeyim yok. Ara sıra, mesleğim nedeniyle, aşırı derecede içki içtiğimi ka-

bul ediyorum, hafifletici sebeplerim olduğunu sanıyorum ve ayrıca da, On Emir'de alkol sorununa doğrudan değinen bir şey yok. Başka ne var? Genel olarak, daha ziyade uslu olduğumu, evet, uslu olduğumu söyleyebileceğimi sanıyorum. İdare edebilir yani. Bir terslik çıkmaması lazım. Ama ayrıca da, park beni fazla çekiyor mu, bilmem, neyse göreceğiz.

Bu genel görüntüden epey memnum kalan Max, Doris'le geçirdiği gecenin filmini kafasında yeniden oynattı. Gerçekten seks bakımından harikaydı kadın, anlayabildiği kadarıyla Max, sağlığında iki, üç mutsuz aşk ve birkaç orospudan başka pek bir şey tatmadığından fazla deneyimli değildi, bu nedenle, Doris'in çok değişik fikirleri olduğunu –insan bu alanda, çeşitlemeleriyle birlikte, zorlanarak on iki, on üç fikri nadiren geçebilse ve onların dışına çıkınca da hep aynı şey olsa da– ancak tahmin edebiliyordu. Örneğin, gecenin büyük bir bölümünde Max'ınkini şaşırtıcı ustalıkla emmişti ve bir zamanlar onun şarkılarını dinlerken, tüm sanatçı yeteneğine karşın, bu kadının böyle incelikler hayal edebileceğini hiç düşünmemişti. Onu böyle bilmezdi.

Béliard, gizlemeye çalışsa da, ayıplamayla alay arasında, alışılmadık bir yüz ifadesiyle odasına girdiğinde öğlen olmak üzereydi ve Max düşüncelerine dalmış hâlâ yatıyordu. Her şey yolunda mı, diye sordu Beliard, iyi uyudunuz mu? Fena sayılmaz, diye yanıtladı Max, bu arada da karşısındakinin, geçirdiği gecenin ayrıntılarından tesadüfen haberdar olup olmadığını soruyordu kendi kendine. İyi, dedi Beliard sert biçimde, sonucu aldım. Bu sabah karar vermişler, size haber vermeye geldim. Buyurun, dedi Max.

Üzgünüm, dedi Beliard, kentsel bölgeye sevk edildiniz. Eh, peki, dedi Max, Doris'le geçirdiği gece cinsellik konusunda daha genel bir hoşgörüsüzlüğü de kapsayabilecek kadın-erkek karma olmama ilkesini ihlal ettiğinden, acaba bunun kararda etkisi var mı, yok mu diye kendi kendine sormadan edemedi yine de. Evet öyleydi. Oysa, park konusunda gösterdiği ve gerçekte, yalnızca bir kendini beğenme ürünü olan ufak tefek kararsızlıklara karşın, doğrudan doğruya oraya gönderileceğini düşündüğünden kaygıya kapıldı. Bu kentsel bölge konusunda kesin hiçbir şey söylen-

memişti ona, zaten eski metro biletlerinden aktarma aptalca laf da ne demekti.

İyi anlamadığımı itiraf edeyim, dedi, bana pek adaletli gibi gelmedi. Hep sanatın hizmetinde geçirdiğim bir yaşamdan sonra, daha insaflı davranılacağını düşünüyordum. Biliyor musunuz, diye yumuşadı Béliard, kararlarda her zaman, küçük de olsa, keyfi bir yan bulunduğunu sizden saklamıyorum. Otomatik değil. Genellikle böyle oluyor, neredeyse âdet haline geldi. Ayrıca, uyulması gereken kotalar var, diye ekledi fazla ayrıntıya girmeden. Peki olanak yok mu, diye öksürdü Max, temyize gitmeye olanak yok mu? Hayır, dedi Béliard. Buna karşılık temyiz hiç de âdetten değil. Ama kaygılanmayın, işe kötü yanından bakmayın. Açıkçası, laf aramızda, park her gün de keyifli değil, bazen sıkıcı da oluyor. Tabiî her zaman güneş var, ama siz de kabul edersiniz ki, güneşin en güzel yanı gölgedir. Başlangıçta hiç dayanamayanlar bile var, sonradan alışıyorlar. Başka çareleri olmadığını göz önünde bulundurmanız gerek.

Peki, dedi Max, kabul ama şu sizin kentsel bölge hikâyeniz nedir tam olarak? Çok basit, dedi Béliard, insanlar bu konuda olmayacak şeyler üretiyor, ama göreceksiniz orası da pek fena değil. Sizi yalnızca memleketinize yollayacaklar, o kadar. Yani, memleketinize derken Paris'e demek istiyorum. Ne kadar süreyle, diye kaygılandı Max, ne zaman bitiyor? İşte tüm sorun da burada, dedi Beliard, bitmeyecek. Bir bakıma, sistemin ilkesi bu. Ama, eğer içinizi rahatlatacaksa, parktakiler için de bitmeyeceğini hatırlatırım size. Ve tam Max, böyle bir dönüşün ona sevdiklerine kavuşma, normal faaliyetlerine başlama fırsatı vereceğini düşünecekken, Beliard aklından geçenleri sezdi.

Kentsel bölgenin yalnızca üç büyük kuralı var, diye belirtti. Birincisi, sağlığınızda tanıdığınız insanlarla temas kurmak yasak, kendini tanıtmak yasak, onlarla yeniden ilişki kurmak yasak. Ama bu, dedi Beliard bilgiç bir tavırla, sorun yaratmamalı. Nedenmiş, diye öğrenmek istedi Max. Dış görünümünüzde küçük değişiklikler yapacağız, diye haber verdi Béliard, ufak tefek şeyler. Ama dert etmeyin, hiç belli olmayacak. Ama, istemiyorum, di-

ye şiddetle isyan etti Max, kabul etmiyorum. Endişelenmeyin dedim size, dedi Béliard. Geçen gün sizi düzelttiklerinde zaten plastik cerrahîyle bazı estetik düzenlemelere de girişmişlerdi. Nereleri? diye telaşa kapıldı Max, ellerini yüzünde gezdirerek. Gördünüz mü, dedi Beliard, farkına bile varmamışsınız. Şimdi yeni bir ameliyat geçireceksiniz, hiç zor bir yanı yok, ufak tefek işler, birkaç küçük ayar, ardından kimse sizi tanıyamayacak. Dış görünüş konusuyla biz ilgileniyoruz yani. Tekrar ediyorum hiçbir kötü yanı yok. Ve hemen sizi rahatlatayım, sizin için pek bir şey fark etmeyecek. İnsanlar kimlikleri gizlendiğinde nasıl rahat ettiklerini düşünemiyorlar.

Öteki konu, kuşkusuz kimlik değiştirme zorunluluğunuz. Ama bununla ilgilenmek size düşüyor, belgeleri ayarlamak sizin işiniz. Ama, diye şikâyet edercesine itiraz etti Max, bu konudan hiç anlamam, nasıl yapılacağını bilemem. Bu benim sorunum değil, dedi Beliard, yeniden eski sertliğine bürünerek ve soğuk bir ifadeyle, ama Max'ın şaşkın halini görünce de, küçük bir defter çıkarmak için ceplerini karıştırdı, defterin sayfalarını çevirdi. Yine de size bir adres verebilirim, dedi, ama Güney Amerika'da, üstelik hâlâ geçerli olduğundan da emin değilim. Yine de oralarda size bir staj ayarlamayı deneyeceğim. Ama o yöreleri hiç bilmem, diye yineledi Max, nasıl gidileceğini bile bilmem. İlk başta size yardım edilecek, dedi Beliard, ama sonraları siz başınızın çaresine bakacaksınız. Tamam. Üçüncü kural, size daha önce de belirttiğim gibi, eski mesleğinizi yapmanız yasak. En geniş anlamıyla yani, yaptığınız işe yakın tüm meslekî faaliyetleri de kapsıyor bu yasak. Eskisi gibi sanatçı olamayacaksınız, anladınız değil mi, herkes gibi sahici bir meslek icra etmeniz gerekecek. Bir şey bulmanız gerekecek. Ama, bu konuda da, başlangıçta biraz yardım alacaksınız. Ya para? diye sordu Max. O da öngörülmüştür, diye yanıtladı Béliard, başlamak için size küçük bir miktar verilecek. Eh, sanırım size her şeyi söyledim, ameliyatınız yirmi dakika sonrası için programlanmıştı, biraz sonra gideceksiniz. Az sonra sizi almaya geleceğim.

Béliard çıkıp kapıyı henüz kapatmıştı ki, yeniden açıldığında

ortaya çıkan Dino'nun tebessümü her zamanki ölçüsünün de üstündeydi. Demek bizi terk ediyorsunuz efendim, dedi ciddi bir edayla. Evet, dedi Max kaygılı bir sesle, beni memlekete yolluyorlar, neler olacağını pek bilmiyorum. Duydum bu haberi, mösyö, üzüldüm. Dino, dedi Max, küçük bir kadeh içki alabilir miyim, sanırım bu durumda bana iyi gelecek. Konaklama süreniz bitti efendim, dedi uşak. İşin doğrusu, ben sizden sonra gelecek olanın odasını hazırlamaya geldim, görüyorsunuz hiç uzun süre boş kalmıyor. Bu mesleğin sorunu da bu, dolaşım çok hızlı, bağlanacak çok zaman yok. Anlıyorum, dedi Max, anlıyorum.

Tam o sırada Béliard sedyeci hastabakıcıyla dönünce Max da çabucak uşağa veda etti. Eh, peki, haydi hoşça kalın, Dino, teşekkürler ve canınızı sıktığım için özür dilerim. Canımı sıkmak mı, efendim? dedi Dino. Yapmayın, hiç de değil, asla. Evet, dedi Max, size sorduğum o soru. Hadi canım, dedi Dino bu kez beklenmedik bir göz kırpmasına –doğrudan Raquel Welch'le çevirdiği *Bandolero!* filmindeki bir sahneden alıntı yaparak ve böylece soruyu açıkça yanıtlayarak– eklediği klasik gülücüğünü atarken. Peki, peki, haydi gidelim, dedi Béliard sabırsızlıkla.

Ameliyathaneye geldiklerinde, cerrah Max'a hiçbir açıklama yapmadı, zaten geçen günkü cerrah da değildi bu. Uyutmak için, beklediğinin tersine, iğne de yapmadılar: bu kez, onu yapay bir uykuya sokan ve nerede, ne zaman, nasıl uyanacağını, hatta günün birinde uyanıp uyanamayacağını sormasına bile zaman vermeden, anestezi etkisi yapan bir maskeyi aniden yüzüne dayadılar.

Üçüncü bölüm

20

Onu uyandıran, bir deniz uçağının düzensiz sarsıntıları oldu, şafağın beyazlığında, sakız renkli büyük bir ırmağın ortasına iniş yapan sarı küçük bir uçaktı bu. Gözlerini açınca Max, su kıyısında, büyükçe ve harap görünüşlü bir kent gördü. Kaytan bıyıklı, esmer suratlı, koyu camlı taklit Ray-Ban gözlüğü iridyumla işlenmiş genç bir adam olan pilot, İquitos, dedi fazla bir şey söylemeden.

Artık durmuş olan deniz uçağı, daha bu saatte bile ortalığı kasıp kavuran sıcakta, ırmağın yüzeyinde sallanıyordu. Genç adam birkaç dakika sonra kapı kilidini boşalttı, çenesiyle son sürat yaklaşıp uçağın dubaları yanında duran motorlu bir yerli kayığını işaret etti. Max, pilota işaretle teşekkür ettikten sonra kayığa atladı ve hemen kentin yukarı tarafında bulunan terminale doğru hareket ettiler. Kayıkçı da pilot kadar az konuşan biri gibi görünüyordu. Max'ın yanında, nereden çıktığını bilmediği ve içinde ne zaman satın aldığını anımsamadığı bir tuvalet kutusu bulunan küçük bir çanta vardı yalnızca. Başka hiçbir şey yoktu, yedek kıyafet bile yoktu, sadece neresi olduğunu kendisinin de bilmediği yerel paralardan birkaç kuruş içeren bir zarf ve üzerinde bir otel adresiyle, Jaime diye bir adın yanına not edilmiş bir telefon numarası yazılı bir kâğıt parçası. İlk bakışta, uzaktan, mahallelerin sefil görüntüsüne bakılırsa parası zayıf bir ülkede bu birkaç kuruş belki bir süre yaşamak için yeterdi. Max kayıkçıya Güney Amerika'nın hangi köşesinde bulunduklarını sormaya cesaret edemedi, bu tuhaf kaçabilirdi, ayrıca ne İspanyolca, ne de Portekizce konuştuğundan, Max bunu sormayı beceremezdi. Ne olur-

sa olsun, önce giyecek bir şeyler almayı becermesi gerekecekti, çünkü şu anda üstünde yalnızca bir gömlek ve kemersiz, ince kumaş bir pantolonla biraz ayağını sıkan sarı ayakkabılar vardı.

Güney Amerika kıtasının kuzeybatısında, üç sınıra eşit uzaklıkta, tropikal ormanlarla Amazon arasında sıkışmış bulunan İquitos, o muazzam akarsuyun sağ kıyısına kurulmuş üç yüz bin kişilik bir kent. 5 ocak 1964 tarihli ve 14702 sayılı tek maddelik yasayla resmen Amazon nehir limanı olarak tescil edildi. Ortalama sıcaklığı otuz altı derece. Nehri ve kollarından birkaçı tarafından çepeçevre sarıldığından ve oraya hiçbir karayolu ulaşmadığından bir bakıma ada da sayılabilir: buraya ancak hava ya da su yoluyla gelinebilir. Kıyı boyunca, şimdi yaklaşmakta olduklarına benzeyen, art arda bir sürü küçük iskele vardı. Bu iskelenin gerisinde, içinde Oscar ile Esau adlarında iki adam bulunan Ford marka bir araba park etmişti ve adamlar Max'ı karşılamak için arabadan çıktılar.

Esau'dan çok daha genç, daha konuşkan ve tombul, kısa kollu gömlekli ve boynunda zinciriyle Oscar mükemmel bir Fransızca konuşuyordu. Doğrudan Beliard'ın adını anmadan, onun nüfuzlu biri olduğunu ve Max'ın ihtiyaç duyduğu formalitelerden haberdar olduğunu ima etti, ardından Max'ı arabaya davet etti. Kent merkezine gitmesi gereken delik deşik yola koyuldular. Koyu renk takım elbiseli, kravatlı, saçları arkaya taralı, kocaman çerçeveli, kalın camlı gözlüklü Esau, petrol mavisi, yamru yumru hurda Ford'u sessizce ve ağır ağır kullanmakla yetiniyordu. Arabanın koltukları ve direksiyonu sarımtırak peluş kaplıydı ve ön camın altındaki düz zeminde de, yaldızlı püsküllleri olan kadifeden kırmızı bir örtü vardı. Bu örtü sabit olmadığından, en ufak bir çukurda hemen yerinden kayıyor, Esau da zamanını, çok önem veriyormuş gibi göründüğü bu şeyi tek eliyle yerine koymakla geçiriyor, Oscar da bazen ona yerleştirmede yardım ediyordu. Bu işle uğraşmaktan durmadan dikkati dağılan Esau çok çok yavaş, saatte ortalama otuz beş kilometre hızla gidiyor, sık sık da hızı yirmiye kadar düşüyordu. Görünür bir nedeni olmadan, iki silecekten biri, boğuk bir gürültüyle camı aşındırarak aniden çalış-

maya başlayınca, Esau, durdurmak için, gösterge tablosundaki tüm kolları boşu boşuna çalıştırdı, sonra da boş verdi. Klimasız arabanın içi giderek daha da ısınıyor, koruyucu örtü kaymaya devam ediyordu, sonunda Esau da pes etti.

İquitos'ta, Fitzcarrald'la Putumayo'nun köşesindeki Copoazú Oteli'nin ikinci katında Max'a ayırttıkları yer, son derece sade ve penceresi hemen dibindeki duvara bakan bir odaydı. Tek kişilik demir karyola, duvara raptedilmiş küçük bir hastane televizyonu, plastik sandalye ve üstünde lamba bulunan bir komodin, bir telefonla, bir de uzaktan kumandadan başka bir şey yoktu. Tuvalet daracıktı ve Max, şimdi neye benzediğini görmek için, aynaya bakmaya gidişini elinden geldiğince erteledi. Yatağın madenî kenarına dayadığı ince yastığı ensesinin altına koyup, uzandığı yerden önce, kırk kadar resmi, özel, yerel, komşu ve Kuzey Amerika televizyon kanallarına art arda göz attı. Üç ulusal kanal, Max'ın, dili pek kavrayamamasına karşın, tartışmalı olduğunu anladığı seçim sonuçlarını veriyordu. Ama bu arada da, korku ve sabırsızlıkla, görmek istediğinden çekinerek hep yüzünü düşünüyordu.

Sonunda, penceresiz tuvalete gitmek için, sakal tıraşı olmaya, saçını taramaya ve dişlerini fırçalamaya karar verdi. Tabiî aynanın üstündeki floresan lamba yanmadığından, kendini ancak siluet halinde görebildi ama, böyle bile görmüş olsa, sanki pek belirgin bir fark yok gibiydi. Kıt İngilizcesi'yle resepsiyonu arayıp floresanı değiştirmelerini istemeden önce *–please could you change the light in the bathroom, it doesn't work. –Si señor–*, televizyonun önünde epey bir süre bekledi, bu değiştirme işlemi de çok zaman aldı. Tamir bittikten sonra, Max yalnız kalınca, kendine bakmaya gitmeden önce derin bir iç geçirdi.

İyi iş becermişler. Başarılı olmuşlar. Max açıkça tanınmayacak halde de olsa, bu dönüşümü açıklayacak hiçbir özel şey yoktu. Ne burnu, ne alnı, ne de gözleri, yanakları, ağzı ya da çenesi değişmişti. Her şeyi yerli yerindeydi. Belli belirsiz değiştirilen şey, bu organların yapısı, aralarındaki bağıntılardı ama Max bile tam olarak nasıl, hangi düzen içinde, hangi yönde değiştirildiğini söyleyemezdi. Ama şurası kesindi ki, artık aynı adam değildi ya da

tartışmasız başka biri olsa da aynıydı: yüzü, onu tanıyan birisine az çok bir şey söyleyebilirdi ama daha ileri gidemezdi. Dişlerine dokunmadıklarından emin olmak için ağzını açma cesaretini gösterdi: dişlerini bırakmışlardı, eski dolgularını tanıdı, küçük protezi de yerindeydi ama oraya da, belli belirsiz, yeni bir çene düzeni hâkim olmuş gibiydi.

Dehşete kapılmaktan çok rahatlama içinde olan Max şaşkındı, bir bardak su içmeyi denemek için lavabonun musluğunu açtı. Ama, öylesine titriyordu ki, uyduruk bir maşrapayı doldurmak için birkaç kez girişimde bulundu. Ama sonra, bizim Avrupa ülkelerinde içilebilir olması için altmış iki parametreye uyması gereken musluk suyu, kokusuna bakılırsa, İquitos'ta taş çatlasa ancak on kadar parametreye sahipti. Max yeniden resepsiyonu arayıp bir agua mineral yollamalarını istedi. Ve oldu olacak, böyle bir şey her zaman başınıza gelmeyeceğine göre, merkezdeki bir haftalık görece alkol mahrumiyetini de göz önünde bulundurunca bunu hak ettiğini düşünerek, buz ve limonla bir şişe pisco[1] getirmelerini de istedi. Si señor. Gelmesini beklerken, dönüp bir süre aynada kendini seyretmeye gitti. Alışacak gibiydi. Çabucak alışacağını öngörmesine şaşırdı. Kuşkusuz çaresi yoktu ama, belki umduğundan da daha çabuk alışacaktı. Floresanı söndürüp tuvaletten çıktı, tam televizyonun sesini yükselttiği sırada oda kapısını vurdular.

Otel işletmecisi tepsiyle gelmişti, Max'ın bütün ısmarladıkları da tepsideydi. Adam gidince Max pisco şişesini açtı, zevkle bir kadeh doldurdu, ama alkolün tadı berbat, rezil, dayanılmaz derecede mide bulandırıcı geldi ve Max tükürmek için lavaboya koşmak zorunda kaldı. Ne bu hikâye böyle. Ne kadar tuhaf. Oysa, pisco gerçekten çok güzeldir. Ne olduysa oldu, bardağını yıkayıp kuruladıktan sonra Max, agua mineralle ağzını çalkaladı, çantasını açtı, içindeki zarfı çıkardı, zarfı açtı, üzerinde telefon numarası yazılı kâğıdı çekti aldı, yatağına oturdu, telefonu kendine çekti ve o numarayı çevirdi.

1. Üzümden üretilen, Güney Amerika'ya, özellikle de Peru'ya özgü, sert bir alkol. (ç.n.)

21

Telefonu kapatınca Max boş çantasıyla otelden ayrıldı, öğleden sonrayı İquitos sokaklarında alışveriş yapıp çantasını doldurmakla geçirdi: iklime uygun giysilerle –ince ceket ve gömlekler, pamuklu pantolon, bir sürü don–, temel ihtiyaç malzemelerinin yanı sıra –kemer, tıraş bıçakları, sabun ve şampuan– katlanmış çantasından başka, bütün aldıklarının sığacağı bir de çanta aldı. Otele dönünce akşam yemeğini tek başına yedi, birbirlerine çarpan çatal bıçak sesleri bomboş yemek salonunda kasvetli yankılar yapıyordu, ardından çabucak yatmaya çıktı, çok kötü uyudu ve erkenden kalkınca buradan hemen ayrılmaya karar verdi.

Öğlene kadar Max, eski bir kauçuk kralının harap sarayında hiç zorluk çekmeden kiralık iki odalı bir yer buldu. Bu konutun ön cephesi, artık yerlerinden düşmüş de olsa, İquitos'un şatafat ve refah yıllarında kauçuk kralının, her hafta kirli çamaşırlarını Lizbon çamaşırhanelerine taşıyan teknelerle nehir ve deniz yoluyla Portekiz'den getirttiği, ajulejo denilen süslü emaye fayans karolarla kaplıydı. Demir parmaklıklı pencereleri, Coronel Portillo Caddesi üzerinden, doğrudan Amazon'a bakıyordu ve Max, odasından bakınca, kimileri yüzer, kimileri kazık üstünde olan, nehirdeki ahşap evlerin manzarasından yararlanıyordu. Uzaktan büyük gemiler geçiyordu, arabalar caddenin asfaltında patırtı çıkarıyordu, kuşlar sürekli gidip gelen yerli kayıklarının üstünde dönüyor, küçük çocuklar çöplerin içinde oynuyordu. Max bu gösteriyi dalgın dalgın, hayal kurarak, iki olasılık üstünde düşünceler üreterek izliyordu. Önce, akşamki telefon görüşmesinde kararlaştırıldığı gibi, birkaç gün sonra havaalanının kafeteryasın-

da teslim edecekleri yeni kimlik belgelerini beklerken yeni görünümü içinde, kendi kendisiyle yaşamaya alışmalıydı. Sonra da, iki odalı yerin kira tutarı pahalı olmasa da Max bu kirayla elindeki birkaç kuruştan eksilen para nedeniyle biraz kaygılanmıştı. Kimliği hazırlayanlar da kuşkusuz gönüllü çalışmıyorlardı, bu durumda elinde kalanla pek bir şey yapamayacaktı. Bakacaktı.

Parasını harcamak pahasına da olsa, yemek yiyebileceği bir yeri çabucak buldu: Ordu Meydanı'nda, Büyük Britanya Konsolosluğu'nun yukarısında demirden yapılmış bir binada bulunan Regal Restoran. Demirin sakıncası, sembal gibi, sıcaklığı potansiyel duruma getirmekti ama bu lokantada, meydanda erişilmez küçük guruplar halinde dolaşan kızları ve lağım ağızlarında birikip uçunda omlet parçası takılı bir kamışla fare avlayarak eğlenen erkekleri seyrederken nehir balıkları yenebiliyordu. Başka yerde olduğu gibi burada da, dünyanın tüm tropikal lokantalarındaki gibi, sos kâselerinin, kaşıkların ve kepçelerin içbükey yüzeylerinde koca vantilatörlerin, sanki dev böcekler ya da küçük helikopterler misali yansıması görülebiliyordu. Max, bunların tümüne merakla ama umursamadan, dirilip dünyaya geri gelen ve bu dünyayı bir camın arkasından seyreden biri gibi bakıyordu.

Kimseyle konuşmadığından, kimse de onunla konuşmadığından başlıca etkinliği, ulusal ve yerel gazeteleri düzenle ve özenle okumaktı, bu sayede İspanyolca'nın temel bilgilerini kısa sürede kavradı. Hileli olduğu açıkça belli bir oylamanın ardından seçim sonuçlarıyla ilgili tartışma hâlâ büyük harflerle manşetleri işgal ediyordu, ama Max daha çok son sayfalarla ilgileniyordu. Tümüyle resimli olan son sayfalar, ülkeyi yöneten sınıfların, hatta komşu ülkelerdekilerin de, sosyetik yaşamlarını ayrıntılarıyla aktarıyordu. Böylece, açılışlar, davetler, prömiyerler, düğünler ve çeşitli kokteyller çerçevesinde önemli kişilerden oluşan grupların, ellerindeki kadehleri kaldırarak fotoğrafçılara yayvan gülücüklerle poz verdikleri görülüyordu. Gece elbiseleri, smokinler, şampanya ve pisco *sour*[1], genel bir neşe, tabiî Max'ın hiçbirini tanımadığı baş döndürücü bir surat çeşitliliği. Merkezden geçmesi, kaygıları-

1. Peru'nun millî kokteyli.

nı unutturup alışkanlıklarını yok etmediğinden Max, bu fotoğrafların birinden tesadüfen Rose çıkıverir mi diye, farkına varmadan bakıyordu onlara. Kuşkusuz böyle bir varsayım hiç mi hiç olmayacak bir şeydi ama sonuçta, kayıpsa kayıp, Rose'un, Paraguaylı bir senatör olmadığından, Arjantinli bir bankacıyla, Guatemalalı bir sanayi deviyle evlenmesini hiçbir şey engelleyemezdi.

İquitos'a çok çabuk alışılıyor insan –hiç değilse Max'ın henüz değiştiremediği şu sarı ayakkabılarından daha çabuk alışılıyor–, insan yönünü rahatça buluyor, kendini pek de kötü hissetmiyor burada. Ciddi biçimde düşünmeyi durmadan ertelediği şu para sıkıntısı dışında Max, üçüncü günün sonunda kendini tatilde hissetmeye başladı. Ama, kimlikleri getirecek adamla, kent merkezinden dört kilometre uzaklıktaki Francisco Secada Vigneta Havaalanı'ndaki buluşma da o gündü. Oraya gitmek için Max, sürücüsü sürekli çeşitli hizmet sunan küçük taşıtlardan birine binmek zorunda kaldı. Bu taşıt, Hintli benzerinden biraz daha değişik karoserli ve yan korunaklardan yoksun olsa da, *rickshaw*'ın[2] Amazon'a özgü modeli olan, arkasına oturacak bir yer takılmış tenteli bir motosikletti. Ama, rickshaw'ın tersine siyasal ya da dinsel nitelikli resimlerle dolu değildi her yanı –bazen arkadaki oturulacak yere bir ya da iki kaplan resmi yapılmıştı, o kadar– ve taksimetresi de yoktu. Ama, bir rickshaw'daki taksimetrenin de ne olduğunu, ne derece güvenilmez olduğunu herkes bilir, o yüzden de ödenecek fiyat, hem buradaki motorcularla, hem de Tamil bir rickshaw-wallah'la, hem Beninli bir zemicanla, hem de Laos'lu bir çekçekçiyle önceden ve sıkı biçimde tartışılır. Bunlardaki konfor gelince, her bakımdan neredeyse birbirinin aynıdır hepsi.

Havaalanına gelince Max, kafeteryayı bulmakta zorlanmadı, üç gün önce telefonda görüştüğü Jaime adlı adam, kafeteryanın ortasında, neredeyse tek başına, dumanı tüten duble bir espresso fincanının karşısında oturuyordu. Jaime, hemen hemen Max'ın akranı gibiydi, alaycı küçük presbit gözlüğü uyanık bakışlarını süzüyordu. Alçıdaki sol kolu bir hırkanın altına gizlenmiş, hırka bir ceketin altına gizlenmiş, ceket bir paltonun altına giz-

2. Bir adamın yaya ya da bisikletle çektiği, Hindistan'a özgü, hafif araba. (ç.n.)

lenmiş, palto bir atkının altına gizlenmiş, atkı bir şapkanın altına gizlenmiş –ama, ortamın hamam gibi olmasına karşın bu kat kat giysilerden etkilenmişe benzemiyordu. Tam konuşmaya başlamışlardı ki, üstü başı yırtık pırtık, ürkek bir boyacı Max'ın fikrini sormadan ayakları dibine çömeldi ve ayakkabıları parlatmaya koyuldu. Max, ne yapıldığına bakmadan izin verdi. Tamam, dedi Jaime, her şey neredeyse halloldu, yalnız bir vesikalık fotoğraf eksik. Eğer yarın elimize geçerse, belgeler hafta sonuna kadar hazır olur. Peki, dedi Max, bunların bana kaça mal olacağını kesin olarak söyleyebilir misiniz? diye kaygısını belirtti. Hemen söyleyemem, diye kıvırttı Jaime, ayrıntılı faturayı henüz çıkarmadık.

Ardından, işini bitiren ve sessizce hafiften titreyerek ve gözlerini Max'tan ayırmayan boyacı için de, bizimki kimlikte olduğu gibi, aynı soruyu yöneltti. Peki ya buna ne vereceğim? Biraz bozukluk yeter, diye değer biçti Jaime. Max, yüzüne bile bakmadan boyacının parasını ödedi, sahte belgeciyle de bir gün kararlaştırınca adam uzaklaştı. Yalnız kalınca ayakkabılarına bir göz attı. Herhalde sarı boya olmadığından, Max'ın ayakkabıları mor olmuştu; güzel, parlak bir mor. Belki böyle daha iyiydi, zaten, önemsiz. Max kalktı, ayaklarının yeni rengine baka baka havaalanından çıktı. Yani, ille de tümüyle kimlik değiştirmek gerekiyorsa, her şeyin bir başlangıcı olması gerekir.

22

Sonraki günler pek o kadar iyi değildi. Saatler gitgide daha uzun geliyor, Max da para konusunda gitgide daha endişeleniyordu. Çünkü, ne düşünülürse düşünülsün, merkezde kalmasına ve ondan önceki trajik olaya karşın, en ufak biçimde etten kemikten arınmamış özel durumu, bedenin klasik heyecanlarını ve gereksinimlerini duyumsamasını engellemiyordu. Açlık, sıcaklık, "pisco"suz da olsa, susuzluk, temel konfor isteği bütün bunlar, yalnızca paranın çözebildiği sorunlar yaratıyordu, çünkü en sade bir yaşam biçimi bile bir bütçe gerektirir. Oysa Max, kaynaklarının insafsızca eridiğini çıplak gözle bile görebiliyordu.

Bunlara bir de, giderek artan bir yalnızlık duygusu eklendi. Her ne kadar ilk günlerde, İquitos'u keşif gezileri sayesinde, kimseyle konuşma ihtiyacı duymadan oyalanmış olsa da, Max artık turizmden bıkmış, bu köy gibi yerde yalnızlığa dayanamaz olmuştu. Ordu Meydanı'nda kimseyle sohbet olanağı bulamadığı gibi, güzel kızlarla ya da fare avcılarıyla da konuşamıyordu. Yeni yeni gelişen İspanyolca kırıntılarıyla, genellikle Regal Lokantası'nın yaşlı garsonları olan yerlilerle birazcık konuşmayı başarsa da, bu etkinliği sadece kent hakkında karamsar ve kaderine razı bilgiler almasına yarıyordu: patlayan intihar oranı, tarikatların yaygınlığı, yoğun uyuşturucu trafiği, kara büyü uygulamaları ve daha saymakla bitmeyecek neler, neler. Hayli moral bozucu bu bilgiler, kentle bütünleşmeyi deneme istediği vermiyordu. Efkârlandığı, can sıkıntısına, yalnızlıkla kısıtlı olanakların birleşmesinden doğan o ağır can sıkıntısına kapıldığı günler oldu. Artık, işe yarama-

yacağından, İquitos'ta dolaşma isteği duymadığı anlar oldu, hatta bir kez gün boyu evden çıkmadı, yalnızca parmaklıklar arasından değişmeyen renkleriyle nehri seyretmek için durarak, kafesteki yırtıcı bir hayvan gibi, odadan odaya geçip durdu.

O gün, biraz oyalanmak için, Beliard'ın tembih ettiği kesin kuralları çiğnemek pahasına da olsa, Max'ın aklına kız kardeşine mektup yazmak geldi. Her şeyi anlattığı, her şeyden yakındığı hatta sonunda Alice'e kendisine biraz para göndermesini istemekten çekinmediği mektubunu kaleme almak için en az bir saat uğraştı. Ama, mektubu imzalayıp, katlayıp zarfa koyduktan, zamklı yerini yaladıktan sonra bir sürü tatsızlık üst üste geldi. Birincisi, Max zarfın kapak kenarıyla üstdudağını kesti –çok ince ve kötü olmamasına karşın, bu durumuyla orantısız bir acı kaynağı oldu bu yara–, ikincisi, ağzına yayılan kekre balık zamkının tadı iğrençti, üçüncüsü de, –merkezdeki bilimadamları işi genetik kodunu da değiştirmeye kadar götürmediklerine göre– mektubunun üstünde biraz salyasını bırakırsa Beliard'ın başlatacağı bir soruşturmayla yaratabileceği sıkıntıların bilincine vardı. Ayrıca, dördüncü olarak, mektup eline geçince Alice'in nasıl allak bullak olacağını düşününce Max, zarfı açtı, mektubunu son kez bir daha okudu ardından yırttı ve yaktı.

Biraz okunacak şey bulmak için broşür araklamaya gittiği Putumayo Bulvarı'ndaki Tropical Paradise Lodge'da, biraz oyalanması için nehirde yerli kayığıyla bir tur atma önerilebilirdi. Kuşkusuz bu yeni bir harcama olacaktı ama, battı balık yan gider, yarın günlük bir gezi hâlâ imkânları dahilindeydi. Kimi açılardan bakılınca, Amazon ormanlarının kuytu bölgeleri, Beliard'la birlikte dolaştıkları parkın kimi köşelerini çağrıştırıyordu. Sivrisineklerin istila ettiği su yollarının kenarlarında, sanki kalıtsal bir bozukluğun kurbanıymış gibi, tuhaf bir mantıkla yetişmiş ağaçlar diziliydi, bu da sıkıntının artmasına neden oluyordu. İçinde, sandıklar, çuvallar, bidonlar, kafeslerde tavuklar taşıyan sessiz yerlilerin bulunduğu kürekli kayıklara rastlıyorlardı. Köpekler gördüler, bir defasında iri bir iguana ya da daha doğrusu, sudan çıkan bir dalın üstüne tünemiş gebe bir dişi iguana gördüler, kayıkçı yu-

murtasını kapmayı denedi –bu adam rafadan pişirilmiş bir iguana yumurtasından daha lezzetli bir şey olmadığını ileri sürüyordu.

Belirlenen gün gelince, Max havaalanına gitmek için, yine o motorlu taşıtlardan birine bindi. Jaime yine oradaydı, yine cehennem sıcağında sarınıp sarmalanmıştı, bu kez önünde bir fincan sıcak kakao vardı. Max'a üstü işlemeli pamuklu küçük bir torba verdi –yerel sanatlardan, elişi, diye belirtti, hediye– bu torba, Fransız uyruklu, Max'la aynı gün doğmuş, Max'ın fotoğrafı bulunan, sayfa dörtteki, eşlik eden çocuklar bölümü boş olan ve sayfa beşte gerçek Fransız damga pulları bulunan, Salvador Paul, Andrè, Marie adına düzenlenmiş mükemmel bir Fransız pasaportu kopyası içeriyordu. Hatta, sayfa yedideki vizelere ayrılan ilk bölümde, birkaç hafta öncesinin tarihiyle, Jorge Chávez Uluslararası Havaalanı'ndan ülkenin başkentine giriş damgası bile vardı. Hepsi mükemmel görünüyordu.

Max bu şeyin sayfalarını karıştırırken Jaime, üstünde uzun bir rakam yazılı katlanmış bir kâğıdı cebinden çıkarıp uzattı. Bu rakam bir toplamdı, pasaport faturasının tutarı ve tam da, birkaç kuruş farkla, Max'ın o anda yeni pantolonun cebinde bulunan paraya eşitti: belli ki onu çok yakından izlemişler, en küçük harcamalarını dikkatle hesaplayıp kalan parasını belirlemişlerdi ve Max meteliksiz kalmıştı. Herhalde sıkıntısı biraz yüzünden okunuyor olmalıydı. Ne var? dedi Jaime, bir terslik mi oldu? Daha Max yanıt verecek zaman bulamadan öteki, sanki bunu bekliyormuş gibi gülümseyerek öyle sıradan, öyle hayal gücünden yoksun bir öneri de bulundu ki, burada tekrar etmek bile rahatsız edici olur. Söz konusu olan, bu tür karışık durumlarda çok sık görüldüğü gibi, belli bir ücret karşılığında, bir şeyi yabancı bir ülkeye –burada o ülke Fransa oluyor– taşımaktı. Durum öyle açıktı ki, Jaime'nin eğilip masanın altından çıkarıp masanın üstüne koyduğu kertenkele derisinden, fermuarlı, yaldızlı metal kilitli bir çanta içindeki bu şeyin ne olduğunu belirtmeye bile gerek yoktu.

İşte, taşınması gereken sadece bu, bir şey değil, diye belirtti. Hafif, kolay, paralı bir iş. Hemen içinizi rahatlatayım, yerel para da değil, çil çil dolarlarınız olacak. Tabiî, dedi Max, isterim tabiî,

ama bu ne zaman yola çıkmamı gerektiriyor? Hemen, diye yanıtladı Jaime, uçak kırk beş dakika sonra kalkıyor. Ya eşyalarım? diye kaygılandı Max. Sorun değil, dedi Jaime yeniden masanın altına eğilirken, işte eşyalarınız, siz gittikten sonra evinize uğrayıp topladık hepsini. Özenle çantada katlanmış olan eşyalarını uzattı, işte uçak biletleriniz ve işte paranız. Gerçekten de dolarlar, ama çok az, ancak İquitos'ta iki ya da üç gün yani Fransa'da da iki ya da üç saat yetecek kadar, ama şu anda başka ne yapılabilir? Peki, dedi Max, kabul.

23

Max, bavulu ve çantası çok beklemediler; hemen uçağa davet edildiler. İquitos Havaalanı binasında Lima'ya gidecek yerliler, Amazon ormanlarının kenarlarında dolaşmaya, yerel halkı incelemeye, büyücülere danışmaya, ayahuascua çekip bilinç alanını patlatmaya gelen tatilci öbekleriyle karşılaşıyorlardı. Herkesin bavulu özenle ve kuşkuyla tasmalı ve burunsalıklı iki köpek tarafından koklanıyordu, kertenkele derisinden küçük çanta geçerken köpeklerin tepkisiz kalması, hiç değilse içinde uyuşturucu bulunmadığı umudunu yarattı. Ardından Max küçük uçağa yerleşti ve uçak tam gaz hareket etti, pilotların ustalığının belirtisi olarak bir çırpıda uçuş irtifasını ve hızını kazandı. Gerçekten de bu ülkede, hiçbir şeye aldırmadan, söylenen saatte kalkıp tam saatinde inmeleriyle ünlü, çok eskilere dayalı bir cambaz havacılar geleneği vardı –bunlar, hedeflerine pike yapıp neredeyse dikey olarak ve basınç düşürme eşiklerine, yolcuların kulak zarlarına hiç aldırmadan ve onları hep bir ağızdan acı içinde kulaklarına bastırarak avaz avaz bağırtarak inmekte tereddüt etmeyen pilotlardı.

Buna karşılık Max, gazetelere göz atarak İspanyolca'daki baş döndürücü gelişmelerinden mutlu, ama Paris'te başına gelebileceklerden kaygılı bir biçimde, zaman öldürdüğü Lima'da daha çok bekledi. Ardından uçağa binince, hosteslerin yorumladığı güvenlik talimatlarına ilişkin sözsüz oyununu izlemedi, daha sonra hostesler yolculara portakal suyu, şeker, battaniye ve çeşitli müzik programları yayınlayan kulaklıklar dağıttı. Koltukların dirseklerine takılı bir mekanizma bu programlar arasında seçim yap-

ma olanağı veriyordu: caz, hafif, etnik ya da klasik müzik programları. Uçak hareket ederken Max, biraz oyalanmak için, kulaklığını taktı ve farkına varmadan klasik müzik seçmelerinde durdu, çalmakta olan parçanın, Schubert'in opus 90, mi bemol majör allegro impromtüsü olduğunu hemen anladı. Yapıtın ne olduğunu bilir bilmez bunun, beş yıl önce Cerumen Şirketi'nde kaydı yapılan kendi yorumu olduğunu da anladı. Hani sokakta rastlanılan münasebetsiz biri tanımazlıktan gelinir ya, o da, hiç fark etmemiş gibi davranmayı yeğledi, ama bu kez söz konusu olan kendisiydi. Hemen kanal değiştirdi, sonra boş verdi, zaten kulaklıklar da, ayarsız protezler gibi, canını acıtmıştı. Max, Boeing'in motorlarının, sonsuz bir nefes gibi, temel nitelikli, derin, insanın içine işleyen gürültüsünü dinlemeyi daha seviyordu, bunlar Airbus'ın çift sürme makinelerini andıran küçük motorları gibi değildi, ardından uykuya dalıp gitti.

Uçak Roissy-Charles-de-Gaulle Havaalanı'nın pistlerinden birine konduğunda, Paris'te bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu, Max'ın birkaç gün önce, merkezin pencerelerinden gördüğü ve çok yükseklerden iniyormuş gibi gelen o yoğun yağmurun aynısıydı bu. Gümrük işlemlerinden sonra, beyan edecek bir şey olmadığını söyleyince, kimse zahmet edip de çantasının ve bavulunun içindekileri kontrol etmedi, kapıdan sorunsuz geçip çıktı. Karşında, gelen yolcu dalgasını bekleyenler arasında, çocuklarıyla ilk gelenin boynuna atılmaya hazırmış gibi duran iki kadın, üstünde adlar yazılı kartonları sallayan üç kişi buldu. Bu kartonlardan birinde büyük harflerle yazılmış yeni adını okuyunca Max hemen tepki göstermedi, ardından adını hatırlayınca doğrudan oraya yürüdü.

Kartonu sallayan meçhul adamın gülünç bir sakalı, şapkası, koyu renk camlı gözlüğü ve gırtlağına kadar ilikli bir yağmurluğu vardı. Yaklaştığını görünce Max'ın adını sallamayı sürdüren adamın öbür kolunda da orta boy bir valiz vardı ve başka tutucu organı bulunmadığından, elini sıkmadan valizi hemen Max'a uzattı. Adım Schmidt, dedi, işte kişisel eşyalarınız. Sanırım küçük bavul yanınızda. İşte burada, dedi Max, bavulu göstererek. Tamam, de-

di Schmidt valizi alarak, taksiye bineceğiz.

Taksi durağındaki kuyrukta biraz bekledikten sonra sözde Schmidt şoföre bir adres söyledi, Magenta Bulvarı'nda tek bir numara. Max çaktırmadan, üzerinde abartılı miktarda kimlik gizleyici öğe bulunan –gerçekten sahte şeyler oldukları da kesin değildi, hepsi yüzde 100 doğal da olabilirdi– bu şüpheli Schmidt'i inceledi. Ama, bu seyirden kendini sıyırmayı yeğleyen Max –Schmidt kendine bakılmasından pek hoşlanmayabilirdi– manzarayı seyretmek için ters tarafa döndü. Uzun bir yokluktan sonra geri gelmiş gibiydi, oysa, merkezde ve İquitos'ta kalmasının üzerinden sadece on beş gün geçmişti, ama onun durumunda birinin böyle akıl yürütmesi doğru olur muydu acaba. Taksinin camından, havaalanından A3 otoyolunu kullanarak gelirken Bagnolet taraflarında görülen, doğu banliyölerinin uzun beton duvarları andıran binalarıyla kule gibi yapılarını fark etti. Max bu yapılarda, gerçek insanların oturduğu gerçek apartman daireleri, gerçek mutfaklar, gerçek banyolar, insanların sahiden çiftleşip sahiden üredikleri gerçek yatak odaları bulunduğuna inanmakta zorlanmıştı her zaman. Hayal etmesi bile zordu bunu.

Oysa, merkez yetkililerinin onun için öngördükleri konut, ileride görüleceği gibi, bunlardan pek de farklı değildi. Otoyolda sessiz kalan Schimdt, çevreyoluna gelince, République Meydanı ile Doğu Garı arasındaki mesafenin tam ortasında bulunan Magenta Bulvarı'na kadar, gidecekleri yeri tarife başladı, taksi bir otelin önünde durdu. Montmorency adlı bu müessese, lüks sayılmasa da, fena da sayılmazdı. Bir lobisi, iki toplantı salonu ve bir barı vardı. Asansöre binmediler. Sıradan bir resepsiyoncu kadının pineklediği resepsiyonda durmadan geçtiler, Schmidt başıyla işaret ederek Max'tan, müşteriler için yapılmadığı belli olan dik merdivenlerde kendisini izlemesini istedi. Otelin en üst katında, karşı karşıya ve birbirlerine bitişik bir dizi kahverengi kapı, koyu sarı bir koridor boyunca uzanıyordu. Cebinden bir anahtar çıkaran Schmidt, soluk çiçekli duvar kâğıtları olan, geniş bir yatak dışında çok az mobilyalı, sıhhî tesisat olarak da yalnızca bir lavabonun bulunduğu daracık bir odaya çıkan sağdan dördüncü kapıyı

açtı. İşte sizin yeriniz, dedi Schmidt. Ortak duşlar ve tuvaletler koridorda. Max pencereye kadar ilerledi, metal halkaları metal askı çubuğunda gıcırdayan perdeleri çekip camı açtığında bulvarın uğultusu kükredi ve bir an o dar mekânı sarstı. Max hemen camı kaparken, bir sorun var, o da benim hemen hemen hiç param olmayışı, diye anımsattı. İlk ayın kirası üstlenildi diye açıkladı Schmidt, sonrasını siz maaşınızdan ayarlayacaksınız. Maaş mı, diye yineledi Max anlamadan. Tabiî ki maaş, diye onayladı beriki, bara tayin edildiniz, yerini size göstereceğim.

Müessesenin bodrum katına inildi. Sabahın bu saatinde bar boş olduğundan Schmidt ona müstakbel işyerini, çokrenkli şişe koleksiyonunu, boy boy bardakları, çerez kâselerini, shaker'ları, süzgeçleri, narenciye sıkacaklarını, baharatlıkları gösterdi. Bir dolaptaki elbise askısında cart kırmızı, kullanılmış bir ceket asılıydı, yakasına da bundan böyle, üstüne Paul S. kazılmış, yaldızlı metal bir dikdörtgen iğnelenmişti. Bu da sizin iş kıyafetiniz. Mesai saatleriniz, pazar hariç, 18.30-01.30 arası. Saat farkının etkisinden kurtulmanız için iki serbest gününüz var, ardından pazartesi işbaşı yapıyorsunuz. Müdüriyet durumdan haberdar, bundan sonra, her sorun için onlarla muhatap olacaksınız. Bir daha görüşme fırsatı bulamayacağımız kesin, iyi şanslar.

Yeniden odasına çıkınca Max önce çantasından, İquitos'ta aldığı eşyalarını çıkardı: buranın iklimine göre çok egzotik ve ince, hâlâ tropikal kokularla yüklü kıyafetlerdi, bunları beyaz melamin kaplı dar dolaba yerleştirmeden önce özlemle kokladı. Ardından, Schmidt'in verdiği valizi açtı. İçinde koyu gri bir kostüm, bir siyah pantolonla iki beyaz gömlek, siyah bir boyunbağı, üç don ve bir gün önceki bir gazete kâğıdına sarılı bir çift siyah ayakkabı vardı. Sentetik kumaştan, tahminî boyda ve vasat kaliteli olan bütün bu giysiler, kuru temizlemeden geçmeden önce, sanki başkaları tarafından kullanılmışlardı. Kentsel bölgeye hoş geldiniz.

24

Max, serbest kaldığı iki günü Paris'te yürümeye ayırdı. Önce, cerrahların yaptığı işin etkilerini sınamak amacıyla, Château-Rouge'daki mahallesinde birkaç deneye girişti. Müdavimi olduğu, o zamanlar adlarıyla çağırdığı ve onların da, pek girişken olmamasına karşın, onu ismen tanıdıkları müşterileri arasına katmış olan esnafın dükkânlarına kendini tanıtmadan uğradı. Dükkâna girince, ufak tefek şeyler alırken –bir yerden bir paket kâğıt mendil, bir başka yerden bir gazete– satıcıların tepkilerini gözlemliyor, tam gözlerinin içine bakıyordu, ama ötekiler en ufak bir tanıma belirtisi göstermiyordu.

Hatta ilk gün, eski eczanesinden çıkarken, sol yanında köpeği, sağ yanında kocasıyla, köpekli kadına bile rastladı. Max üçünü bir arada ilk kez görüyordu, bir arada olmaktan memnun bir havadaydılar ve onunla karşılaşınca hiçbir tepki vermediler, hatta birkaç saniye göz göze bile geldiler, ama sanki o yokmuş gibi uzaklaşıp gittiler. Yalnızca köpek, kısa bir duraksamadan sonra, Max'a şaşkın şaşkın bakıp yürüyüşünü bir an durdurdu, kaşlarını çattı –bu koku bana bir şey hatırlatıyor ya, bunu bir yerlerde kokladım, ama nerede? Bu soruyu sonuna kadar derinleştirecek zaman bulmak için hayvan durup Max'ı inceleyerek bir Fiat Panda'nın sağ arka tekerleğine uzun uzun işedi. Bu arada Max da, görünümündeki değişimden bir kez daha emin olmak istermişçesine, çaktırmadan ve simetrik olarak aracın sol dış dikiz aynasına eğiliyordu. Ardından, tasmasından sertçe çekilen köpek problemi boş verdi ve dikkatini ıslak, tüyleri diken diken ve büzüşmüş bir güvercin topluluğuna yöneltti –pis olduklarının bilinciyle–

hayvanlar yol kenarındaki oluk boyunca akan suda arınarak hantal hantal uçup gittiler.

Mahallede olmasından yararlanan Max, kız kardeşini yeniden görmeyi deneyerek yasakları biraz daha çiğnedi. İlişki kurmaya çalışmadan, her şeyin yolunda gittiğinden emin olmak için yalnızca görmek söz konusuydu. Alice'le göz göze gelmemeye çalışarak çok temkinli davranacaktı, çünkü merkezdeki uzmanların becerilerine rağmen ve köpekle olanları göz önünde tutarak kendi öz kardeşinin de –kan çekmesi ve benzer hikâyelerle– onu tanıması olmayacak bir iş değildi. Bu yüzden de, saf saf bir gazetenin ardına saklanarak oturduğu binanın girişine çok uzak olmayan bir yere konuşlanmayı yeğledi, gerçekten de, iki üç saat sonra, Alice'in çıktığını ve giriş kapısının önünde durup saatine baktığını gördü. Ardından, vay be, ne sürpriz, işte Parisy de binadan çıkıp Alice'in yanına geldi ve koluna girdi. Parisy'nin kıyafeti, kostümündeki boş vermişlik ve hafiflik, davranışlarındaki teklifsizlik, emprezaryonun kız kardeşini kafeslediğini, belki de artık birlikte yaşadıklarını, hatta dahası, şaşırtıcı bir varsayım gibi gelse de, adamın Max'ın stüdyosuna yerleştiğini düşündürüyordu. Bu arada, Alice Parisy'yle biraz soğuk konuşuyormuş, adam da boşta kalan öteki kolunu sallayarak cevap veriyordu, kısacası daha şimdiden dalaşıyorlarmış gibi geldi Max'a. Max peşlerinden gitmeden uzaklaşmalarını seyretti, sonra kendisi de yürümeye koyuldu. Sokaklarda rastladığı bütün insanlara bakmaya devam ediyor, her birinin konumunu çıkarmaya çalışıyordu: belki, buraya gelmeden önce, onun gibi merkezden geçmiş olanlar vardı, hatta belki de burada çoğunluktaydılar.

İki günlük dinlenme süresi bitince Max, öngörüldüğü gibi, bardaki gece işine başladı. Barın yalnız sabahları değil, neredeyse her zaman boş olduğu ortaya çıktı. Max'ın işini hafife alacak kadar da boş değildi ama. Her zaman, gecenin ilerlemiş falanca saatinde, filanca müşteri, kimi zaman tek başına, ama çoğu kez yanında bir kadınla bulunuyordu. Ve Max, çoğu kez aynı kadının söz konusu olduğunu, ama müşterinin aynı olmadığını fark etti ve barda kaldıkları kısa süreler de –içinde rakamların geçtiği fis-

koslar– çoğu zaman, odaya çıkartılacak iki kadeh, hatta bir şişe içki ısmarlanmasıyla sonuçlanınca nelerin döndüğünü anladı. Onu oyalayacak bir kalabalık yoktu ama, bu durum bile bazen ondan, hazırlanması büyük sorun yaratan olmadık kokteyller istenmesini engellemiyordu. Alkol de artık onu oyalamıyordu: İquitos'taki pisco denemesinden beri, içki özlemi de tuhaf biçimde buharlaşmıştı.

Ve her akşam bir buçuğa doğru, kasayı yapıp barı temizledikten sonra, odasına dönüyordu. Kırmızı ceketini ve öteki giysilerini çıkarıp hemen yatıyor, konuyla ilgili bir kitaptan kokteyl tariflerini gözden geçiriyor, ezberlemeye çalışıyordu. Ardından, büyük yatağında güçlükle uykuya dalıyordu, çünkü unutmayalım ki, büyük yataklar, ikiye katlanmak için öngörülmüş çarşaflarının içinde, iki kişi olmak için tasarlanmıştır. Büyük çarşafını tek başına ikiye katlamak zorunda bir insan ne güç durumda kalır tahmin edersiniz; tam anlamıyla çarşafa dolanır, kısa kolların gereken büyük açıklığa ulaşmakta nasıl zorlandığını da tahmin edersiniz. Oysa, iki kişi, başka şeylerden söz ederek çarşaf katlayınca her şey daha basitleşiyor –ayrıca, sizi ayıran çarşafın iki tarafındakilerden her biri için, çarşafı katladıktan sonra, ötekinin hareketine uyum sağlayabilmek amacıyla, hangi yöne çevireceğini öngörmek gibi mahrem bir strateji geliştirmeye dayanan ek bir avantajı da var bunun.

Ama, bakın hele, olaylar nasıl da gelişiyor. Kırmızı ceketinin içinde geçirdiği zorlu birkaç haftadan sonra Max en nihayet biriyle karşılaştı. Hayatta genellikle olduğu gibi, bu karşılaşma da işyerinde oldu. Resepsiyoncu kadın. İlk bakışta sandığının tersine hiç de sıradan değilmiş. Tam tersine, uzun boylu, biraz kızıla çalan bir sarışın, çok dehşet olmasa da fena sayılmayacak, şöyle sipsivri topuklularıyla hep seksiye çalan giysiler içinde bir kadın. Daha önce de fark edebilirdi onu ama, Montmorency Oteli'ndeki ilk günlerinde Max hiçbir şeyi fark etmemişti, her gün yağmur yağdığını bile.

Oysa, havanın iyi olacağının tuttuğu bir gün, Max respsiyoncu kadına otel yakınlarında, yol ortasında, tatlı bir güneş altında

rastladı. Kadının yanında, dört beş yaşlarında, sürekli olarak kaygılı bir sesle, kendisini siyah bir şeyin izlemesinden, hep peşinde olmasından, hiç gitmemesinden yakınan küçük bir çocuk vardı. Yavrucuğum, bir şey değil, o senin gölgen, diye yanıtlamıştı genç kadın. Yani, bir şey değil, değil ama, gölgen. Kendi kendisini de epey gölge gibi hisseden Max'ı bu genç kadınla ilgilenmeye iten de bu cümle oldu. Aşama aşama hareket edecekti. Zamanı vardı.

Zamanı vardı ama, öngörüldüğünden de hızlı gitti işler. Max ona kahve içmeyi önerecekti – kabul. Çiçek verecekti –memnuniyetle kabul. Sonra, barda çalışmadığı öbür pazar, akşam yemeğine davet edecekti –o akşam resepsiyoncunun oğlu büyükannesinde uyuyacağı için, daha da memnuniyetle kabul. Açık biçimde kadına kompliman yapmayı göze alacaktı –tamamen kabul ve doğrusu Max artık ne kendisini tutabilecek, ne de tanıyabilecekti: öylesine kadınsı görünüşünüz var ki, diyecekti eliyle havada yuvarlak hareketler yaparak, kadınsılık timsalisiniz. O sırada çok güzel biçimde gülümseyecekti resepsiyoncu. Bekâr annelerdenmiş, adı da Felicienne'miş. Ne güzel bir adınız var, diye heyecanlanacaktı Max. Size çok yakışıyor. Öylesine çok ve iyi yakışıyor ki, gece, Montmorency'den pek uzak ve pek farklı olmayan bir otelde bitecekti.

25

Ardından, ertesi akşam, mesaisi bittikten sonra Max, Felicienne'in kaldığı yere gitti ve sonraki gecelerde de, oteldeki odasında pek uyumadı. Resepsiyoncu kadın, Bernie'nin Murillo Sokağı'ndaki dairesinden biraz daha büyük, iki oda bir salon, üç göz bir dairede oturuyordu, büyük odayı, henüz zekâ düzeyi ölçülmemiş küçük işgal etmişti ve keyfine göre, William adına kimi zaman yanıt veriyor ya da vermiyordu, ama genellikle küçüğe böyle seslenilyordu.

İlk zamanlar Max yalnız geceleri, barda kasayı yapıp ceketini değiştirdikten sonra gittiği Felicienne'de kalıyor, ama kalkar kalkmaz evden tüyüyordu. Yakın bir yerde bir kahve içtikten sonra, otele gidip duş yapıyor ardından yeniden Paris'te yürüyüşe çıkıyordu, kimi zaman bir sinemaya uğruyordu –sevimsiz odasında, yatağına ölü gibi uzanıp tavana bakarak zamanın geçmesini seyretmektense film seyretmek daha iyiydi. Ama, Félicienne onu yavaş yavaş, birlikte kahvaltı etmeye, tuvalete kendisinden sonra girmeye, küçüğü bakıcı kadına bırakmaya giderken ona eşlik etmeye, sonra da Montmorency'ye kadar yanında yürümeye ikna etti –tam otelin girişine kadar da değil ama, tüm çalışanların haberdar olması da gerekmiyordu: bir sokak önce ayrılıyorlardı.

İlk dönemde böyle oldu çünkü sonra işler hızlı, çok hızlı, ardından da aşırı hızlı gitti: Max'a bir süre sonra yedek anahtarlar teslim edildi, bunun devamı olarak, kısa sürede çamaşır makinesinin yanındaki kirli sepetini boylayan yedek giysileri için, elbise dolabında bir raf ayrıldı, bundan sonra, Félicienne'e göre gündüzleri yapacak bir işi olmadığından, ütü de Max'a emanet edildi.

Ütü sorumluluğunun ardından, içlerinde birçok temizlik malzemesi bulunan alışveriş listeleri lütfedildi, Felicienne de süpürge ve yer bezlerinin bulunduğu dolabı gösterip temizlik malzemelerini uygulamadan önce üstlerindeki etiketten kullanım şekillerini incelemesini öğretti, bunlar, küçük oğlanı bakıcı kadından almaya gidene kadar onu oyalayacaktı. Bundan böyle, Max sinemalara daha seyrek gider oldu, alışverişlerden ve ev işlerinden kalan boş zamanını Félicienne'in videosu önünde ve onun bir video kulübüne olan üyeliğinden yararlanarak geçirmeye başladı.

Bu gelişmelerin kuşkusuz imrenilecek bir yanı yoktu ama, seks bakımından Felicienne'le işler fena gitmediğinden, sonuçta bu ortak yaşamı bir başkasından kötü değildi. Seçenek olmayınca, hiç yoktan iyidir. Zaman böyle geçiyordu. Mesaiden döndüğünde Max, Félicienne'i uykuda buluyor, kadın uyandığında biraz sevişip otele müşterileri kabule, telefonlara cevap vermeye gidiyor, Max'a, pardon Paul'e de, ev işleriyle ilgilenmeyi bırakıyor, adamcağızın otelde, müşterilere spritz'ler, bronx'lar, manhattan'ler ve başka sersemleticiler hazırlamak için, kırmızıları giyip işbaşı yapmasından biraz önce kadın eve dönüyordu, müşteri kalitesi de günden güne düşme eğilimi gösteriyordu. Daha açık bir deyişle, Paris'te bulunmalarından bir kızla gönül eğlendirmek için yararlanan taşralı işadamları dalgasının yerini, çoğu kez otel müşterisi bile olmayan, bu tür kızlara düşkün yerel meraklılar almıştı, kısacası gitgide daha çok orospu vardı, çoğu zaman aynı kadınlar ve çoğu zaman sevimli kadınlar. Max müdavimlerdeki bu değişime aldırmıyordu, tam tersine, çünkü yeniler, Max'ın hâlâ gerektiği gibi hazırlayamadığı kokteyllerin dozu ve kalitesi konusunda o kadar titiz değildi.

Çalışma koşullarına bakılırsa Félicienne ve Max, pazar günleri dışında pek görüşemiyorlardı; yalnızca pazarları ufaklığı gezmeye götürüyorlardı –Max'a karşı önceleri yabanî davranan ufaklık sonunda çok laubalileşecek kadar evcilleşti, giderek daha da laubalileşti, bir süre sonra Max'ın terbiye anlayışına göre iyiden iyiye laubalileşti. Pazarları Champs-de-Mars'a gidiliyordu, Les Halles'e, parklara gidiliyordu. Felicienne ne zaman Monceau

Parkı'nı önerse Max'a bir şeyler oluyordu. Büfenin yanındaki Gounod heykelinden çekinmiyordu artık, hatta ufaklığın herhangi bir şeye bir kez daha binmek için ter ter tepindiği çocuk oyun köşesinin yakınındaki Chopin heykelinden de çekinmiyordu.

Bu arada Max bıkmaya başlamıştı. Tuhaf bir biçimde yeni dış görünüşüne çok çabuk alışmış, buna karşılık, Paul adına alışmakta çok zorlanmıştı, ama belki sonunda onu da kabullenecekti. Zaman, bekleme salonu havasında, Felicienne'in kendisi gibi, dırdırcı ve buruş buruş eski dergileri karıştırarak geçiyordu. Gençliğinde ideal vücut ölçülerine sahip bulunduğunu, yabancı dillere yeteneği olduğunu ve mutlak kulağı olduğunu hüzünle ispata çalışıp zirva dırdırlarda yitip gitmesi dışında Félicienne hakkında da, ne biliyordu sahi. Ama, orta halli bir çevreden çıktığından, genç yaşta çalışma hayatına atılmak zorunda kalmış, böylece de, dünya çapında top-model, uluslararası bir çevirmen ve piyanoyu bırakarak evrensel bir konser sanatçısı olma şansını heba etmişti. Pazar günü yedikleri kuzu budunu keserken Max, bu son bilginin verdiği rahatlamayı kayıtsızlığının arkasına gizliyordu.

Evet, kayıtsızlık, artık o noktaya gelinmişti. Felicienne'le aralarındaki hikâye artık hiç de iyi gitmiyordu. Çünkü, aşk –yani, aşk derken de, doğru sözcük bu mu bilmiyorum–, yalnız uçucu değil, eriyebilen bir şey de. Zaman içinde, para içinde, alkol içinde, gündelik yaşam içinde, daha başka birçok şey içinde eriyebilen bir şey. Örneğin cinsellik açısından, hiç de iyi gitmiyordu, Félicienne bu konuda sık sık itiraza başlamıştı. O kadar azalmıştı ki, Max, çoğu kez, Saint-Denis yakınlarındaki bir ucuzluk mağazasında bulduğu *The Best of Doris Day*'i koyup hayallere dalıyor, Felicienne de sanki bir şeylerden şüpheleniyormuş gibi, karşı çıkarak sert bir edayla, böyle salaklıkları dinleyerek nasıl zaman yitirebildiğini soruyordu. Yok yok, diyordu Max, öylesine dinliyorum işte. Hoşuma gidiyor. Teknik bilgi açısından erken geliştiğinden videoya yalnız kendi keyfi için el koyup Max'ın o gün aynı ucuzlukçudan satın aldığı Dean Martin'in iki kasedinden –hayatının büyük rolleri olan *Some Came Running* ile *Rio Bravo*– birini istediği gibi seyretmesini engelleyen ufaklığa giderek daha zor

tahammül etmek de işleri kolaylaştırmıyordu.

Max'ın barda, Felicienne'le aralarındaki hikâyeye son vermenin çeşitli yolları üstüne kafa patlatıp, beceriksizce –oysa bileşimi de çok karmaşık olmayan bir kokteyldir bu: üç eşit ölçü konyak, krema ve kakaoyağı– bir aleksandra hazırladığı o akşama kadar, gitgide daha sıkıcılaşan birkaç hafta daha geçmişti. Uzun süre soğukta kaldığı için çok sertleşmiş kremayla uğraşırken, boylu boslu ve neredeyse yarı çıplak bir kızıl saçlı kadınla sarmaş dolaş olmuş ufak tefek bir adamın girdiğini uzaktan gördü.

Kızıl saçlıyı biraz tanıyordu Max, düz bir bardakta servis yapılan ve susuzluğu kesen, hazırlaması en kolay içkilerden olan viski-fizz tiryakisi, yeni müdavimlerden, sevdiği, şirin bir kızdı. Kendini işine çok kaptırdığından, barın dibinde küçük bir masaya oturan, ardından, birkaç saniye sonra kalkıp, hiç kuşkusuz ne içmek istediğini söylemek için Max'a doğru yönelen, kızın yanındaki yeni meraklıya pek dikkat etmemişti. Oysa, o anda, Max'ın sipariş almaktan başka, yapacağı bir işi vardı, olanca kremayı shaker'a boca etmiş, başı öne eğik vaziyette, herife fırça atmaya hazırlanıyordu. Mösyö Max ? diye seslendi herif.

26

Max birden irkildi, kremayı daha da bulaştırdı ve başını kaldırıp herife baktı. Bernie.

Mösyö Max, dedi Bernie, hayran hayran. Ne işiniz var burada? Anlatması uzun sürer, dedi Max, koluna sıçramış bir parça kremayı silerken, asıl sen beni nasıl tanıdın? Bernie soruyu anlayamamış gibi baktı. Çünkü sizsiniz de ondan, neden sordunuz? (Max, gerçek dostlar, diye geçirdi içinden.) Sizi gördüğüme gerçekten memnun oldum, dedi Bernie, sık sık size ne olduğunu soruyordum kendime. Bernie hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi göründüğünden Max, konuyu deşmekten kaçındı. Ya sen, diye sordu, neler yapıyorsun? Parisy'yle sorunlarım oldu, diye yanıtladı Bernie, size söz etmedi mi? Anlayacağınız bozuştuk, dürüst değildi, Gaveau'daki konserinizden hemen sonra işten ayrıldım, anımsıyor musunuz? Bir daha görmedim onu. Bernie'nin hâlâ gazete okumamakta direndiğini gören Max, başına gelenleri bilmemesini, ortadan yok olmasından ve sonrasından haberdar olmayışını anladı tabiî. Ama, hemen daha iyi bir iş buldum, diye devam etti Bernie. Şimdi gösteri dünyasındayım. Klasik müzik çevreleriyle tüm ilişkimi kestim, gösteriler düzenliyorum, yani işte, onun gibi şeyler yapıyorum. Anlayacağınız, konser turneleri düzenliyorum, hiç de fena gitmiyor işler. Ah sizi burada göreceğimi bilseydim.

Evet, dedi Max, yaptığım işten biraz uzaklaşmak istedim, o çevrelere filan uzaktan bakma gereksinimi duydum ben de. Öyle mi, dedi Bernie kuşkuyla bakarak, hoşunuza gitti mi peki? Pek değil, dedi Max, ama kısa bir süre, anlıyor musun, geçici. Yine de sizin gibi birinin burada bulunması yazık, diye yakındı Bernie.

Burayı bilmiyordum ama pek ahım şahım bir yer değil gibi. Bir kız arkadaşımla bir kadeh atmak için şöyle bir uğramıştım. Tabiî, dedi Max, kız arkadaşına doğru bir gülücük atarak, bu da Bernie'nin bir an başını önüne eğmesine yol açtı. Şey yani, dedi çekinerek, değiştirmek istiyorsanız belki size yardım edebilirim. Sahi mi? diye şaşırma taklidi yaptı Max, umursamaz bir tavırla. Tabiî, dedi Bernie. Size mutlaka bir şeyler bulabilirim. Hâlâ piyano çalıyor musunuz? Orası biraz karışık dedi Max, neyse, bu arada sana ne vereyim? Burada daha çok kokteyller içiliyor, değil mi? diye sordu Bernie. Ne yazık ki öyle, dedi Max. Madem öyle ben bir gökkuşağı alayım, dedi Bernie. Bir saniye, kız arkadaşıma da sorayım ne içmek istediğini. Boş ver, dedi Max, sanırım biliyorum.

Ertesi gün Bernie tek başına geldi, Max, o akşam müşterileriyle oraya buraya oturmuş kızlara dalgın dalgın bakarak bardaklarını kuruluyordu. Sonunda birinin onu tanıması rahatlattıysa da, Beliard'ın talimatlarına karşı gelmekten biraz tedirginlik duyuyordu. Ama kendisi çanak tutmamıştı buna, Bernie onu tanımıştı, Bernie içtenlikle davranmıştı, Bernie onu yeniden görmeye gelmişti. Ayrıca, iş için sorup soruşturan da Bernie'ydi: Gilbert adlı bir tanıdığı, Alésia civarında bir yer açmıştı. Kaliteli bir yer ama, diye belirtti Bernie kızlara doğru bir hareket yaparak, hiç de burası gibi değil. Çok sakin, seçkin bir gece kulübü, piyanistleri yokmuş, ne dersiniz? İlkece biraz zor, ama yine de. Evet, merkez görevlileri nereden bilecekler? Kuşkusuz söz konusu olan yine bir barda çalışmak –Max'ın geçmişi göz önünde tutulunca doğal adaletten ya da kaderin bir oyunundan kaynaklanan bir durumdu bu– ama belki de, Felicienne'den kurtulmak için bulunmaz bir fırsattı. Tam olarak nasıl davranacağını bilemese de, konuyu eski korumasına ayrıntılarıyla açıkladı. Dinle bak Bernie, anlıyorsun değil mi, dayanamıyorum artık, bu kadına dayanamıyorum. Yakamı nasıl kurtaracağımı hiç bilmiyorum. Bundan daha basit bir şey olamaz, Mösyö Max. Bakın ne yapacağız.

27

Ertesi pazar, Max, ufaklığı dolaştırdıktan sonra, Félicienne'e kendisini akşam yemeğine lokantaya davet ettiğini söyledi, eski bir dostuyla tanıştırmak için iyi bir fırsat da olacaktı.

Odéon Meydanı'nda, büyük bir balık lokantasının önünde buluştular. Max'ın bildikleriyle hiç alakası olmayan, çok şık, ama sade ve tam bedenine uygun siyah bir takım elbise giymiş Bernie onları bekliyordu. Max giye giye Schmidt'in bıraktığı kasvetli gri elbiseyi giyebilmişti, Félicienne'in aldığı çizgili bir kravat da seviyesini yükseltmeye yetmiyordu. İçeri girer girmez, çalışanlar, merkezin lokantasını hiç aratmayacak bir telaşla onlarla ilgilenmeye başladılar. Çevreden ve Bernie'nin şıklığından etkilenen Félicienne bunu göstermemeye çalıştı. Masaya geçmeden Félicienne'in bir an çekingen davranmasını fırsat bilen Max, Bernie'yi hemen kenara çekti. Unuttuğum küçük bir şey var, dedi. Evet Mösyö Max, dedi Bernie. Beni iyi dinle, bu akşam beni bildiğin adımla çağırmıyorsun, tamam mı? Bana sadece Paul diyorsun, sonra anlatırım sana. İyi denk geldi, dedi Bernie, üvey oğlumun adı bu, hatırlamam kolay olacak.

Belki Max'ın olabilecek en şen, en rahat, en geveze adamlardan biri olmadığı anlaşılmıştır, ama masaya oturulur oturulmaz bambaşka biri oluverdi. Yer yer duygusal, sokulgan, çapkın, sevecen, sakin, cömert gülücükler atarak çeşitli anekdotları, belden aşağı fıkraları, sevgi ve övgüyü, nükteleri ve esprileri, ince gözlemlerle pek bilinmeyen güzel sözleri, hayalî anılarla tarihsel olayları zarifçe birbirlerine bağlayarak sıkmadan, çok gösterişe de kaçmadan, sözü bir aldı bir daha da bırakmadı. Bernie Max'ın

her kelimesinde iki büklüm oluyor, hayran kalan Félicienne de, yeni bir sevgi ve heyecan dolu bakışlarla onu seyrediyordu.

Aperitiften ara sıcaklara kadar Max göz kamaştırıcı bir gösteri sergiledi. Félicienne ile Bernie ağzının içine bakarak durmaksızın gülümsüyorlar, Félicienne sık sık, Paul'ün sevimli arkadaşı Bernie'ye dönüp onu mutluluğuna tanık ediyor, Paul'ün sevimli dostu da, kahkahasını noktalamak için, çaktırmadan elini Félicienne'in omzuna koyuyordu. Bazen ikisi, bilet satışındaki rastlantıyla yan yana koltuklara düşmüş iki heyecanlı seyirci gibi, doğal olarak, birbirleriyle tanışmadan hayranlıklarını pekiştiriyorlardı. Neşeli bir hava, nefis bir akşam. Çevredeki müşterilerden garsonlara kadar herkes, çok formda olan Max'ın başı çektiği bu üçlüye memnun, neredeyse imrenerek gülücükler yağdırıyordu.

Aniden, bir cümlesinin ortasında, buz gibi bakışlarını Félicienne ile Bernie'ye dikip tabağın üstünde tuttuğu çatalıyla ve dudaklarındaki tebessümle kalakaldı. Masa etrafında huzursuz eden bir sessizlik oluştu. Sesi değişmiş olarak, siz ikiniz söyleyin bakalım, numaranızı fark etmediğimi mi sanıyorsunuz? Ne halt ettiğinizi anlamayacağımı mı umuyorsunuz? Belki de, gözümün önündeki bütün bu olup bitenlere dayanacağımı düşünüyorsunuz? Ve ayağa kalkan Max, iç cebinden bir tomar kâğıt çıkarıp masanın üstüne attı, ardından da, başka tek kelime bile etmeden, onuru kırılmış insanlara özgü acı bir yüz ifadesiyle çekip gitti.

Ertesi sabah Bernie'yi Châtelet yakınlarında bir kafede buldu. Söyle bakalım, nasıldım? İyi miydim? Harika Mösyö Max, mükemmeldiniz. Bunu sana borçluyum, biliyorsun, dedi Max, senin fikrindi, peki Félicienne nasıl karşıladı? Zavallı taze, dedi Bernie, neye uğradığını şaşırdı. Tabiî teselli etmek gerekiyordu, o iş de bana düştü. Evine kadar götürdüm, sonrasının nasıl olduğunu biliyorsunuz. Çok iyi, dedi Max, iyi etmişsin. İşte böyle, dedi Bernie, perşembeye yine görüşüyoruz. Sen yine de dikkat et, diye kaygılandı Max, çok geçimsiz biridir. Oh, dedi Bernie, ben alışığım, peki siz nerede uyuyacaksınız?

Artık otele dönmek istemiyorum, dedi Max. Hiç dert değil, dedi Bernie, benim eve yerleşin olsun bitsin. Ama senin evi biliyorum,

diye anımsadı Max. Daracık. Taşındım, dedi Bernie, şimdi Temple Bulvarı'nda oturuyorum, Monceau kadar fiyakalı değil ama, daha çok yerim var, artık maddî durumum iyi, herhalde gördünüz dün akşam giydiğim elbiseyi. Yeri gelmişken söyleyeyim, yemek parasını sana vermem gerek. Boş verin Mösyö Max, dedi Bernie, sonra bakarız çaresine. Asıl biz gidip Gilbert'i görelim şimdi.

Gilbert'in açtığı yer büyüktü ve bu saatte loş ve sessizdi, Gilbert'se her saat sessizdi. Dekor, şık, sade ve seçkindi, Gilbert'in de öyle olduğu ortaya çıkacaktı. Demek piyanistsiniz, dedi. Şey yani, öyleydim diyelim, diye düzeltti Max. Bernie, gözlerini fal taşı gibi açıp, Mösyö Max büyük bir sanatçıdır, diye belirtti. Bakın, dedi Gilbert, aslında benim güvenilir birine ihtiyacım var, müzisyenlerin yol açtığı bütün problemleri biliyorum, yeteneğinizi görmem için, lütfedip bir şeyler çalar mısınız? Yapma Gilbert, diye isyan etti Bernie, onu böyle aşağılayamazsın, unutma, uluslararası bir sanatçı var karşında. Hiç dert değil, dedi Max, nasıl isterseniz, ne tür bir şey hoşunuza gider? Klasik ya da hafif müzik, ne tercih ederseniz. Gilbert seçimde serbest bırakınca, peş peşe "Laura", "Liza" ve "Celia"yı çaldı ardından bir iki Polonez. Gilbert'in, bana çok uygun geldi, diye görüş belirttiği sırada kapı şiddetle açıldı ve öfkeli olduğu açıkça görülen Béliard içeri daldı.

28

Gilbert ile Bernie'nin yüzüne bile bakmadan, Béliard, selamsız, sabahsız, kararlı adımlarla Max'a doğru yürüdü. Size ne demiştim, diye bağırarak girdi söze. Gözetlenmediğinizi sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Yaptığınıza çifte ihlal denir, hiç dürüstçe bir davranış değil, kurallarımızı iki defa çiğnediniz. Kendinizi tanıtmakla kalmadınız, diye bağırdı. Benim suçum yok, diye sözünü kesti Max, Bernie'yi göstererek, o beni tanıdı, cerrahlarınız işlerini beceremediler. Üstelik bir de, diye bağırdı Béliard, eski mesleğinizi icra ediyorsunuz. Hiç de değil, diye itiraz etti Max piyanoyu göstererek, bu beylere bildiklerimi gösteriyordum sadece. Peki, dedi Béliard, çarçabuk sakinleşerek, bu seferlik tamam.

Merkezden bu yana çok değişmiş gibi görünüyordu. İlk karşılaşmalarından beri Max'ı rahatsız eden burnu havada, umursamaz ve tepeden bakan soğukluğunu sergilemiyordu artık. Şimdilerde, aşırı gergin, çok heyecanlı, hemen parlayıp, hemencecik de sakinleşmeye hazır bir hali vardı. Gibert ile Bernie piyanonun yanından uzaklaşıp yan tarafa geçmeyi yeğledi. Çıkalım buradan, dedi Béliard, başıyla onları göstererek, dışarıda daha rahat konuşuruz.

Çıktılar. Sokak. Gelip geçen arabalar. Arabaların açık camlarından çıkıp yayılan çeşitli müzik sesleri. Kimi zaman yalnızca çıstak çıstak ritimler, kimi zaman insanın tüylerini ürperten ağır bas sesler. Önce hiç konuşmadan yürüdüler, sonra yine Béliard konuşmaya başladı. İşleri biraz düzene sokmaya geldim, dedi sakin sakin. Şimdi, hatırım için bardaki işinizin başına, tayin edildiğiniz otele döneceksiniz, tamam mı? Kesinlikle olmaz, dedi Max.

Artık bara dönmek istemiyorum, diye belirtti kararlı bir sesle, bunu hak etmediğimi düşünüyorum. Canımı sıkmaya başladınız Delmarc, diye bağırmaya başladı Béliard yine, işimi çok zorlaştırıyorsunuz. Hiç de kolay bir müşteri olmadığınızı biliyor musunuz?

Peki ama, siz burada ne arıyorsunuz, diye sordu Max, sürekli merkezde olduğunuzu sanıyordum. Geçici görevle yolladılar, dedi Béliard, son zamanlarda biraz yorgun düştüm. Ayrıca, dediğim gibi, sizinle de ilgilenmek istiyordum. Birkaç gün burada kalacağım, sizinle ilgili olarak işleri biraz hale yola sokmak için. Ayrıca, çözmem gereken daha önemli bir başka sorun var. Parktan –parkı anımsıyorsunuz değil mi?– kaçmış birini yakalamak zorundayım. Çok zahmetli, gerçekten çok zahmetli bir iş bu. Önce dinlenmeniz gerek, diye bir gözlem yaptı Max, hangi otelde kalıyorsunuz? Bilmiyorum, dedi Béliard bitkin durumda, henüz geldim, ilgilenecek zaman bulamadım. Bildiğiniz bir otel var mı?

Montmorency'yi hiç tavsiye etmeyen Max, ona République Alanı'ndaki Holiday İnn'de bir oda tutmasını salık verdi. Fena değildir, dedi, hem rahat, hem de merkezîdir. Ayrıca, beni Temple Bulvarı'nda ağırlamayı öneren arkadaşımın evi de, République'e iki adım mesafede, böylece birimizden çok uzak olmayız, ne zaman isterseniz görüşürüz. Belki, dedi Béliard bitkin biçimde, bilmiyorum. Gerçekten yorgunum. Evet, belki böyle yaparım. République buradan uzak mı? Biraz, dedi Max, en iyisi bir taksiye binmek. Peki, dedi Béliard, kabul. Ardından, kendine gelip parmağını sallayarak: ama beni enayi yerine koyacak bir numara yapmaya kalkmayın sakın? Hiçbir numara yok, dedi Max, keyfinize bakın. Güzelce odanıza yerleşiyorsunuz, güzelce dinleniyorsunuz ve ben size yarın sabah telefon ediyorum, tamam mı? Tamam, dedi Béliard, öyle yapalım. Max bir taksi çağırdı ve öteki tek kelime bile etmeden bindi ve Max uzaklaşıp gitmesini seyretti. Béliard gerçekten tamamen çökkün görünüyordu.

Hiç önemli değildi, dedi Max Gilbert'in yerine dönünce, zorda olan bir arkadaş. Haydi, nerede kalmıştık, size başka bir şey çalayım mı? Benim için gerekli değil, dedi Gilbert, ben çok iyi bul-

dum. Peki, dedi Max, öyleyse ne zaman başlıyorum? Pazartesi diyelim, önerisinde bulundu Gilbert. Oh çok memnunum, dedi Bernie on dakika sonra, onları Temple Bulvarı'na doğru götüren bir başka taksinin içinde. Mösyö Max, sizinle gurur duyuyorum. Asıl ben sana teşekkür ederim, dedi Max. Ayrıca, bana artık sadece Max diyebilirsin. Ya da Paul. Nasıl istersen.

Bernie'nin, 42 numaradaki yeni dairesi gerçekten de Murillo Sokağı'ndakinden daha genişti ama doğrudan bulvara baktığından daha da gürültülüydü. Üvey oğlunun odası hâlâ boş olduğu için –şu sıralar İsviçre'de, diye açıkladı Bernie, İsviçre'de büyük özel bir kolejde, ayrıca gitgide daha zekileşiyor–, Max, oteldeki eşyalarını almaya gitmeden odaya yerleşti. Gilbert'in verdiği avans, yarından tezi yok, kararlaştırdıkları gibi Béliard'la buluştuktan sonra, yeni giysiler almasını sağlayacaktı.

Beliard bir gün öncesine göre çok daha sakinleşmişti. İyi uyudum, dedi, uyku dinlendirdi. İhtiyacım varmış. Max'ın kendini savunmasına hacet kalmadan, Gilbert'de işe başlamasını hiç sorun yapmadı. Montmorency darbesinin biraz aşırı olduğunu kabul ediyorum, dedi, nasıl isterseniz öyle yapın, ben bu sorunu Schmidt'le çözerim. Burada bulunmamdan yararlanıp biraz turizm yapacağım, bu öğleden sonra yapmayı öngördüğünüz bir şey var mıydı? Sadece biraz üst baş alacaktım, ama isterseniz bu akşam birlikte yemek yiyebiliriz. Bernie'ye uğrayın, sizinle tanışmaktan memnun olacaktır. Béliard Bernie'ye uğradı, Bernie'yle samimi oldu, hem ertesi akşam, hem de ondan sonraki akşam yine geldi, öylesine ki, her akşam orada yemekteydi artık, sonunda ona alıştılar.

Max yeni benimsediği ağzına içki koymama huyuna devam ediyordu, ama Béliard'ın, fırsat bulunca, kendini alkole kaptırabileceği ortaya çıktı. İçkiyi fazla kaçırdığı bir akşam, bulanık biçimde merkezdeki gündelik yaşamını anlatarak biraz içini döktü –uzaktan göründüğü gibi değil, orada çalışmak çok zordur. Lopez'in o dış görünüşü altında korkunç bir adam yatmaktaymış aslında– ayrıca da meslek yaşamının kimi evrelerinden söz etti. Max ile Bernie'nin kaygılı bakışları altında kadehleri devirdikçe, sorunları olan genç bir kadınla uğraşmasını gerektiren sözde bir

görevi anlattı peltek peltek konuşarak. Anlatmaya çabaladığına göre, o dönemde merkezde yeni işe başlamış ve stajyer olmak korkunç bir şey, diye açıkladı kadehini yeniden doldururken, sizi alçalmaya, çirkinleşip kötü olmaya zorlarlar, güzel ve iyi olanı seven benim gibi birisi için, neyse boş verin, ama o yollardan geçmek gerekti işte. Hiç kuşkusuz zırvalıyordu.

Günler geçtikçe Beliard daha çok içmeye başladı, bazen sabahtan başlıyor, her gün düzenli olarak Temple Bulvarı'na geliyordu, sonunda tam gün bakımını üstlenmek zorunda kaldılar. Bernie ona bir oda boşalttı, gezdirmeye de başladılar, Louvre Müzesi'ne, Orsay Müzesi'ne götürdüler, "Mer de sable" eğlence merkezine, Versailles Şatosu'na geziler yaptılar, Buttes-Chaumont Parkı'nın temiz havasını solumasını sağladılar. Max'ın Gilbert'in yanında çalışmasına artık karşı çıkacak bir şey görmeyen Béliard, iki akşamda bir Max'a eşlik ediyor, sürekli yenilenen bir kadehle piyanonun yanı başında bir masaya oturup her parçadan sonra mutlaka fikrini söylemeye özen gösteriyordu.

Ne var ki, böylesine sünger gibi içmesi, bir süre sonra, bazen olduğu gibi, depresyonu tetikledi. Béliard sürekli olarak yalnızlığından şikâyete başlayınca, her şeyiyle onu sırtlamalarına karşın, yeni çözüm yolları da aradılar. Hatta Bernie kızlarla buluşturmayı bile önerdi. Karmaşık kızlardan değil, dedi, sade ve nazik kızlardan, hani örneğin, Montmorency'nin barında istenildiği kadar bulunanlardan, ama Béliard kesinlikle reddetti. Sarhoşlara özgü bir ciddiyetle, durumum buna elvermiyor, diye lafı geveledi. Max, hiçbir yorum yapmadan, ölümlülerle oynaşmayı reddetmenin züppelik olduğunu düşündü.

Béliard'ın durmadan mızmızlandığı zor bir dönem yaşandı ve onun için yapmadık şey kalmadı. Doktora gitmesini salık verdiler –ama ruh doktorluğuna güvenmiyordu. Benzer zor anlardan geçtiğini anımsayan Max, ona lityumlu her çeşit gevşetici ilaçlardan sağlayabileceğini, bunların kendisini biraz rahatlatabileceğini anımsattı, ama Béliard bunu da reddetti. Ne önerseler reddediyordu. Ona nasıl davranacaklarını bilemez oldular.

29

Ardından, nedendir, nasıldır bilinmez, durum yavaş yavaş düzeldi. Birkaç hafta sonra, Béliard biraz iyileşmeye başladı. Depresyonun klasik alternatifi olan manyaklığa sapmadan Béliard daha sakinleşti: yeniden gülümsemeye başladığını, insanlarla konuştuğunu, kararlar aldığını gördüler. Bir süre sonra, ona eğlence bulmak için Max ile Bernie'nin kafa patlatmasına gerek kalmadı: öğleden sonraları, cebinde gösteri rehberi dergisi tek başına gidiyor, akşam aperitif zamanına –zaten içki konusunda da, ılımlılaşmaya başlamıştı– kadar da kimse yüzünü görmüyordu.

Bernie'nin evine geldiğinden beri gündelik işlere yardım için parmağını bile kıpırdatmayan Béliard, artık akşamları, kendi başına karar verip yaptığı alışverişle akşam yemeğine bir şeyler getiriyordu. Gerçekten de Béliard, kalkar kalmaz yatağını topluyor, bulaşığa ve banyodan çıkmadan küvetin içini silerek temizliğe yardım ediyordu. Süpermarkete giderken Max'a gönüllü olarak eşlik ediyor, ampul değiştirirken ya da kimse ondan bir şey istemeye cesaret edemeden, boş şişeleri Amelot Sokağı'nın köşe başındaki cam kumbarasına taşırken de surat asmıyordu. Sevimli, ev işlerine yardım eden ve son derece sessiz haliyle öylesine ideal bir misafir olmuştu ki, bazen Max, Gilbert'in yerindeki işinden geç gelip, dolayısıyla da geç kalkınca, gündüzleri onunla karşılaşmıyordu bile.

Béliard'ın –Sainte Chapelle'e, Grand Rex Sineması'na ya da Drouot Müzayede Salonu'na doğru giderek– böyle ortadan yok olduğu günlerden birinde, Max öğleden sonra serbest kalmasından yararlanıp, iç çamaşırlarını yenilemek gibi basit bir nedenle,

Printemps Mağazaları'na gitti. O işi çabuk halledip mağazanın katlarında, alışveriş niyeti olmadan, hiç ihtiyaç duymadığı örneğin çok işlevli bir duş kabini, 16/9 bir televizyon ya da –sebze, domates, ekmek, jambon, somon bıçağı, kemik çıkarma, dilimleme, delme aletlerinden oluşan– bir bıçak seti gibi şeylerin önünde durarak oraya buraya takılma amacıyla bir süre dolaştı. Böyle yaparken de, çevreye yayılan ve perde haftasından, elektrikli ev aletleri haftasından, storlarda yüzde 20 indirimden ya da giriş katındaki Planlama Pazarlama Servisi'nde beklenen Madam Rose Mercoeur'den söz eden anonsları belli belirsiz duyuyordu.

Kuşkusuz çok ender duyulan adlardan değil ama, neden olmasın. Ayrıca, o dönem Rose'un soyadı da bu değildi, ama herkesin evlenmeye hakkı vardır. Kısacası, Passy'deki ya da Bel-Air'deki karşılaşmalardan daha kuşkuluydu ama, madem zamanı vardı, evet, neden gidip bir göz atmayacaktı. Buna karşın, bu durumun onu biraz sinirli yaptığı, çaktırmadan, acele ediyormuş gibi görünmeden, yürüyen merdivene doğru, aynı umursamaz havayla sanki hırsızlık yapmış da gözetlenmekten korkuyormuş gibi –kuşkulu bir hareketle gizli kameralarda kendini ele vermesi söz konusu bile olmamalı– kalbi heyecandan çarparak seyirtmesinden açıkça belli oluyordu. Max, yürüyen merdivende de bu vurdumduymaz yavaşlığı sergilemeyi sürdürdü, ardından, zemin kata gelince Planlama Pazarlama Servisi'ni biraz daha heyecanla aradı, bulduğunda da, düşünsene bir, bu kez o aradığı kızdı, kesinlikle o kızdı.

Otuz yıl boyunca pek değişmediği, hadi normal ölçülerde değişti diyelim, görülen Rose'un burnunu yaptırdığı ortaya çıktı, bu da Max'ta bir memnuniyetsizlik bulutu yarattı. Anımsanacağı gibi, bir zamanlar, bu burun belki o kadının sahip olduğu en güzel şey değildi, ama işte o yüzden, o yüzden. Biraz fazla kemerli olsa da, mükemmel bir yüzle çevrildiğinden, o dönemlerde, daha da heyecan verici geliyordu. Tamam, şimdi diğer taraflardan daha güzel olmuştu burun, o nedenle biraz yazık olmuştu ama bunun için de dırdır etmeye gerek yoktu. Tam da merkezdeki profesyonellere yaraşır güzel bir plastik cerrahî müdahalesiydi. Rose'un

kıyafetine gelince, Planlama Pazarlama Servisi'nde, metroda takip ettiği gün fark ettiği giysilerden hiçbiri yoktu üstünde. Çok klasik giyinmişti, üstünde deve tüyü kaşmir bir kazak-yelek takımla, kırçıllı tüvit bir etek vardı –Max, kazaktan çıkan etiketin, enseden yukarı doğru çıkmış olduğunu fark etti heyecanla.

Rose yalnızdı. Birini bekliyormuş gibiydi. Onu hemen tanıyan Max yaklaşmak istedi ama Rose'un kendisini tanımayacağından emindi –merkezdeki tedaviyle de abartılan geçen süreye göre normaldi bu. Kuşkusuz tanımayacaktı, ama yeni adı ve görünüşüyle baştan çıkarmayı denemek, bunca yıl sonra hayli heyecan verici olabilirdi. Doğal biçimde yanaşmak gerekirdi, ama bir şeyler Max'ı duraklattı, plastik torbadaki gülünç don paketinden çok her zamanki gibi, –köpekli kadın karşısındaki durumdan daha az olsa da– bir şey yerine konulmak tehlikesiydi bu.

İşte bu anda Max, mağazanın öteki ucunda Bèliard'ın belirip parfüm bölümünü boydan boya geçerek Rose'a doğru gittiğini ve sanki uzun zamandır tanıyormuşçasına selamsız sabahsız karşısına dikilerek ona yanaştığını gördü. Chanel ile Shiseido bölümleri arasında hararetli, rahat ve gülümseyen yüz ifadeleriyle bir tartışamaya giriştiler. Ama, baştan beri şaşkın olan Max, Bèliard'ın, Rose'un kazağındaki etiketi kıvırıp samimi bir biçimde ve doğru yönde yerleştirdiğini gördü. Sonra, sanki bir konuda ısrar ediyormuş gibiydi, belagatla ve el hareketlerinin yardımıyla, hep aynı hareketlerle ve kuşkusuz aynı konuda ikna etmeye çalışıyordu. Bu konuşma uzadıkça, Rose'un sonuca razı olduğunu gösteren işaretleri de fazlalaşıyor, bu da Beliard'ın gülümsemesini daha yayvanlaştırıp belirginleştiriyordu.

Max, bir hayalet gibi, ama unutmayalım ki o zaten hayaletten başka bir şey değil, onlara doğru yürümeden edemedi, gidip birkaç metre ötelerinde durdu. Bèliard onu fark edince gülümsemesini kesmeden yaklaşmasını işaret etti, gelin de sizi tanıştırayım. Paul, bir dost, dedi. Rose, uzun süreden beri kaybettiğim eski bir arkadaşım, dedi Bèliard giderek daha yayvan gülerek, onu bulma umudumu neredeyse yitirmiştim. Max, sakar bir biçimde eğildi Rose'un önünde, Rose'sa, öngörüldüğü gibi, en ufak bir tanıma

işareti göstermeden, başıyla hafifçe selamladı. Biliyor musunuz, biz de gidiyorduk, diye bilgi verdi Béliard, yapılacak küçük bir alışverişimiz var. Bir saniye bekleyin, dedi Max. Özür dilerim ama, sanırım bu insanı mutlaka bulması gereken bendim. Evet, dedi Béliard soğuk bir tebessümle, biliyorum. Çok iyi biliyorum, ama onunla gidecek olan da benim. Kentsel bölge böyle işte. Temel ilkesi bu. Sizlerin cehennem dediği şeyin başka türlüsü. Anlaştık değil mi? diye lafını bağladı Rose'a dönerek, sizi parka geri götürüyorum. Sevgili Paul, ileride görüşmek üzere.

Planlama Pazarlama Servisi önünde hareketsiz kalakalan ezik durumdaki Max, Rose ile Béliard'ın cam kapılara doğru yöneldiklerini, kapıları ittiklerini ve görüş alanını terk ettiklerini gördü, hemen sonra da, kurulmuş gibi, harekete geçti. Mağazadan çıkınca, Haussmann Bulvarı'nda batıya doğru yürüdüklerini gördü, ama o bulunduğu yerde durdu, yanlarına gitmeyi düşünmeden, onları gözleriyle izledi. Chaussée d'Antin kavşağında, Béliard arkasına dönüp küçük bir işaret çaktı ve Max, her zamankinden daha ölü bir durumda, yeniden yürümeye başladıklarını, bulvarın derinliklerinde ufaldıklarını gördü, sonra da ileride sağa sapıp yok oldular, Roma Sokağı'nda.

PİYANO

JEAN ECHENOZ

Siyah giysileri, bembeyaz saçları, pardösüsünün gevşemiş düğmeleri, dehşet dolu, bomboş bakan gözleriyle elli yaşlarında, soluk yüzlü bir piyanist. Ölecek. Hayatının sonu başka bir hayatın başlangıcı olacak...

"Echenoz, bir hareket ustası. En yavan hayatları bile baş döndürücü anaforlarla tanıştırıyor, ölü anları mucizevî buluşlarla dolduruyor. Acı çeken ruhlara, kardeş elini, dost elini uzatmayı ihmal etmeden."

Lire

"Romancı mitoslarla, ebediyet ve arınma kuramlarıyla oynayarak elimizden tutuyor ve bizi dünyasına götürüyor. Metne sindirilmiş güç işitilen konuşmalar, iç seslerle...
Roman, öteki dünyaya dair çok eski öykülerin yankısı."

Telerama

Fransız yazar Jean Echenoz, 1947'de doğdu. Sosyoloji öğrenimi gördü. 1983 yılında yazdığı *Cherokee* adlı romanıyla Medicis Ödülü'nü aldı. 1989'da yayımlanan *Lac* isimli eseriyse Avrupa Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü. *Ben Gidiyorum*'la 1999 yılında Fransa'nın en saygın edebiyat ödülü olan Goncourt'u kazandı. Echenoz'un *Ben Gidiyorum* adlı romanı 2000'de, *Sarışın Bombalar* adlı romanı 2002'de Doğan Kitapçılık tarafından yayımlandı.

ISBN 975-293-223-1

DK DOĞAN KİTAP